ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΑΘ. ΜΑΡΗ

Η Βορειος Ηπειρος

Μηνιαιον Δελτιον Πολιτικον Κοινωνικον Φιλολογικον

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΩΝ

παρέσ

ῆς ἱδρύσεως το
τέραν θέσιν κα
-οῦ 1927 ἰδίως δ
χί νέαι πρὸ διμ
ν τῶν ὁποίων
γαλειτέρας ἀκ

ΘΑΡΣΕΙΝ ΧΡΗ ΤΑΧ ΑΥΡΙΟΝ ΕΣΕΤ ΑΜΕΙΝΟΝ

ΑΘΗΝΑΙ ΜΑΡΤΙΟΣ 1936 ΤΕΥΧΟΣ 12

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΙΟΝΙΟΥ ΚΑΙ ΚΑΡΙΑΤΙΔΟΥ ΧΩΡΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Δωρεά Κωνστ. Μάρη
Ημερομ. 26-6-2018
Αριθμ. 28502

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΑΘ. ΜΑΡΗ

ΗΒΟΡΕΙΟΣΗΠΕΙΡΟΣ

ΑΘΗΝΑΙ | ΜΑΡΤΙΟΣ | ΤΕΥΧΟΣ 12

ΑΛΒΑΝΙΑ - ΙΤΑΛΙΑ

Τοῦ κ. ΠΕΤΡΟΥ ΜΑΜΟΠΟΥΛΟΥ

Τὸν παρελθόντα Μάρτιον ὑπεγράφη μεταξὺ τῶν Κυβερνήσεων Ἰταλίας καὶ Ἀλβανίας νέα συμφωνία περὶ τῆς ὁποίας ὁ Εὐρωπαϊκὸς καὶ Γιουγκοσλαυϊκὸς τύπος παρέσχεν ἤδη συγκεκριμένας καὶ λεπτομερεῖς πληροφορίας.

Ὡς γνωστόν, ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ Ἀλβανικοῦ Κράτους, ἡ Ἰταλία κατέλαβεν ἐν αὐτῷ ἰδιαιτέραν θέσιν καὶ ἀπέκτησεν ἰδιαιτέραν ἐπιρροήν. Τοὺς ὑφισταμένους ἀπὸ τοῦ 1927 ἰδίως δεσμοὺς ἔρχονται ἤδη νὰ ἐνισχύσουν καὶ ὁλοκληρώσουν αἱ νέαι πρὸ διμήνου ὑπογραφεῖσαι Ἰταλο—ἀλβανικαὶ συμφωνίαι κατόπιν τῶν ὁποίων ἡ στιβαρὰ χεὶρ τῆς φασιστικῆς Ἰταλίας ἁπλοῦται μετὰ μεγαλειτέρας ἀκόμη ἐντάσεως ἐπὶ τῆς γειτονός μας Ἠπείρου.

Δι' αὐτῶν ἡ Ἰταλία ἐξασφαλίζει προνόμια φύσεως στρατιωτικῆς, οἰκονομικῆς καὶ μορφωτικῆς, τὰ ὁποῖα ἔχουν θέσιν πολὺ ὀλίγον ἀπέχουσαν οὐσιαστικῶς τοῦ προτεκτοράτου.

Ἐπὶ τοῦ στρατιωτικοῦ πεδίου, ἡ ὀργάνωσις τοῦ Ἀλβανικοῦ στρατοῦ ἀνατίθεται εἰς Ἰταλοὺς ἐκπαιδευτὰς ὁ ἀρχηγὸς τῶν ὁποίων, μὲ βαθμὸν στρατηγοῦ, θὰ ἀσκῇ τοῦ λοιποῦ τὰ καθήκοντα ἀρχηγοῦ τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου, ἐνῷ συγχρόνως θὰ καταλάβῃ καὶ τὴν θέσιν τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Στρατιωτικοῦ Οἴκου τοῦ Βασιλέως. Ἀφ' ἑτέρου θὰ ἐκτελεσθοῦν, παρ' Ἰταλῶν ἐννοεῖται, σημαντικὰ ὀχυρωματικὰ ἔργα ἐπὶ διαφόρων ἐπικαίρων στρατηγικῶν σημείων.

Δὲν εἶναι ὀλιγότερον σημαντικὰ τὰ οἰκονομικῆς φύσεως προνόμια, τὰ ὁποῖα ἐξησφάλισεν εἰς ἑαυτὴν ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις. Ὁ λιμὴν Δυρραχίου, καὶ τὸ μονοπώλιον τῶν καπνῶν τίθενται ὑπὸ πραγματικὸν καὶ ἀποκλειστικὸν Ἰταλικὸν ἔλεγχον. Ἱδρύεται Τράπεζα Ἀγροτικῆς καὶ Κτηματικῆς Πίστεως μὲ Ἰταλικὰ καθαρῶς κεφάλαια. Ἱδρύεται ἐπίσης Ἰταλικὴ Ἑταιρία, εἰς τὴν ὁποίαν παραχωρεῖται τὸ μονοπώλιον τοῦ ἐμπορίου τῶν Ἀλβανικῶν προϊόντων, ἐνισχύεται δ' ἀφ' ἑτέρου ἡ ἤδη προνομιοῦχος θέσις τῶν Ἰταλῶν ἐπὶ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν ἐν Ἀλβανίᾳ πετρελαιοφόρων πηγῶν.

Τέλος, ἡ Ἰταλία ἐπιτυγχάνει τὴν ἐλευθέραν λειτουργίαν τῶν καθολικῶν σχολείων, τὰ ὁποῖα εἶχαν κλείσει ὡς γνωστὸν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1933 κατόπιν τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ Ἀλβανικοῦ Συντάγματος, εἰς εὐρεῖαν δρᾶσιν πάσης φύσεως φιλανθρωπικῶν Ἰταλικῶν ἱδρυμάτων.

Ταῦτα πάντα ἔναντι δανείου 40 ἑκατομμυρίων φράγκων χρυσῶν.

Δὲν ἀπόκειται εἰς ἡμᾶς νὰ ἐκφέρωμεν κρίσεις ἐπὶ τοῦ σκοπίμου ἢ

μή. Ἀπὸ ἀλβανικῆς ἀπόψεως, τῆς συνάψεως τοιούτων συμφωνιῶν, αἱ ὁποῖαι ὑπενθυμίζουν πόλὺ τὰς λεγομένας λεοντείους ἑταιρίας, ὅπου ὁ ἕνας τῶν συμβαλλομένων λαμβάνει τὴν μερίδα τοῦ λέοντος καὶ ὁ ἄλλος σχεδὸν τίποτα. Ἡ Ἀλβανία ἐξασφαλίζει ἀναμφιβόλως ἰσχυροτάτην προστασίαν. Εἰς τὴν ἰδίαν ἀνήκει νὰ κρίνῃ, ἐὰν τὴν πληρώνει ἀκριβὰ ἢ ὄχι.

Τὸ ζήτημα μᾶς ἐνδιαφέρει ἀπὸ ἀπόψεως γενικωτέρας ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, καὶ ἰδιαιτέρως βαλκανικῆς τοιαύτης, ἀπὸ τῆς πλευρᾶς δὲ ταύτης οὐδεὶς παραγνωρίζει τὴν σοβαρότητά του. Δικαίως συνεκινήθη ἡ Γιουγκοσλαυϊκὴ γνώμη καὶ εὐλόγως τὸ θέμα ἀπησχόλησε τὴν πρό τινων ἡμερῶν τερματισθεῖσαν Διάσκεψιν τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν.

Αἱ Ἰταλο—ἀλβανικαὶ συμφωνίαι ἀποτελοῦν νέον σταθμὸν εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ἀνταγωνισμοῦ ἐν τῇ Μεσογείῳ μεταξὺ δύο Μεγάλων Δυνάμεων, τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Ἰταλίας, δὲν εἶναι δὲ ἄσχετος πρὸς τὴν ἀπὸ ἔτους ἐπελθοῦσαν προσέγγισιν μεταξὺ Ἰταλίας καὶ Γαλίας καὶ τὴν ὡς ἐκ ταύτης χαλάρωσιν τῶν μέχρι τοῦδε στενωτάτων δεσμῶν τῆς τελευταίας ταύτης Δυνάμεως μετὰ τῆς Γιουγκοσλαυΐας.

Ἡ Ἰταλία ἀποκτᾷ ἰσχυρὸν ἔρεισμα ἐπὶ τῆς ἑτέρας ὄχθης τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης καὶ ἐνισχύει συνεπῶς, τὴν ὅλην θέσιν της ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ τμήματος τῆς Μεσογείου. Ἀφ' ἑτέρου διεισδύει διὰ τῆς Ἀλβανίας εἰς τὴν Βαλκανικὴν χερσόνησον μὲ ἄμεσον ἀποτέλεσμα τὴν ἀπόκτησιν ἰσχυροτέρας ἐπιρροῆς ἐπὶ τῆς πολιτικῆς καὶ ἑτέρου Βαλκανικοῦ Κράτους, τῆς Βουλγαρίας. Ἡ Ἀλβανία ἀπομακρύνεται ὁριστικῶς ἀπὸ τὴν τροχιὰν τοῦ συνασπισμοῦ τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν, θέλει δὲ ἀναμφιβόλως ἐπεκταθῇ ἡ ἐφεκτικότης τῆς Βουλγαρίας ἔναντι τοῦ συνασπισμοῦ τούτου.

Ἡ πραγματοποίησις τοῦ ὡραίου σχεδίου τῆς ἑνώσεως τῶν Κρατῶν τῶν Βαλκανίων φαίνεται ματαιουμένη διὰ τῆς παρεμβολῆς τοῦ Ἰταλικοῦ παράγοντος, ὁ ὁποῖος κάθε ἄλλο παρὰ ὡς συνδετικὸς κρίκος θὰ χρησιμεύσῃ.

Πλέον ἢ ποτὲ ἡ πρὸς τὰ Τίρανα ἄγουσα διπλωματικὴ ὁδὸς θὰ διέρχεται ἀναγκαστικῶς διὰ τῆς Ρώμης. Τὸ γεγονὸς τοῦτο ἰδιαιτέρως ἐνδιαφέρει τὴν χώραν μας ἡ ὁποία ἔχει νὰ περιφρουρήσῃ μειονοτικὰ δικαιώματα ὁμαιμόνων πληθυσμῶν ἐν Ἀλβανίᾳ καὶ πρέπει νὰ τύχῃ τῆς δεούσης προσοχῆς τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΙΤΟΛΟΑΛΒΑΝΙΚΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ

Ἄρθρον τοῦ SF E. BECKMANN

Ἐκ τῆς Γερμανικῆς ἐφημερίδος Deutsche «Alleemeine Zeitung» ἀναδημοσιεύομεν τὸ κατωτέρω ἄρθρον, τὸ ὁποῖον ἑρμηνεύει τὰς ἀντιλήψεις τῶν Γέρμανικῶν πολιτικῶν κύκλων ἐπὶ τῶν τελευταίων Ἰταλοαλβανικῶν Συμφωνιῶν.

Ἡ νέα συμφωνία ἡ συναφθεῖσα ὑπό τοῦ Ἀχμὲτ Ζώγου μετὰ τῆς Ἰταλίας, ὑποτάσσει τελείως τὴν Ἀλβανίαν ἀπὸ ἀπόψεως οἰκονομικῆς, παραγωγικῆς, πολιτικῆς καὶ στρατιωτικῆς εἰς τὴν θέλησιν τῆς μουσολινείου Ἰταλίας. Ἰταλοὶ σύμβουλοι ἔχουν εἰσδύσει εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ἀλβανικῆς διοικήσεως. Ὁ Ἀλβανικὸς στρατὸς θὰ ἀνέλθῃ εἰς 10.000 ἄνδρας ἐν καιρῷ εἰρήνης, Ἰταλοὶ ἐκπαιδευταὶ θὰ προσκολληθοῦν εἰς τὸν στρατὸν αὐτὸν ἔχοντα ἐπὶ κεφαλῆς Ἰταλὸν στρατηγὸν ὁ ὁποῖος θὰ ἐκτελῇ τὰ καθήκοντα ἀρχηγοῦ τοῦ γενικοῦ ἐπιτελείου.

Εἰς τὸν κόλπον τῆς Αὐλῶνος, τὸ ὕψωμα τοῦ Καραμπουρνοῦ θὰ ὀχυρωθῇ, θεωρητικῶς ὑπὸ τῶν Ἀλβανῶν, ἀλλὰ ἐν τῇ πραγματικότητι ὑπότῶν Ἰταλῶν, ἵνα ἐνισχὺσουν τὴν στρατηγικὴν θέσιν τῆς νήσου Σάσωνος ἡ ὁποία κατέχεται ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν καὶ διὰ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν πλήρη κυριαρχίαν τῆς εἰσόδου τῆς Ἀδριατικῆς. Ἡ διοίκησις τοῦ αὐτοκαλουμένου αὐτονόμου λιμένος τοῦ Δυρραχίου περιέρχεται εἰς χεῖρας τῶν Ἰταλῶν καὶ ὁ λιμὴν θὰ εὐρυνθῇ μὲ ἰταλικὰ κεφάλαια. Τὰ ἰταλικὰ σχολεῖα θ' ἀνοίξουν ἐκ νέου καὶ αἱ θρησκευτικαὶ ἰταλικαὶ ὀργανώσεις ἀπαιτοῦν πλήρη ἐλευθερίαν δράσεως. Μία Τράπεζα ἐγγείου ἀγροτικῆς πίστεως ἱδρύθη δι' ἰταλικῶν κεφαλαίων. Τὸ μονοπώλιον τοῦ ἀλβανικοῦ καπνοῦ ἐγκατέστη πρὸς ὄφελος τῆς Ἰταλίας. Τέλος τὰ ἤδη ὑφιστάμενα ἰταλικὰ δικαιώματα ἐπὶ τοῦ πετρελαίου ἐπεξετάθησαν ἀκόμη. Εἰς ἀντάλλαγμα ἡ Ἰταλία παρέχει εἰς τὴν Ἀλβανίαν δάνειον ἐκ 40 ἑκατομμυρίων φράγκων χρυσῶν.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἀπό τινων ἐτῶν ὁ Ἀχμὲτ Ζώγου, ἀφοῦ ἐκυβέρνησε μὲ τὸ ἰταλικὸν χρῆμα ἐδοκίμασε ν' ἀποτινάξῃ τὴν ἰταλικὴν ἐπιρροήν, ἡ ὁποία εἶχεν ἀποβῆ ἰσχυρά, ὑπὲρ τὸ δέον, καὶ νὰ ὁδηγήσῃ τὴν Ἀλβανίαν, ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν ἀποτελεσμάτων ἐκλογῶν* μᾶλλον πρὸς μίαν γραμμὴν βαλκανικῆς πολιτικῆς. Ἀλλ' ἔκτοτε ἐπῆλθεν ἡ μεγάλη μεταβολὴ τῆς διεθνοῦς πολιτικῆς εἰς τὴν νοτιοανατολικὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Μεσόγειαν· πρὸ παντὸς ἐπῆλθεν ἡ συμφωνία τῆς Ἰταλίας μετὰ τῆς Γαλλίας, τῆς ὁποίας λογικὴ συνέπεια ὑπῆρξεν ἡ προοδευτικὴ χαλάρωσις τῆς Γαλλο—γιουγκοσλαυϊκῆς φιλίας. Ἀφ' ὅτου ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ἰταλία εὑρέθησαν σύμφωνοι, ὁ Ἀχμὲτ Ζώγου συνωμολόγησε μὲ τὴν τελευταίαν ταύτην νέας ὑποχρεώσεις πολὺ πιὸ συγκεκριμένας ἀπὸ τὰς τοῦ 1927. Οἱ δεσμοὶ οὗτοι ἔλαβον ἐπίσημον τύπον τελευταίως

---

* Σ. Σ. Β. Η.— Ὁ ἀρθρογράφος ὑπονοεῖ τὰς ἐκλογὰς τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1932.

Θὰ εἴχαμε νὰ διαφωνήσωμεν εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ μὲ τὸν ἀρθρογράφον προσθέτοντες ὅτι αἱ ἐκλογαὶ εἰς τὴν Ἀλβανίαν δοθέντος τοῦ διὰ δύο βαθμῶν συστήματος δὲν δύνανται νὰ ἐπιρρεάζουν τὸν μονάρχην καὶ τὰς κυβερνήσεις του.

Ἡ μεταβολὴ τῆς πολιτικῆς τοῦ Ζώγου τότε πρὸς μίαν προσέγγισιν μὲ τὰ Βαλκάνια ὀφείλεται εἰς τὴν προληφθεῖσαν ἔκρηξιν τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Ἰουνίου τοῦ 1932, ἡ ὁποία εἶχα χαρακτῆρα καθαρῶς ἀντιϊταλικόν.

εἰς μίαν στιγμὴν καθ' ἣν ἡ Ἀγγλία ἐφαίνετο πιεζομένη ἀπὸ ἄλλα γεγονότα εἰς τὴν περιοχήν της ἐναντίον τῶν ἰταλικῶν ἀπόψεων τῆς κυριαρχίας εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Μεσόγειον.

Τοιαύτη εἶναι ἐν τῇ πραγματικότητι ἡ οὐσιώδης μεταβολή, ἡ ὁποία ἐδημιουργήθη εἰς αὐτὸ τὸ μέρος τῆς Εὐρώπης μετὰ τὴν συνομολόγησιν τῶν γαλλο—ιταλικῶν συμφωνιῶν τῆς Ρώμης κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1935. Ἡ νέα Ἰταλο—Ἀλβανικὴ συμφωνία ἀποτελεῖ κτύπημα ἐπενεχθὲν κατὰ τῶν βρετανικῶν συμφερόντων εἰς τὴν Μεσόγειον. Ἀλλὰ ἀποτελεῖ ἐπίσης καὶ πρὸ παντὸς, μίαν ἀπειλὴν ἐναντίον τῆς Γιουγκοσλαυΐας καὶ μίαν νέαν ἀπομάκρυνσιν τῆς Ἀλβανίας ἀπὸ τῆς βαλκανικῆς τροχιᾶς. Πρόκειται περὶ τῆς πλήρους καθυποτάξεως τῆς Ἀλβανίας εἰς μίαν ξένην δύναμιν.

Ἐὰν ἡ Ἀγγλία ἐπιτύχῃ νὰ χωρίσῃ ἐκ νέου τὴν Γαλλίαν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας καὶ ἐπιφέρῃ τὴν ὁριστικὴν ἀποτυχίαν τῶν σχεδίων τῆς ἰταλικῆς κυριαρχίας εἰς τὴν Ἀδριατικὴν καὶ τὴν Μεσόγειον, θὰ εὕρῃ εἰς τὴν νοτιο—ἀνατολικὴν Εὐρώπην μίαν φυσικὴν βοήθειαν : τὴν γενικὴν δυσπιστίαν, εἰς αὐτὴν τὴν περιοχὴν, ὡς πρὸς τὰς ἰταλικὰς βλέψεις. Ἀλλὰ αὐτὴ ἡ ἔκβασις τῆς ἀγγλο—ἰταλικῆς συγκρούσεως, συγκρούσεως εἰς τὴν ὁποίαν ἡ Γαλλία θὰ παίζῃ ἀποφασιστικὸν ρόλον διὰ τῆς στάσεώς της, μένει, ὡς πρὸς τὸ παρὸν, ἀβεβαία. Τὸ γεγονὸς εἶναι ὅτι ἡ Ἀδριατικὴ ἀπέβη τὴν στιγμὴν ταύτην ἰταλικὴ θάλασσα καὶ ὅτι, διὰ τῆς θέσεώς της ἐν Ἀλβανίᾳ, ὁ Μουσσολίνι ζητεῖ ν' ἀσκήσῃ πίεσιν ἐπὶ τῆς Βουλγαρικῆς πολιτικῆς ἡ ὁποία προσπαθεῖ νὰ προσανατολισθῇ πρὸς τὸ ἰταλο—αὐστρο—οὐγγρικὸν συγκρότημα.

ΤΟ ΠΛΗΡΕΣ ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΤΩΝ ΙΤΑΛΟΑΛΒΑΝΙΚΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΑΛΛΙΚΟΝ «ΧΡΟΝΟΝ»

Ἡ ὑπογραφὴ τῶν νέων Ἰταλο—Ἀλβανικῶν συμφωνιῶν ἀποσπᾷ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Γιουγκοσλαυϊκῶν ἀκόμη δὲ καὶ τῶν Βαλκανικῶν πολιτικῶν κύκλων ἐπὶ τῶν ἐν Ρώμῃ καταβληθεισῶν προσπαθειῶν πρὸς ἐπέκτασιν τῆς θέσεως, τὴν ὁποίαν ἡ Ἰταλία κατεῖχε ἐν τῇ Βαλκανικῇ καὶ τῇ Κεντρικῇ Εὐρώπῃ πρὸ τῆς εἰσόδου της εἰς τὸν κατὰ τῆς Ἀβησσυνίας πόλεμον. Οἱ ἐπίσημοι πολιτικοὶ κύκλοι τοῦ Βελιγραδίου φαίνονται ἐκτάκτως συντηρητικοί, ὅσον ἀφορᾷ πρὸς τὸν ἀντίκτυπον τὸν ὁποῖον ἡ νέα Ἰταλικὴ διείσδυσις ἐν Ἀλβανίᾳ δύναται νὰ ἔχῃ ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τῶν σχέσεων τῆς Ἀλβανίας πρὸς τοὺς Βαλκανικοὺς γείτονας. Ὁ τύπος ὅμως δὲν ὑπῆρξε τόσον διακριτικὸς καὶ ἡ **«Πολίτικα»** ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 23)3)36 ἀναφέρει εἰς μίαν ἀνταπόκρισιν ἐκ Τιράννων **λεπτομερείας ἀπολύτως ἀκριβεῖς** ἐπὶ τῶν κειμένων τῶν τελευταίως ὑπογραφέντων πρωτοκόλλων.

Μετὰ τὴν ὑπόμνησιν ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῶν Τιράνων ἔκλινε πρὸς στιγμὴν πρὸς μίαν προσέγγυσιν μὲ τὰ μετέχοντα τοῦ Βαλκανικοῦ συμφώνου Κράτη, ἰδίως ὅταν ἡ Ἰταλία εἶχε ἐμπλακῇ εἰς τὸν Ἀφρικανικὸν πόλεμον καὶ δὲν ἐφαίνετο πλέον δυναμένη νὰ πα-

ράσχῃ εἰς τὴν Ἀλβανίαν τὴν οἰκονομικήν της συνδρομήν, τὴν ὁποίαν αὕτη ἀνέμενε ἐξ αὐτῆς, ἡ ἐφημερὶς ἀναφέρει ὑπὸ ποίας συνθήκας τὸ καθεστὼς τοῦ Ἀχμὲτ Ζώγου, στερούμενον οἰκονομικῶν πόρων ἦχθη εἰς τὸ νὰ προετοιμάσῃ τὴν δημοσίαν Ἀλβανικὴν γνώμην, ὅπως αὕτη ἀποδεχθῇ νέας παραχωρήσεις. Ἡ ἐφημερὶς εὑρίσκουσα ὅτι εἶναι εἰς θέσιν νὰ δώσῃ ἀκριβεῖς πληροφορίας ὡς πρὸς τὴν φύσιν τῆς ἀπελθούσης συμφωνίας ἀναφέρει συγκεκριμένως: **1ον)** Τὸν διορισμὸν Ἰταλῶν ἐκπαιδευτῶν διὰ τὸν Ἀλβανικὸν στρατόν, τοῦ ὁποίου ἡ ἐνεργὸς δύναμις ἐν καιρῷ εἰρήνης δὲν θὰ δύναται νὰ ὑπερβῇ τοὺς 10.000 ἄνδρας. Ὁ ἀρχηγὸς τῆς στρατιωτικῆς Ἰταλικῆς ἀποστολῆς θὰ εἶναι εἷς στρατηγός, ὅστις θὰ ἔχῃ ἐξ ἴσου τὸν τίτλον τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ στρατιωτικοῦ Οἴκου τοῦ Βασιλέως Ζώγου καὶ θὰ εἶναι ἐπιφορτισμένος μὲ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου τοῦ στρατοῦ. **2ον)** Ἡ Ἰταλικὴ διοίκησις θὰ ἀποστείλῃ ἐκπαιδευτικοὺς καὶ εἰδικοὺς δι' ὅλους τοὺς κλάδους τῆς Ἀλβανικῆς διοικήσεως. **3ον)** Αἱ θέσεις τοῦ Καραμπουρνοῦ αἱ δεσπόζουσαι τῆς νήσου καὶ τοῦ ὅρμου τῆς Σάσωνος θὰ ὀχυρωθοῦν. **4ον)** Ἱδρύεται αὐτόνομος διεύθυνσις τοῦ λιμένος Δυρραχίου ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῆς Ἰταλίας, ἡ ὁποία χορηγῇ κεφάλαια διὰ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ λιμένος. Ἡ Βουλὴ τῶν Τιράννων ἐψήφισεν ἤδη τὸν σχετικὸν νόμον τὸν προβλέποντα τὴν ἵδρυσιν τῆς αὐτονόμου ταύτης διευθύνσεως. **5ον)** Τὰ σχολεῖα τοῦ Καθολικοῦ κλήρου, ἅτινα ἐκλείσθησαν τὸ 1933 ἀνοίγουν ἐκ νέου. **6ον)** Τὰ Ἰταλικὰ φιλανθρωπικὰ καὶ ἀλληλοβοηθητικὰ ἱδρύματα ἀποκτοῦν εἰδικὰ προνόμια διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς δραστηριότητός των καθ' ὅλον τὸ Ἀλβανικὸν ἔδαφος. **7ον)** Ἱδρύεται μία Ἀγροτικὴ Ἀλβανικὴ Τράπεζα μὲ κεφάλαια ἀποκλειστικῶς Ἰταλικά. **8ον)** Τὸ μονοπώλιον καπνοῦ ἀναλαμβάνουν ἐμπιστευτικῶς Ἰταλοὶ ὑπάλληλοι. **9ον)** Ἡ ἀγορὰ τῶν ἀλβανικῶν προϊόντων πραγματοποιεῖται μόνον διὰ τῆς μεσολαβήσεως μιᾶς Ἰταλικῆς ἑταιρίας εἰδικῶς δημιουργουμένης πρὸς τοῦτο. **10ον)** Αἱ παραχωρήσεις ἐπὶ τῶν πετρελαίων ἐπεκτείνονται. **11ον)** Ἡ Ἰταλία χορηγεῖ εἰς τὴν Ἀλβανίαν νέον δάνειον 40 ἑκατομ. χρυσῶν φράγκων δι' 8 ἐτησίων δόσεων ἐπὶ πέντε ἔτη, ἐξοφληθησομένων.

Ἡ ἐφημερὶς συμπεραίνει ὅτι αὐτοὶ οὗτοι οἱ ὅροι τῆς συμφωνίας ἀποδεικνύουν καθαρῶς ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῶν Τιράνων κατέστη καὶ πάλιν ὑποχείριος τῆς Ἰταλίας, ἀπαρνουμένη οὕτω πᾶσαν κατεύθυνσιν πρὸς τὰ κράτη τῆς Βαλκανικῆς Συνεννοήσεως. Ἡ Ἰταλία ἐξ ἄλλου κατοχυρώνει τὰς θέσεις της ἐν Ἀλβανίᾳ, δηλ. ἐξασφαλίζει ἕν σημεῖον ἐκκινήσεως διὰ τὴν διεύθυνσίν της εἰς τὴν Χερσόνησον. Εἰς αὐτὰ δύναται κανεὶς νὰ προσθέσῃ ὅτι ἡ δημοσίευσις τῆς νέας Ἰταλο—ἀλβανικῆς συμφωνίας συμπίπτει μὲ τὴν συνεδρίασιν ἐν Ρώμῃ τῶν Κρατῶν τῶν ὑπογραψάντων τὰς τριμερεῖς συμφωνίας καὶ μὲ τὰς περιπλοκὰς ποῦ ἀναφαίνονται εἰς τὸν διεθνῆ ὁρίζοντα.

Μετάφρ. Ν. Χ. Κ.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Αἰσθηματολογία

Ἡ «Ἐφημερὶς τῆς Ἰταλίας» σχολιάζει τὴν τελευταίαν Ἰταλοαλβανικὴν συμφωνίαν καὶ μεταξὺ τῶν ἄλλων ὑπενθυμίζει τοὺς φιλικοὺς δεσμούς, οἱ ὁποῖοι ἑνώνουν τοὺς δύο λαοὺς εἰς μίαν «ἰδεώδη ἀδελφωσύνην».

Ἀλλὰ ἀπὸ πότε ὑφίστανται οἱ φιλικοὶ αὐτοὶ δεσμοί; Μήπως ἀπὸ τὸν καιρὸν ποὺ ὁ Ἠπειρωτοαλβανὸς Πύρρος ἐπελάσας εἰς τὴν Ἰταλίαν ἔφερε εἰς ἀδιέξοδον τὴν Ρωμαϊκὴν Σύγκλητον;

Ἡ Ἰταλία—καὶ τὸ ξαίρει αὐτὸ βεβαίως ἡ Ἐφημερὶς τῆς Ἰταλίας—εἶναι ὁ ἀνεπιθύμητος μουσαφίρης, τὸν ὁποῖον ἔχει φορτώσει εἰς τὴν ράχιν τῶν Ἀλβανῶν μία ἀδυσώπητος ἀνάγκη καὶ μία κακὴ διακυβέρνησις.

Τὸ ὁμολογοῦν δὲ αὐτὸ μετὰ λύπης οἱ ἐθνικόφρονες Ἀλβανοί.

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια, ἡ ὁποία ἀπέχει παρασάγγας ἀπὸ τὴν ὑποκριτικὴν αἰσθηματολογίαν τῆς Ἐφημερίδος τῆς Ἰταλίας.

Ἐπαξία ἀντιπροσώπευσις

Εἰς τὴν Ἐθνικὴν Ἑορτὴν τῆς 25ης Μαρτίου συμμετέσχε καὶ ἡ Βορειοηπειρωτικὴ Φοιτητικὴ νεολαία.

Τὰς ἀντιλήψεις μας ἐπὶ τῆς σημασίας, τὴν ὁποίαν ἔχει ἐξαιρετικῶς διὰ τὴν φοιτητιῶσαν νεολαίαν τῆς Βορ. Ἠπείρου ἡ ἑορτὴ αὕτη μᾶς ἐδόθη εὐκαιρία νὰ ἐκθέσωμεν καὶ ἄλλοτε.

Οἱ φοιτηταὶ τιμοῦν τὴν μνήμην τῶν Ἱερολοχιτῶν, οἱ ὁποῖοι ἐθυσιάσθησαν μέχρις ἑνὸς εἰς τὸ Δραγατσάνι. Καὶ ἦσαν οἱ ἱερολοχῖται σπουδασταὶ ὅλης τῆς ὑποδούλου Ἑλλάδος. Εἰδικῶς δὲ Ἠπειρῶται ἐκπρόσωποι τοῦ ἀκμάζοντος τότε ἐν Ρουμανίᾳ Β. Ἠπειρωτικοῦ στοιχείου.

Χαίρομεν ἰδιαιτέρως διότι ἡ ἑορτὴ αὐτὴ καθιερωθεῖσα ἀπὸ πέρυσι τηρεῖται μὲ Ἐθνικὴν εὐλάβειαν.

Αἱ συμφωνίαι

Φαίνεται ὅτι ἡ Ἰταλία ἀναλαβοῦσα τὴν ὑπερπόντιον κατάκτησιν δὲν περιώρισε ὡς ἀνάμενέ τις τὴν ἀκτῖνα τοῦ ἐνδιαφέροντος πρὸς τὰ ἀμέσως Ἀδριατικὰ παράλια. Καὶ ἡ τελευταίως συναφθεῖσα συμφωνία της μετὰ τῆς Ἀλβανίας, τῆς ὁποίας πολὺ ὀλίγον εἶναι γνωσταὶ αἱ λεπτομέρειαι ἀποτελεῖ ἄλλην μίαν εἰρηνικὴν κατάκτησιν πρὸς τὴν ἀπέναντι της γείτονα.

Οἱ ὅροι τῆς νέας αὐτῆς συμφωνίας, ἔχουν τὴν ἔννοιαν πλήρους ὑποδουλώσεως τῆς τελευταίας καὶ παρέχουν τὴν εὐκαιρίαν νὰ κάμῃ κανεὶς θλιβερωτάτας σκέψεις.

Δύναται ἐνδεχομένως νὰ γεννηθῇ καὶ πάλιν Ἀδριατικὸν ζήτημα; Καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τίνα στάσιν θὰ τηρήσουν ἡ Γιουγκοσλαυία καὶ ἡ Ἑλλάς; Ὑπάρχει φόβος ἡ Ἀλβανία, ἡ ἵδρυσις τῆς ὁποίας ἀπεσκόπει νὰ φέρῃ εἰς ὕφεσιν τὴν ὀξύτητα τοῦ Ἀδριατικοῦ ζητήματος, νὰ γίνῃ ἔναυσμα μιᾶς νέας Εὐρωπαϊκῆς πυρκαϊᾶς;

Ἐξ' αὐτῶν ἓν ἀποδεικνύεται, ὅτι ἡ σκέψις τῆς ἱδρύσεως τῆς Ἀλβανίας, διὰ νὰ δυνηθῇ ἡ Εὐρωπαϊκὴ διπλωματία νὰ ἐξοικονομήσῃ ὅπως—ὅπως τὰ συμφέροντα τῶν ἐπὶ ταύτης βλέψεις ἐχόντων γειτόνων της ἠλέγχθη ἐκ τῶν πραγμάτων ἀτυχής.

Εἰς τὴν διανομὴν δὲ τῆς Ἀλβανίας, ἡ ὁποία δέον νὰ εἶναι πλέον

ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

Εἰς τὴν Κορυτσὰν ἑωρτάσθη μὲ ἰδιαιτέραν ἐπισημότητα ἡ ἐθνικὴ ἑορτὴ τῶν Ἑλλήνων, διὰ τῆς εὐρυτάτης συμμετοχῆς Ἀλβανῶν ἐπισήμων καὶ πολιτῶν.

«ΒΡΑΔΥΝΗ»
(2 Ἀπριλίου 1936)

Κατὰ τὴν γενομένην δὲ δεξίωσιν εἰς τὸ ἐκεῖ προξενεῖον τῆς Ἑλλάδος, ὁ Ἀλβανὸς πολιτευτὴς κ. Νικ. Π. Ζωγράφος προσεφώνησεν ἑλληνιστὶ τὸν πρόξενον κ. Ἀνυσᾶν, ἐξάρας τοὺς ἀγῶνας τοῦ «φίλου καὶ ὁμαίμου ἑλληνικοῦ ἔθνους» ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας του. Ὑπέμνησε δὲ καὶ τὴν συμμετοχὴν εἰς αὐτοὺς πλείστων Ἀλβανῶν, ἀγωνισθέντων εἰς τὸ πλευρὸν τῶν Ἑλλήνων κατὰ τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ. Καταλήγων ὁ κ. Ζωγράφος ἐξεδήλωσε τὴν ἀγάπην τῶν Ἀλβανῶν πρὸς τοὺς Ἕλληνας καὶ ἐζητωκραύγασεν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Βασιλέως, τοῦ Διαδόχου καὶ τῆς Κυβερνήσεως. Αἱ φιλελληνικαὶ αὐταὶ ἐκδηλώσεις εὑρίσκουν βαθυτάτην ἀπήχησιν εἰς τὰς ψυχὰς ὅλων τῶν Ἑλλήνων.

ἢ βεβαία εἰς τὸ προσεχὲς μέλλον, ἡ Ἰταλία δὲν μπορεῖ νὰ λάβῃ τὴν μερίδα τοῦ λέοντος !

Τὸ μποϋκοτάζ

Εὐυπόληπτος ἐπιστολογράφος. ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐζητήσαμε πληροφορίας ἐξ Ἀργυροκάστρου μεταξὺ τῶν ἄλλων μᾶς μεταδίδει τὴν εἴδησιν, ἀλλαχοῦ δημοσιευομένην, ὅτι οἱ Τουρκαλβανοὶ ἐκήρυξαν μποϋκοτὰζ ἀνεπίσημον κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπαγγελματιῶν τῆς πόλεως.

Βεβαίως δὲν πρόκειται νὰ προβῶμεν εἰς καμμίαν ἐνέργειαν, διότι εἶναι ἀδύνατος οἱαδήποτε αὕτη.

Τὸ πρᾶγμα ὅμως δὲν παύει νὰ μᾶς διδάσκει περὶ τῆς νοοτροπίας τῶν Ἀλβανῶν.

Ἡ διατυμπανιζομένη κατὰ κόρον ὁμόνοια μεταξὺ τῶν ὑπηκόων τοῦ Ἀχμὲτ Ζώγου εἶναι μία ἀπὸ τὰς μεγάλας πομφόλυγας, τὰς ὁποίας γεννοῦν συνήθως οἱ ἐγκέφαλοι τῶν νεοαλβανιστῶν.

Κατὰ πληροφορίας ἐκ Τιράνων, αἱ ἀλβανικαὶ ἀρχαὶ συνεκέντρωσαν στοιχεῖα, ἀποδεικνύοντα, ὅτι εἰς τὸ ἐξωτερικὸν Ἀλβανοὶ συνεκρότησαν συνέδριον, κατὰ τὸ ὁποῖον ἐξητάσθη ἡ ἐν Ἀλβανία κατάστασις.

«ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ»
(3 Ἀπριλίου 1936)

Κατὰ τὰς πληροφορίας τῶν Ἀλβανικῶν ἀρχῶν, οἱ ἐξόριστοι Ἀλβανοὶ ἀπεφάσισαν ν' ἀγωνιστοῦν διὰ τὴν ἀνατροπὴν τοῦ Βασιλέως Ζώγου, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦ τελευταίου Ἰταλοαλβανικοῦ συμφώνου μετέβαλε τὴν Ἀλβανίαν πολιτικῶς μὲν Ἰταλικὸν προτεκτοράτον, στρατιωτικῶς δὲ προκεχωρημένην ἰταλικὴν βάσιν εἰς τὴν Βαλκανικήν.

Εἰς τὸ συνέδριον ἀντεπροσωπεύθη καὶ ἡ ὁμὰς Μουσταφᾶ Κρούγια, ἡ ὁποία ὅμως θεωρηθεῖσα ὡς ὕποπτος καὶ φιλικὴ πρὸς τὸν Ζώγου ἐξεδιώχθη.

Τὸ συνέδριον ἐξήτασε καὶ τὰς τελευταίας Ἰταλοαλβανικὰς συμφωνίας καὶ ἔλαβε γνῶσιν τῶν προσφάτων λαϊκῶν ἐκδηλώσεων ἐν Ἀλβανίᾳ, τὰς ὁποίας ἠρμήνευσεν ὡς ἐνδείξεις ἀρξαμένης μεταστροφῆς τοῦ ἀλβανικοῦ λαοῦ ἐναντίον τοῦ καθεστῶτος τοῦ Ζώγου.

Κατὰ πληροφορίας ἐκ Τιράνων, συνεκροτήθη πρό τινων ἡμερῶν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν κοινὸν Συνέδριον ὅλων τῶν Ἀλβανικῶν ὀργανώσεων, αἱ ὁποῖαι ἀποβλέπουν εἰς ἀλλαγὴν τοῦ πολιτικοῦ καθεστῶτος ἐν Ἀλβανίᾳ διὰ τῆς ἀνατροπῆς τοῦ Βασιλέως Ἀχμὲτ Ζώγου.

«ΠΡΩΙΑ»
(3 Ἀπριλίου 1936)

Τὸ Συνέδριον ἐπετάχυνον αἱ τελευταῖαι συμφωνίαι μεταξὺ Ἰταλίας—Ἀλβανίας, διὰ τῶν ὁποίων ἡ Ἀλβανία προβαίνει εἰς τοιαύτας παραχωρήσεις πρὸς τὴν Ἰταλίαν, ὥστε ἡ χώρα νὰ καθίσταται Ἰταλικὸν Προτεκτοράτον ἰδιοτύπου μορφῆς καὶ προκεχωρημένον Ἰταλικὸν φυλάκιον ἐν τῇ Βαλκανικῇ.

Εἰς τὸ Συνέδριον μετέσχον ἀντιπροσωπεῖαι τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἀλβανῶν φυγάδων καὶ διαφόρων σημαντικῶν ὀργανώσεων.

Τὸ Συνέδριον ἀπεφάσισεν ὅπως αἱ ὀργανώσεις, αἱ ἀντιπροσωπευθεῖσαι εἰς αὐτό, ἀναλάβουν ἐντονώτερον ἀγῶνα ἐναντίον τοῦ καθεστῶτος τοῦ Ἀχμὲτ Ζώγου, μὲ σκοπὸν τὴν ἀνατροπὴν τούτου καὶ τὴν πολιτικὴν χειραφέτησιν τοῦ Ἀλβανικοῦ ἔθνους ἀπὸ τὰς ξένας ἐπιρροάς

—'Η 'Ιταλικὴ δρᾶσις ἐν 'Αλβανίᾳ.

'Ο «Χρόνος» τῶν Παρισίων λαμβάνει ἐκ Ρώμης τὰς ἀκολούθους πληροφορίας ἐπὶ τῶν συμφωνιῶν τῶν προσφάτως ὑπογραφεισῶν μεταξὺ 'Ιταλίας καὶ 'Αλβανίας. Αἱ συμφωνίαι αὗται εἶναι δώδεκα τὸν ἀριθμόν. Διαιροῦνται εἰς συμφωνίας δημοσιονομικάς, οἰκονομικὰς καὶ ἐμπορικάς.

Αἱ πρῶται ἀναδιοργανώνουν τὰ δημόσια οἰκονομικὰ τῆς 'Αλβανίας. Προβλέπουν ἕνα εἰδικὸν 'Ιταλικὸν δάνειον διὰ τὸ μονοπώλιον τῶν καπνῶν, τὸ ὁποῖον θὰ παράσχῃ εἰς τὸ 'Αλβανικὸν κράτος κανονικὰς εἰσπράξεις.

Αἱ συμφωνίαι οἰκονομικοῦ χαρακτῆρος συμπληρώνουν τὸ σύστημα τῆς ἤδη ὑφισταμένης ἰταλο—αλβανικῆς συνεργασίας. 'Η 'Αλβανία λαμβάνει ἀπὸ τὴν 'Ιταλίαν ἕνα εἰδικὸν δάνειον διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας της. Αἱ συμφωνίαι τῆς ἤδη συσταθείσης ἰταλικῆς γεωργικῆς ὀργανώσεως διὰ τὴν τελειοποίησιν τῆς τεχνικῆς τῆς ἀλβανικῆς γεωργίας συνεπληρώθησαν. 'Ο ἰταλικὸς ὀργανισμός, ὁ ὁποῖος λειτουργεῖ ἤδη ἐν 'Αλβανίᾳ θὰ λάβῃ τὴν ἐλευθέραν ὀργάνωσιν μιᾶς νέας ζώνης, ἡ ὁποία θὰ ἀσχολῆται μὲ τὴν καλλιέργειαν τῶν εἰς τὴν 'Ιταλίαν ἐξαγομένων ἀλβανικῶν προϊόντων.

'Η 'Ιταλο—αλβανικὴ συνεργασία εἰς τὸ βιομηχανικὸν πεδίον ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον εἰδικῶν συμφωνιῶν. 'Ο ἰταλικὸς ὀργανισμὸς τοῦ πετρελαίου ἐν 'Αλβανίᾳ, ὁ ὁποῖος ἐργάζεται ἤδη εἰς δύο ζώνας τῆς περιοχῆς τοῦ Δεβόλη, ἐπεκτείνει τὴν δρᾶσιν του εἰς μίαν τρίτην πετρελαιοφόρον ζώνην τῆς περιοχῆς τοῦ Βερατίου.

Τέλος, αἱ ἐμπορικαὶ συναλλαγαὶ ἔχουν ὀργανωθῆ μεθοδικῶς. "Εχουν ὡς βάσιν τὴν ἐμπορικὴν συμφωνίαν τὴν ἤδη ὑπάρχουσαν, ἀλλὰ προβλέπουν, διὰ τὴν καλλιτέρευσιν τοῦ ἐμπορίου, τὴν ἐκτέλεσιν τεχνικῶν ἔργων εἰς τὸν λιμένα τοῦ Δυρραχίου.

'Η «'Εφημερὶς τῆς 'Ιταλίας» ὑπενθυμίζει ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, τοὺς δεσμοὺς φιλίας ποῦ ἑνώνουν τὸ 'Αλβανικὸν καὶ τὸ 'Ιταλικὸν ἔθνος «εἰς ἕνα αἴσθημα ἰδεώδους ἀδελφωσύνης».

Messager d' Athènes

—'Ιταλο—'Αλβανικὴ στρατιωτικὴ συμφωνία

ΠΑΡΙΣΙΟΙ, 5 Μαρτίου.—'Η «'Ηχὼ τῶν Παρισίων» πληροφορεῖται ὅτι κατόπιν μακρῶν διαπραγματεύσεων ἡ 'Ιταλία καὶ ἡ ἀλβανία κατέληξαν εἰς μίαν συμφωνίαν ἡ ὁποία ἐμονογραφήθη χθὲς καὶ ἡ ὁποία κανονίζει ὅλα τὰ ἀπὸ τοῦ 1932 ἐκκρεμῆ ζητήματα μεταξὺ τῶν κυβερνήσεων τῆς Ρώμης καὶ τῶν Τιράνων, καὶ μεταξὺ τῶν ὁποίων περιελήφθησαν αἱ διαφοραὶ αἱ δημιουργηθεῖσαι λόγῳ τῆς μὴ ἐκτελέσεως μερικῶν ἄρθρων τῆς συμφωνίας, τοῦ 1926—1927.

'Η 'Ιταλία ὑποχρεοῦται νὰ ἐμβάζῃ ἐτησίως εἰς τὴν ἀλβανίαν ὀκτὼ ἑκατομμύρια λιρέττας χρυσᾶς μέχρι καλύψεως ἑνὸς συνολικοῦ ποσοῦ ἐκ τεσσαράκοντα ἑκατομυρίων χρυσῶν λιρεττῶν. 'Επὶ πλέον ἡ 'Ιταλία ὑποχρεοῦται νὰ ἐκτελέσῃ εἰς τὸ Δυρράχιον τὰ ἀναγκαῖα εἰς τὸν λιμένα ἔργα διὰ τὴν τυχὸν ἀποβίβασιν ἑνὸς ὁλοκλήρου σώματος 'Ιταλικοῦ στρατοῦ. Τέλος ὑποχρεοῦται νὰ βοηθήσῃ στρατιωτικῶς τὴν ἀλβανίαν, ἐὰν αὕτη ὑποστῇ ἐπίθεσίν τινα. Εἰς ἀντάλλαγμα ἡ 'Ιταλία ἐπιτυγχάνει τὴν ἐκχώρησιν τῶν μεταλλείων, τῶν δασῶν καὶ τῶν πετρελαιοφόρων πηγῶν.

'Η «'Ηχὼ τῶν Παρισίων» φρονεῖ ὅτι ἡ ὑπογραφὴ τῆς νέας συμφωνίας δεικνύει τὴν ἐπιθυμίαν 'Ιταλικῆς κυβερνήσεως νὰ ἀσκήσῃ ἐκ νέου εἰς τὰ Βαλκάνια μίαν ζωηρὰν πολιτικὴν καὶ νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν παλαιάν της δραστηριότητα.

Messager d' Athènes 6|3|1936

Η ΕΝ ΑΛΒΑΝΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

ΠΩΣ ΤΗΝ ΒΛΕΠΟΥΝ ΟΙ ΑΛΒΑΝΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΕΞΟΡΙΣΤΟΙ

Ἀπὸ συνέντευξιν τοῦ ἐν Πάτραις συνεργάτου μας μετὰ τοῦ ἐκ τῶν Ἀλβανῶν πολιτικῶν φυγάδων ἀπελαθέντων ἤδη ἐκ Κερκύρας εἰς Ζάκυνθον, κ. Σπ. Κολέκα ὑπουργοῦ ἐπὶ Φὰν—Νόλη δημοσιεύομεν τὰ κατωτέρω σχετικὰ μὲ τὴν οἰκονομικήν, πολιτικὴν καὶ κοινωνικὴν κατάστασιν τῆς Ἀλβανίας.

—Σεῖς, κ. Κολλέκα, εἶσθε εἰς θέσιν νὰ γνωρίζετε καλῶς τὴν ἐν Ἀλβανίᾳ κατάστασιν. Ἠμπορεῖτε νὰ μᾶς πῆτε τὴν γνώμην σας περὶ τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως αὐτῆς ἀπὸ οἰκονομικῆς, πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀπόψεως.

—Ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως, εἶπεν ὁ κ. Κολλέκας, ἡ κατάστασις εἶναι ἀθλία. Οὐδέποτε ἡ χώρα αὕτη ἐγνώρισε πιὸ μαύρας ἡμέρας ἀπὸ τὰς σημερινάς. Ἄλλως τε σεῖς ἔχετε συμπατριώτας, οἱ ὁποῖοι ἔρχονται ἐκεῖθεν καὶ ἀσφαλῶς θὰ γνωρίζετε ὅτι ἡ ἀθλιότης βασιλεύει παντοῦ. Ἡ ἀσυνειδησία τῆς Κυβερνήσεως ὁδηγεῖ τὴν χώραν εἰς τὴν καταστροφήν. Τοσοῦτος δὲ εἶναι ὁ οἰκονομικὸς τῆς χώρας κατήφορος ὥστε καὶ μία ἀληθῶς πατριωτικὴ κυβέρνησις εἶναι πρόβλημα ἂν θὰ ἠδύνατο νὰ προλάβῃ τὸν ὄλεθρον.

Οἱ ἐπιβήτορες τῆς ἀρχῆς, κατὰ τὸ πλεῖστον ἀσυνείδητοι, ἀδαεῖς ἢ κλέπται κωφεύοντες εἰς τὴν δυστυχίαν τοῦ λαοῦ, θησαυρίζουσιν εἰς βάρος τούτου. Ἀπὸ πολιτικῆς ἀπόψεως ἡ χώρα ἔχει ὑποδουλωθῇ τελείως εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὥστε νὰ δύναται νὰ θεωρηθῇ Ἰταλικὴ ἀποικία. Διὰ τῶν ὑπογραφεισῶν μάλιστα τελευταίως συμφωνιῶν, ἡ ὑποδούλωσις συνεπληρώθη. Ἤδη ἡ Ἰταλία ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ὀχυρώσῃ τὸ Καραμπουρνοῦ τῆς Αὐλῶνος καὶ εἶναι ἀπολύτως κυρία τοῦ λιμένος τοῦ Δυρραχίου, ὅπου ἐκτελοῦνται λιμενικὰ ἔργα πρὸς ἐξυπηρέτησιν Ἰταλικῶν στρατιγικῶν συμφερόντων καὶ συγκεκριμένως διὰ τὴν εὐχερῆ ἀποβίβασιν, τῆς εἰς τὸ βαλκανικὸν μέτωπον προοριζομένης ἐν εὐθέτῳ καιρῷ νὰ δράσῃ Ἰταλικῆς στρατιᾶς.

Διὰ τῆς ἱδρύσεως δὲ τῆς Ἀλβανικῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης μὲ Ἰταλικὰ ἀποκλειστικῶς κεφάλαια, ἐχούσης τὸ δικαίωμα νὰ ἀγοράζῃ ἀκίνητα, τοῦθ' ὅπερ μέχρι τοῦδε ἀπηγορεύετο διὰ νόμου εἰς τοὺς ξένους, θὰ συμβῇ ὥστε ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν εὐφόρων πεδιάδων τῆς Ἀλβανίας νὰ περιέλθῃ ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς ἐν λόγῳ τραπέζης, δυναμένης ἀκωλύτως ν' ἀποικίσῃ τὴν χώραν διὰ τοῦ πλεονάζοντος πληθυσμοῦ. Καὶ δὲν ἀγνοεῖτε βεβαίως ὅτι τὸ πλεῖστον τοῦ γεωργικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἀλβανίας εἶναι Χριστιανοί.....

Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὴν κοινωνικὴν κατάστασιν τῆς Ἀλβανίας θὰ ἦτο προτιμότερον νὰ μὴ γίνῃ λόγος.

Ποίαν πρόοδον δύναται ν' ἀναμένῃ κανεὶς ἀπὸ μίαν χώραν, ὅπου οἱ ἰθύνοντες διὰ τοῦ παραδείγματός των, δίδουν εἰς τοὺς νέους νὰ κατανοήσουν ὅτι ἡ ἀνηθικότης βραβεύεται τοὐναντίον δὲ ἡ ἀρετὴ διώκεται ; Καὶ ποίαν πρόοδον δύναται νὰ ἔχῃ αὕτη ὅταν πᾶσα φωνὴ διαμαρτυρίας πνίγεται εἰς τὸ αἷμα, ὑπὸ τὴν πρόφασιν τῆς προδοσίας ἢ προσβολῆς κατὰ τοῦ καθεστῶτος ; Ἐν θυμεῖσθε τὸ Χαμιτικὸν καθεστὼς ; Ἔ φίλε μου, ἠμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἐκεῖνο ἦτο παράδεισος ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν σημερινὴν κόλασιν...

—Μήπως, κ. Κολλέκα ἐν τῇ πικρίᾳ σας διὰ τὴν ἐξορίαν, ἢ διὰ λόγους ἀντιπολιτευτικοὺς ὑπερβάλλετε τὰ πράγματα ;

—Ἐρωτήσατε τοὺς μετ' ἐμοῦ ἐκτοπιζομένους. Ἐρωτήσατε πάντα ἐρχόμενον ἐκ τῆς ἀτυχοῦς μας πατρίδος. Θὰ ἴδητε ὅτι ὅσα λέγω εἶναι πολὺ κατώτερα τῆς στυγνῆς πραγματικότητος.

—Καὶ περὶ τοῦ Β. Ἠπειρωτικοῦ ζητήματος τί φρονεῖτε ;

—Ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ καὶ ἄλλοτε ἐπιφανῆ μέλη ἐθνικοφρόνων, ὡς ὁ Κώτσο Τάσε καὶ ἄλλοι, ἔχουν ἐκφρασθῇ δημοσίᾳ καὶ ἀπεριφράστως, ἐν συντόμῳ δὲ δηλῶ ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα κεκηρυγμένοι ὑπὲρ τοῦ σεβασμοῦ τῆς δηλώσεως εἰς ἣν προέβη ἐν Γενεύῃ ἐπισήμως ἡ Ἀλβανία τὴν 2 Ὀκτωβρίου 1921 περὶ προστασίας τῶν μειονοτήτων.

ΤΑΣΟΣ ΒΙΔΟΥΡΗΣ

ΜΙΑ ΑΠΟΤΥΧΟΥΣΑ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΜΙΑ ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΣΚΟΥΛΟΥΔΗ

Ἀρχίζομεν δημοσιεύοντες κατωτέρω ἀνεκδότους ἐπιστολὰς τοῦ ἀειμνήστου Στεφάνου Σκουλούδη σχετικὰς μὲ μίαν παλαιὰν καὶ λησμονηθεῖσαν προσπάθειαν συνδιαλλαγῆς Ἑλλήνων καὶ Ἀλβανῶν.

Ὁ Σκουλούδης (1838—1928) ἐπίσημος πληρεξούσιος ἐπεφορτίσθη νὰ συναντηθῇ μὲ σημαίνοντας ἀλβανοὺς μεθ' ὧν νὰ διαπραγματευθῇ τὰ σχετικὰ ζητήματα.

Ὁ Σκουλούδης ὑπῆρξε τὴν ἐποχὴ ἐκείνη παράγων ἐθνικῆς δράσεως ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ.

Κατὰ τὸ 1877 ἀπεστάλη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως Κανάρη εἰς Κέρκυραν, ὅπως ἐν ἐνδεχομένῳ πολέμῳ πρὸς τὴν Τουρκίαν ἐπιτύχῃ τὴν μετὰ τῶν ἀλβανῶν σύμπραξιν. Κατὰ τὴν λῆξιν τοῦ Ρωσσοτουρκικοῦ πολέμου μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν ὡς ἀντιπρόσωπος τῶν Ἰωαννιτῶν, ὅπως συνηγορήσῃ παρὰ τοῖς Πρεσβευταῖς τῶν Μ. Δυνάμεων περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ 12 Πρωτοκόλλου τῆς Βερολινείου συνθήκης δι' οὗ ἐξεχωρεῖτο εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ ἐπαρχία Ἰωαννίνων.

Αἱ κατωτέρω ἐπιστολαὶ δίδουν πιστὴν εἰκόνα τῆς τότε καταστάσεως χαρακτηρίζουσαι ἐπαρκῶς τὰς διαθέσεις τῶν ἀλβανῶν πρὸς ἀνάληψιν μιᾶς προσπαθείας συμφιλιώσεως καὶ συμπράξεως.

Κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1876 ἦλθον, ὅπως ὁριστικῶς ἐγκατασταθῶ εἰς Ἀθήνας. Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἔτους ἐγίνωσκον ἤδη ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὅτι ἐν Ἑλλάδι εἶχον ἱδρυθῇ δύο Ἑταιρίαι, ἡ μὲν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μ. Ρενιέρη, Διοικητοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐθνικὴ Ἄμυνα», ἡ δὲ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ι. Μεσηνέζη, τέως Προέδρου τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐθνικὴ Ἀδελφότης». Καὶ ὁ μὲν φανερὸς ἀμφοτέρων τῶν Ἑταιριῶν σκοπὸς ἦτο ἡ προστασία τῶν δικαιωμάτων τοῦ δούλου Ἑλληνισμοῦ, ὁ δὲ πραγματικὸς ἦτο ἡ διοργάνωσις ἐπαναστάσεως τῶν ὁμοεθνῶν κατὰ τοῦ Ἀσιανοῦ Δεσπότου.

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ἄφιξίν μου, ἀμφότεροι οἱ Πρόεδροι μοὶ ἐξέφρασαν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ συμπράξω μετ' αὐτῶν. Εἰς ἑκάτερον τούτων ἀπήντησα ὅτι ἡ χωριστὴ ὕπαρξις δύο Ἑταιριῶν ἐχουσῶν τὸν αὐτὸν σκοπὸν καὶ εἰς ἐμὲ καὶ εἰς πλείστους ἄλλους ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φαίνεται παράλογος καὶ δυσεξήγητος καὶ οὐδεμίαν πρέπει νὰ ἀναμένουν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ὑποστήριξιν, οὔτε χρηματικὴν, οὔτε ἄλλην. Εἴτε ἐκ τῶν λόγων μου τούτων οἱ Πρόεδροι ἐπείσθησαν, εἴτε ἐκ τῶν μηδαμινῶν μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἀποτελεσμάτων τῶν ἐνεργειῶν των, μοὶ ἀνέθεσαν μετά τινας ἡμέρας νὰ ἐνεργήσω τὴν συγχώνευσιν τῶν δύο ἑταιριῶν καὶ τὸν σχηματισμὸν κοινοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου. Ὅπως δὲ μὲ διευκολύνουν εἰς τοῦτο, ἀμφότεροι οἱ Πρόεδροι, μετὰ πατριωτικῆς ὄντως αὐταπαρνήσεως μοὶ ἐδήλωσαν ὅτι παραιτοῦνται τῆς προεδρίας. Οὕτω πως αἱ δύο ἑταιρίαι συνεχωνεύθησαν εἰς μίαν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἑταιρία Ἐθνικῆς Ἀμύνης». Τὸ δὲ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀπετελέσθη ὑπὸ τοῦ Παύλου Καλλιγᾶ προέδρου, Γεωργίου Βασιλείου ὑποδιοικητοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, Νικολάου Δαμασκηνοῦ δικηγόρου καὶ καθηγητοῦ ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ, Κ. Ἰσομάχου λοχαγοῦ τοῦ Πυροβολικοῦ, Α. Πασχάλη δικηγόρου καὶ ἐμοῦ. Ἐπειδὴ δὲ πρὸς παροχὴν τῆς ἀνοχῆς αὐτῆς ἡ Κυβέρνησις ἠξίου νὰ γινώσκῃ λεπτομερῶς πᾶ

σαν ἐνέργειαν τῆς Ἑταιρίας, ἀπεφασίσθη ὅπως δύο ἀντιπρόσωποι αὐτῆς παρίστανται εἰς τὰς διασκέψεις τοῦ Συμβουλίου, χωρὶς ὅμως νὰ λαμβάνωσι μέρος εἰς τὰ λεγόμενα. Τοιοῦτοι διωρίσθησαν οἱ στρατηγοὶ Ἀθανασούλης Βαλτινὸς καὶ ὁ Σκαρλᾶτος Σοῦτσος, οἵτινες ἔκτοτε τακτικῶς παρίσταντο εἰς τὰς συνεδριάσεις. Περὶ τὸ τέλος ὅμως τοῦ Νοεμβρίου πράκτορες τῆς Ἑταιρίας ἀνήγγειλαν αὐτῇ ὅτι οἱ Ἀλβανοί, μεθ' ὧν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ὄθωνος δὲν εἶχον παύσει αἱ Ἑλληνικαὶ Κυβερνήσεις νὰ προέρχωνται περιοδικῶς εἰς συνομιλίας περὶ συμπράξεως τῶν δύο λαῶν, τοῦ Ἑλληνικοῦ δηλαδὴ καὶ τοῦ Ἀλβανικοῦ, ἐν πέριπτώσει ρήξεως πρὸς τὴν Τουρκίαν, ἐζήτουν ἤδη νὰ σταλῇ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπίσημος μυστικὸς πληρεξούσιος τῆς Ἑλλάδος, ὅπως προβῇ εἰς ὁριστικὰς συμφωνίας μετὰ τῶν ἐκεῖ εἰς τὴν Βουλὴν τοῦ Μιδὰτ ἀντιπροσώπων τῆς Ἀλβανίας. Ἐζήτουν δὲ μυστικὸν ἄλλον ἀντιπρόσωπον, διότι, ἐὰν προσήγγιζον τὸν Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος, ἤθελον ἐξεγείρει τὰς ὑπονοίας τῶν Τούρκων καὶ παρακωλυθῇ εἰς τὰς ἐνεργείας των. Ἐν Τουρκίᾳ εἶχον ἤδη ἀρχίσει νὰ φοβοῦνται τὴν ἔκρηξιν τοῦ μετ' ὀλίγον ἐπελθόντος Ρωσσοτουρκικοῦ πολέμου.

Ὁ Καλλιγᾶς ἀνεκοίνωσε ταῦτα εἰς τὸν τότε ἐπὶ Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως Κανάρη Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν Τρικούπην καὶ ἐζήτησεν τὴν γνώμην του, περὶ τοῦ πρακτέου. Ὁ Τρικούπης ἀπήντησεν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐγίνωσκεν ἤδη τὴν αἴτησιν τῶν Ἀλβανῶν παρὰ τῶν ἰδίων αὐτῆς πρακτόρων καὶ ὅτι δὲν εἶχεν ἀντίρρησιν εἰς τὸ νὰ σταλῇ ἐντεῦθεν ἀντιπρόσωπος πρὸς διαπραγμάτευσιν μετὰ τῶν Ἀλβανῶν, ὡς τοιοῦτον δέ, εἶπεν ὁ Καλλιγᾶς, ὑπέδειξεν ἐμέ, καθόσον ἡ μετάβασις ἐμοῦ εἰς Κων)πολιν, ἕνεκα τῶν ἐκεῖ πολλῶν στενῶν συγγενῶν μου, θὰ ἐκίνει ὀλιγώτερον παντὸς ἄλλου τὴν περιέργειαν τῶν Τούρκων. Κατόπιν τῆς ἐπιμόνου ἀπαιτήσεως τῶν ἐν τῷ Συμβουλίῳ συναδέλφων μου, ὅπως δεχθῶ τὴν ἐντολὴν ταύτην, ἀπέσυρα τέλος τὴν προτέραν ἄρνησιν καὶ ἐδέχθην. Εἶτα, λαβὼν γνῶσιν τῶν ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπαρχουσῶν ἐκθέσεων τοῦ Α. Πετμεζᾶ καὶ τοῦ Ζηνοπούλου περὶ τῶν ὑπ' αὐτῶν πρὸ τινος χρόνου διαδοχικῶς διεξαχθεισῶν διαπραγματεύσεων πρὸς τοὺς Ἀλβανούς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος, ἐφωδιάσθην ὑπὸ τοῦ Τρικούπη δι' εἰδικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ὑπουργοῦ πληρεξουσίου καὶ ἀπῆλθον εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐκεῖθεν δέ ἀπέστειλα τὰ κάτωθι :

Ἐν Κων)πόλει τῇ 7)19 Δ)βρίου 1877

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα
Τὸν Κύριον Χαρίλαον Τρικούπην
Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν
Ἀθήνας

Κύριε Ὑπουργέ,

Ἀφιχθεὶς ἐνταῦθα τὸ Σάββατον, ἐμήνυσα τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας εἰς τοὺς Μεχμὲτ Ἀλῆν Βρυώνην καὶ Ἀβδούλβεην Φράσαρην, ὅτι ἐπεθύμουν νὰ ἴδω ἀμφοτέρους, παρεκάλουν δ' αὐτοὺς νὰ μοὶ ὁρίσωσιν ἐπὶ τούτῳ τόπον καὶ χρόνον.

Ὁ Ἀβδοὺλ βέης μοὶ ἀπήντησεν, ὅτι τῇ ἐπαύριον Κυριακῇ ἦτο ἀδύνατον νὰ συναντηθῶμεν, ἕνεκα τοῦ Βαϊραμίου, καθ' ὃ ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ δαπανήσωσι τὴν ἡμέραν καὶ μέρος τῆς ἑσπέρας εἰς συγχαρητηρίους ἐπισκέψεις πρὸς τοὺς Ὀθωμανοὺς Ὑπουργούς, ἀλλ' ὅτι μὲ παρεκάλει νὰ συναντηθῶμεν τὴν Δευτέραν, τὴν ἐννάτην ἑσπερινὴν ὥραν, ἐν τῷ δωματίῳ φίλου μου καὶ φίλου του τοῦ ἰατροῦ τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας Α. Βαφειάδου.

Τὴν Δευτέραν τὸ ἑσπέρας, τήν ὀγδόην ἀκριβῶς ὥραν, μοὶ ἐμήνυσεν ὅτι εὑρίσκεται ἤδη εἰς τὸ ὡρισμένον μέρος καὶ μὲ ἀναμένει, ὅτε δέ, περὶ τὴν ὀγδόην καὶ ἡμίσειαν μετέβην παρ' αὐτῷ ἐδικαιολόγησε τὴν πρὸ τῆς ὡρισμένης ὥρας ἔλευσιν αὐτοῦ, λέγων ὅτι, «ἦν λίαν ἀνυπόμονος νὰ γνωρισθῶμεν προσωπικῶς καὶ συνομιλήσωμεν».

Ὁ ἀνὴρ οὗτος. εἶναι περίπου πεντηκοντούτης, ὁμιλεῖ τὴν Ἑλληνικὴν εὐχερῶς, ἔχει λίαν εὐγενεῖς τοὺς τρόπους, τὸ ἦθος σοβαρὸν καὶ ἀποφασιστικόν, εἶναι νοημονέστατος καὶ κατέχει κατὰ βάθος τὸ θέμα, ὅπερ ἐπρόκειτο νὰ πραγματευθῶμεν.

Μετὰ τὴν διαμοιβὴν τῶν πρώτων τετριμμένων φιλοφρονήσεων εἶπον αὐτῷ, ὅτι, «Ἔλαβον ἐντολὴν παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως νὰ συνδιαλεχθῶ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἀποστολῆς μου μετὰ τε τοῦ Ἀβδούλβεη καὶ τοῦ Μεχμεταλῆ βέη καὶ ἐξέφρασα τὴν λύπην μου ὅτι δὲν βλέπω καὶ τὸν δεύτερον παρόντα». Ὁ Ἀβδούλβεης ἀπήντησεν ὅτι ὁ συνάδελφὸς του ἐπρόκειτο νὰ διανυκτερεύσῃ εἰς τὸ Βυζάντιον, ὅτι ἄλλως ἐκεῖνος δὲν ὁμιλεῖ εὐχερῶς τὴν Ἑλληνικήν, ἔτι δ' ὀλιγώτερον τὴν Γαλλικὴν καὶ ὅτι δυνάμεθα νὰ συνομιλήσωμεν ἀμέσως οἱ δύο ἐλευθέρως περὶ παντός, καὶ ὅτι αὐτὸς ἀντιπροσωπεύει τοὺς συναδέλφους του, καὶ διότι ὁ καιρὸς ἐπείγει». Δὲν δύναμαι θετικῶς ν' ἀποφανθῶ ἂν ἡ ἀπουσία τοῦ Μεχμέταλῆ, ἦν τυχαία ἢ μεμελετημένη, ἀλλ' ἡ σύμπτωσις ὅτι, ἐπὶ λόγῳ προσκλήσεως παρὰ τῷ Διοικητῇ δὲν ἦτο παρών, οὐδ' εἰς τήν μετὰ τοῦ Κ, Μαυρομμάτη συνέντευξιν τοῦ Ἀβδούλβεη ἐν Ἰωαννίνοις, μοὶ παρέχει τὴν ὑπόνοιαν ὅτι ἡ ἀπουσία του ἦν λελογισμένη.

Μὲ ἠρώτησεν, αἰτήσας προηγουμέτως συγγνώμην ἐπὶ τούτῳ, ὁποῖα πειστήρια φέρω περὶ τῆς ἐντολῆς, ἣν ἔλαβόν. Ἀπήντησα ὅτι φέρω ἐπίσημον τίτλον τοῦ διορισμοῦ μου, ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος, ὃν εἰμὶ ἕτοιμος νὰ τῷ ἐπιδείξω εἰς προσεχῆ ἡμῶν συνέντευξιν, ἀλλ' ὅτι ἐὰν ἐπιθυμῇ καὶ ἕτερα πειστήρια, ἡ Ἑλληνικὴ Πρεσβεία δύναται εὐχερῶς καὶ ἄνευ ἀναβολῆς νὰ τῷ παράσχῃ· «Δὲν ἐννοῶ ἐπίσημα πειστήρια, προσέθηκεν, εἰμὶ βέβαιος ὅτι ἐστὲ ἐφωδιασμένος διὰ τοιούτων,—δὲν μοὶ φέρετε κανὲν ἰδιαίτερον γνώρισμα;» Ἐννοήσας ὅτι ὑπαινίττεται τοὺς Ἀδελφοὺς Ἀραβαντινούς, ὧν ὁ ἐν Ἰωαννίνοις ἔγραφε πρὸς τὸν ἐν Ἀθήναις (καθὼς προφορικῶς εἶχον τὴν τιμὴν νὰ ἀναφέρω Ὑμῖν τὴν προτεραίαν τῆς αὐτόθεν ἀναχωρήσεώς μου) συνιστῶν νὰ μὴ λησμονήσῃ «νὰ ἐφοδιάσῃ δι' ἰδιαιτέρας του ἐπιστολῆς πρὸς τοὺς Ἀλβανοὺς τὸ μέλλον νὰ τοὺς σταλῇ ἐξ Ἀθηνῶν πρόσωπον», ἀπήντησα πρὸς τὸν Ἀβδούλβεην ἀμέσως : «Μήτοι ἐννοεῖτε γνώρισμα ἐκ μέρους τοῦ Ἀραβαντινοῦ;» «Μάλιστα», ἀπήντησε. «Γνωρίζω, εἶπον, ὅτι ὁ Κωστῆς ἔγραψε περὶ τούτου εἰς τὸν Σπῦρον καὶ εἶδον τὴν ἐπιστολήν του, οὐδὲν δι' εὐκολώτερον μοὶ ἦτο τοῦ νὰ φέρω ἐπιστολὴν τοῦ Σπύρου, ἀλλ' ἡ ἐντολή, ἣν ἔλαβον παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἦν ἀπόρρητος, ἐπομένως δὲν ἠδυνάμην νὰ ζητήσω ἐπιστολὴν τοιαύτην παρ' αὐτοῦ».

«Ἔχετε πολὺ δίκαιον, ἀπήντησεν, ἀλλὰ πῶς μᾶς ὀνομάζει ὁ Κωστῆς εἰς τὰς ἐπιστολάς του :» «Θεοδωρῆν καὶ Περικλῆν»· ἀπήντησα.

Ἡ ἀπάντησις αὕτη ἐφάνη εὐαρεστήσασα αὐτῷ πολύ, διὰ μιᾶς διελύθη τὸ ἐπιφυλακτικὸν ἦθος, ὅπερ εἶχε τηρήσει μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης, καὶ ἔκτοτε ἐλάλει μετὰ μεγίστης παρρησίας καὶ ἀνενδοιάστου οἰκειότητος. Μετὰ τὰς ἐξηγήσεις ταύτας ἤλθον ἐπὶ τὸ θέ-

μα τῆς συνεντεύξεως ἡμῶν. Ἀφοῦ ὑπέδειξα τὴν ἐλεεινότητα εἰς ἣν περιῆλθεν ἡ Τουρκικὴ Αὐτοκρατορία, τὴν ἐντελῆ αὐτῆς ἐξάντλησιν διὰ τοῦ ὑφισταμένου πολέμου, τὴν ἐπικειμένην ἀναβίωσιν καὶ ἐπέκτασιν τῶν περὶ τάς ἑλληνικὰς καὶ ἀλβανικὰς ἐπαρχίας Σλαυϊκῶν φυλῶν, καὶ ἀφοῦ ἐπέμεινα ἰδίως εἰς τὸν κίνδυνον, ὅν ἀναποδράστως διατρέχουσιν αἱ ἐπαρχίαι αὗται, τοῦ νὰ ἴδωσιν ἐντὸς βραχυτάτου χρόνου ἐγκαθιστάμενα ἐν ἑαυταῖς Μουσουλμανικὰ πλήθη, ἅτινα θέλουσιν ἐγκαταλίπει τὴν Βουλγαρίαν, τήν Βοσνίαν καὶ τὴν Ἐρζεγοβίνην καὶ ἅτινα θέλουσι τροποποιήσει τοιουτοτρόπως τὸν σχνὸν καθαρῶς μέχρι τοῦδε Ἑλληνικὸν ἢ Ἀλβανικὸν πληθυσμὸν τῶν ἐπαρχιῶν μας, ἅμα ὡς αἱ χῶραι αὗται κηρυχθῶσιν αὐτόνομοι, κατέληξα εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι οὐ μόνον ἐπέστη ἡ ὥρα ὅπως Ἕλληνες καὶ Ἀλβανοὶ φροντίσωσι περὶ τῆς μελλούσης αὐτῶν ὑπάρξεως, χωρίζοντες τὴν τύχην των ἀπὸ τὴν τύχην τῆς καταρρεούσης Τουρκικῆς Αὐτοκρατορίας. ἀλλ' ὅτι ἤδη πᾶσα στιγμὴ ἀπολλυμένη ἔχει ἀνεκτίμητον ἀξίαν, καθόσον αἰφνιδία συνομολόγησις τῆς εἰρήνης δύναται νὰ καταστρέψῃ πάντα τὰ σχέδια ταῦτα καὶ τὰ νῦν ὑφιστάμενα στοιχεῖα τῆς βεβαίας καὶ ἀμέσου ἐπιτυχίας.

(Συνέχεια εἰς τὸ ἑπόμενον)

Εἰκόνες ἀπὸ τὴν Πατρίδα

Ἀπὸ τὰ προοδευμένα χωριὰ τῆς Πατρίδος. Ἡ ΔΡΟΒΙΑΝΗ τὴν ἄνοιξη

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΑΡΧΕΙΟΝ

ΣΕΛΙΔΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ

ΕΝΩ ΗΠΕΙΛΕΙΤΟ Η ΠΤΩΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΣΕΙΡΑ ΑΝΑΜΝΗΣΕΩΝ ΤΟΥ Κ. Κ. ΝΑΚΟΥ

Ἐκλεκτὸς τῆς «Βορείου Ἠπείρου» συνεργάτης ὁ συνάδελφος κ. Κ. Νάκος ἀρχίζει ἀπὸ τοῦ παρόντος τεύχους νὰ δίδῃ σειρὰν ἀναμνήσεων ἀπὸ τὴν Ἐποποιΐαν τοῦ 1914.

Μετὰ εἴκοσι καὶ δύο ἔτη ὁ κύκλος τοῦ χρόνου μοιραίως ἐπαναφέρει εἰς τὴν μνήμην μας τὴν 23ην Ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1914, καθ' ἣν ἡ τύχη τῆς Ἐπαναστάσεως τῆς Βορείου Ἠπείρου ἐκρίνετο μπροστὰ στὰ κράσπεδα τῆς μονῆς Τσέπου. Εἶχον προηγηθῆ ἀλλεπάλληλοι ἐπιθέσεις τῶν Ἀλβανῶν τοῦ Κουρβελεσίου ἀπὸ τὴν Κολώνια μέχρι τὸ Στουπέζι ἐναντίον τῶν λόχων τοῦ συντάγματος Δελβίνου. Οἱ Ὁλλανδοὶ καὶ Τοῦρκοι ἀξιωματικοί, ἡγούμενοι τῶν ἀτάκτων Ἀλβανικῶν στιφῶν διέκριναν ὅτι ἦτο ἔργον δυσχερὲς ἡ διὰ τῶν Στενῶν τοῦ Τεπελενίου διέλευσις τῶν συγκεντρωθεισῶν ἐξ ὅλων τῶν πλησιεστέρων σημείων Ἀλβανικῶν δυνάμεων, διότι τὰ Στενὰ τοῦ Τεπελενίου φύσει ὀχυρὰ καθίστων λίαν ἐπίφοβον τὴν δι' αὐτῶν πλαγιοκόπησιν τοῦ συντάγματος Δελβίνου φρουρουμένου, ἄλλωστε, ἐπαρκῶς ὑπὸ τοῦ συντάγματος Ζήρα, καὶ διὰ τοῦτο ἐπωφελούμενοι καὶ τῶν κατὰ μέτωπον τοῦ συντάγματος Δελβίνου φύσει ὀχυρῶν θέσεων τοῦ Κουρβελεσίου ἔστρεψαν ἀπολύτως τὴν προσοχὴν αὐτῶν κατ' αὐτοῦ, ὑποχρεωθέντες ὑπὸ τῆς βίας τῶν πραγμάτων νὰ δώσωσι μάχην κατὰ μέτωπον, ἐπὶ πεδίου λίαν εὐνοϊκοῦ δι' αὐτούς, ὡς ἐκ τῆς φύσει ὀχυρότητος τῶν ὑψωμάτων τὰ ὁποῖα κατεῖχον.

Ὁ συνταγματάρχης Καραχρῆστος παρακολουθῶν ἐκ τοῦ στρατηγείου τῆς μονῆς Τσέπου τὰς προθέσεις τῶν Ἀλβανῶν διατάσσει γενικὴν ἐπίθεσιν.

Ὁ 4ος λόχος ὑπὸ τὸν ἀνθυπολοχαγὸν Γιαννόπουλον ὑπὸ σφοδρὸν πῦρ προχωρεῖ καὶ φθάνει πρὸ τῆς Κολωνίας. Οἱ Ἀλβανοὶ κατεῖχον ἀκόμη δυστυχῶς μίαν στρατηγικὴν στενωπόν. Ἦτο ἡ στενωπὸς τῆς Κολωνίας πρὸς Γκολέμι. Ἐκεῖ ἐνήδρευον αἱ μεγαλύτεραι δυνάμεις τῶν Λιάπηδων τοῦ Κουρβελεσίου καὶ ἅμα τῇ ἐπιθέσει τοῦ αὐτονομιακοῦ στρατοῦ ἐπέπεσαν διὰ σφοδροτάτου πυρὸς κατ' αὐτοῦ. Ὑπὲρ τοὺς ἑβδομήκοντα τραυματίζονται καὶ τριάκοντα πίπτουν νεκροὶ μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν λοχαγὸν Γιαννόπουλον. Τὸν ἐκτεθέντα λόχον σπεύδει καὶ ὑποβοηθεῖ ὁ τρίτος τοιοῦτος ὑπὸ τὸν ἀνθυπολοχαγὸν Ζυγομαλᾶν. Ἐπακολουθεῖ γενίκευσις τοῦ πυρὸς καθ' ὅλον τὸ μέτωπον καὶ συνάπτεται ἀληθὴς γιγαντομαχία ἀπὸ Κολωνίας—Πιτσαρίου μέχρι τὸ Στουπέζι.

Ὁ αὐτονομιακὸς στρατὸς πρὸ τοῦ Ἀλβανικοῦ ὄγκου, ὅστις κατήρχετο ὡς ἀκράτητος χείμαρρος ἀπὸ τὰς Ἄλπεις τοῦ Κουρβουλεσίου ἀνθίσταται ἐρρωμένως. Ὁ λοχαγὸς Ζούπας χειμαρρώδης ἐπικεφαλῆς τοῦ 5ου λόχου, ὁ Πνευματικᾶτος, ὁ Χριστόπουλος, ὁ Σαφαρίκας, ὁ Σακκελάρης ἐπικεφαλῆς τῶν λόχων των ἐνῶ τὸ πῦρ μαίνεται καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν ἀνεδείχθησαν ἀληθεῖς ἥρωες. Ἀλλὰ μετὰ πείσμονα ἀντίστασιν δύο καὶ πλέον ἡμερονυκτίων τὸ σύντα-

μα κάμπτεται. Ὁ Διοικητής του Καραχρῆστος διατάσσει ὑποχώρησιν ἀπὸ Προγκὶ μέχρι Χουμελίτσης, ὅπου ἀπέβλεπε νὰ συγκρατήσῃ ἁπλῶς ἀπὸ πλήρη διάλυσιν τὰς ἐναπομεινάσας δυνάμεις τοῦ συντάγματος. Ἐκεῖ εἰς τὰ λοφοπέδια μεταξὺ Χουμελίτσης, Γαρδικιοῦ καὶ Κολωνίας εἶχε δοθῆ πλέον προκριματικὸς ἀγών τοῦ σχεδίου τῆς Ἀλβανικῆς ἐπιθέσεως κατὰ τοῦ Ἀργυροκάστρου. Ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἔπεσεν ὁ ἀξιωματικὸς Γιαννόπουλος, τριάντα ὑπαξιωματικοὶ καὶ ἑκατὸν ἑβδομήκοντα στρατιῶται, ἀλλὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀντιμετωπισθῇ ὁ ἐχθρὸς, τελικῶς δὲ τὴν 23ην Ἀπριλίου ἡ μονὴ καταλαμβάνεται ὑπὸ τῶν Ἀλβανῶν.

Ἡ ὑποχώρησις τοῦ συντάγματος καὶ ἡ κατάληψις τῆς Μονῆς ὑπὸ τῶν Ἀλβανῶν προεκάλεσεν εὐλόγως τὸν πανικὸν στὰ χωριὰ τῆς Δρυϊνουπόλεως. Δὲν ἐναπέμενε οὐδεμία ἐλπὶς σωτηρίας τῆς Ἐπαναστάσεως. Ὁ περίπατος τῶν Ἀλβανῶν πρὸς τὸ Ἀργυρόκαστρον ἦτο ζήτημα μιᾶς ὥρας τὴν ἑπομένην πρωΐαν!

Ὁ πανικὸς ἐγενικεύετο μέχρι καὶ τῆς πόλεως τοῦ Ἀργυροκάστρου. Ὁ κίνδυνος δὲν ἦτο μόνον ὁ ἀναμενόμενος τὴν πρωΐαν ἀπὸ τοὺς Ἀλβανοὺς τῆς Μονῆς Τσέπου ἀλλὰ κυρίως ἡ ἐκ τῶν ὄπισθεν ἀπειλὴ ἐξ αὐτῶν τῶν Ἀλβανῶν τοῦ Ἀργυροκάστρου. Ὑπὸ τὴν διπλῆν αὐτὴν διασταύρωσιν τῶν ἐχθρικῶν πυρῶν, ἐκρίνετο ἡ τύχη τῶν γυναικοπαίδων τῆς Δρυϊνουπόλεως. Γι' αὐτὸ ἡ νὺξ τῆς 23ης Ἀπριλίου ἦνο νὺξ τρόμου, πανικοῦ καὶ ἀπελπισίας.

Ἡ Κυβέρνησις ἀνάστατος καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν τῆς 23ης. Εἰς παρομοίας ὥρας γενικοῦ πανικοῦ καὶ ἐνώπιον ἀνίσων δυνάμεων ἡ ἔκβασις ἑνὸς ἀγῶνος εἶναι ζήτημα τύχης, ἀλλὰ καὶ ἀποφασιστικότητος καὶ αὐτοθυσίας.

Ἐνώπιον τῆς ἱστορίας τῆς Βορείου Ἠπείρου ὁ συνταγματάρχης Καραχρῆστος κατὰ τὴν ὑψίστην αὐτὴν ὥραν τοῦ ἀγῶνος ἤρθη εἰς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεων ἀναδειχθεὶς ἀληθὴς ἥρως. Δὲν ἐγνώριζε τὸν πανικὸν εἰς τὴν ψυχήν του ὁ

Ἀνταρτικὸν σῶμα στὸ Δρῖνο

ΕΤΑΙΡΙΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΝΕΩΤΕΡΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ὑπέροχος· ἐκεῖνος Ἀκαρνὰν ἥρως, παρ' ὅλην τὴν ἀποσύνθεσιν τοῦ συντάγματος, παρ' ὅλον τὸν πανικὸν τὸντοῦ κινδύνου προκληθέντα, παρ' ὅλας τὰς συστάσεις τῶν ἐναπομεινάντων ἀξιωματικῶν μὲ τοὺς ὁποίους διεσκέπτετο εἰς τήν γέφυραν τοῦ Ζιουλιατίου περὶ τῆς περαιτέρω ἐκβάσεως τοῦ ἀγῶνος ἀποφασίζει μὲ τὰς ὑπολειπομένας δυνάμεις τοῦ συντάγματος Δελβίνου αἰφνιδιαστικὴν νυκτερινὴν ἐπίθεσιν κατὰ τῶν Ἀλβανῶν, οἵτινες ὀρχοῦνται εἰς τὰ ὑψώματα τῆς Μονῆς Τσέπου, καὶ ἔφιππος μὲ τὸν σημαιοφόρον τοῦ συντάγματος δίπλα του ἐπίσης ἔφιππον τήν 10ην νυκτερινὴν ὑπὸ τὸ ἀκατάσχετον πῦρ τῶν πολυβόλων τοῦ Σακελλάρη κατὰ τῆς Μονῆς ἐπιτίθεται μὲ τὸν ἐλάχιστον ὄγκον τῶν δυνάμεών του καὶ ἐκβάλλει ἀπὸ τὸ πρὸ τῆς Μονῆς χωρίονΖενέλι τοὺς Ἀλβανοὺς, συνεχίζων δὲ τὴν ἐπίθεσιν του καταλαμβάνει τὰ ἀλώνια καὶ συνάπτει ὑπὸ τὸ σκότος τῆς νυκτὸς κραταιὰν μάχην στῆθος πρὸς στῆθος μὲτοὺς Ἀλβανοὺς, οἵτινες πανικόβλητοι πρὸ τοῦ ἀνελπίστου αἰφνιδιασμοῦ τρέπονται εἰς ἄτακτον φυγήν, ἐγκαταλείποντες τὴν μονὴν καὶ πλείστους νεκροὺς καὶ τραυματίας ἐπὶ τοῦ τοῦ πεδίου τῆς μάχος.

Τοιουτοτρόπως τὸ Ἀργυρόκαστρον διὰ τοῦ μυθικοῦ ἡρωϊσμοῦ τοῦ Καραχρήστου, τοῦ Σακελλάρη, τοῦ Ζυγομαλᾶ, τοῦ Πνευματικάτου, τοῦ Γκίκα, τοῦ Χριστοπούλου καὶ τόσων ἄλλων ὑπαξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν, σώζεται τὴν πρωΐαν ἀπὸ βεβαίαν κατάληψιν, ἐπακολούθημα τῆς ὁποίας ἤθελεν εἶναι ἡ ἀποτυχία τῆς Ἐπαναστάσεως ἀφ' ἑνὸς καὶ ἡ βεβαία σφαγὴ τῶν γυναικοπαίδων τῆς Δριϋνουπόλεως καὶ τοῦ Δελβίνου ἀφ' ἑτέρου. Γι' αὐτὸ ἡ 23η Ἀπριλίου ἐὰν ὑπῆρξε ἡμέρα Βαρτελὼ διὰ τὴν ἔκβασιν της ἐπαναστάσεως, ἡ νὺξ αὐτῆς ὑπῆρξε νὺξ σωτηρίας ὀφειλομένη εἰς τὸν ἡρωϊσμὸν τοῦ Καραχρήστου καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν κρισιμωτάτην ἐκείνην στιγμὴν τῆς ἐπαναστάσεως ἔσωσαν ὁλοσχερῶς τὴν τιμὴν τῶν Βορειοηπειρωτικῶν ὅπλων!

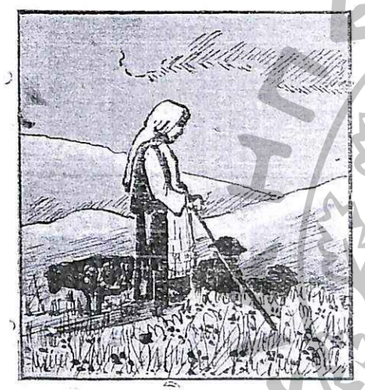

Εἰδυλλιακὴ εἰκόνες ἀπὸ τὸν ποιμενικὸν βίον στὴν Πατρίδα

Βλαχοπούλα στὸν κάμπο τῆς Δροπόλεως

ΣΥΜΠΛΗΡΟΥΝΤΕΣ ΕΝΙΑΥΤΟΝ

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

Ἐγράφομεν εἰς τὸ πρῶτον τεῦχος, τὸν παρελθόντα Ἀπρίλιον ὅτι ἡ ἔκδοσις τοῦ Δελτίου τοῦ Συλλόγου Βορειοηπειρωτῶν ἀπετέλεσε ἀληθῶς σημαντικώτατον ὅλως γεγονὸς εἰς τὴν ἱστορίαν του, ὡς Σωματείου, ἀπὸ τῆς συστάσεώς του.

Ἤδη, ὅτε πλέον παρῆλθεν ἔτος, ἀφ' ἧς ἐτέθησαν αἱ βάσεις μιᾶς κολοσσιαίας δημοσιογραφικῆς ἐργασίας ἀρκούντως τολμηρᾶς δοθέντος ὅτι ἀπό τινος ἡ Ἠπειρωτικὴ δημοσιογραφία βρίθει ἀπό παντὸς εἴδους ἔντυπα θὰ ἦτο πρέπον εἰς τὰς γραμμὰς αὐτὰς, αἱ ὁποῖαι δὲν θ' ἀποτελέσουν βεβαίως ὕμνον, νὰ τονισθῇ **ὅτι ἔγινε κάτι.** Δὲν πρόκειται νὰ προσμετρηθῇ ἡ ἔκτασις τῆς σημασίας τοῦ ἔργου. Αὐτὸ ἐναπόκειται εἰς τοὺς φιλοστόργους συνδρομητὰς καὶ ἀναγνώστας, οἱ ὁποῖοι παρηκολούθησαν ἀπό τῆς χαραυγῆς των τὰς σελίδας αὐτὰς.

Θὰ σταθῶμεν, εἴθισται ἄλλωστε ὅταν ἑορτάζονται εὐτυχεῖς δημοσιογραφικαὶ ἐπέτειοι, ὡς ὁ φιλόπονος γεωργὸς μετὰ τὸ πέρας τῆς ὀργώσεως νὰ ρίψωμεν ἓν βλέμμα ὀπίσω εἰς τὰ πεπραγμένα φερ' εἰπεῖν.

Ἐξεδέθημεν ἀκριβῶς ὅταν εἰς τὴν Βόρειον Ἤπειρον ἐσυνεχίζετο τὸ ἐγκαθιδρυθὲν καθεστὼς τῆς βίας καὶ τῶν διωγμῶν, ἐνῶ ἡ ἐκεῖ μειονότης μας ἔκανε τὴν προσφυγὴν καὶ τὸ Δ. Δ. Δ. τῆς Χάγης ἐξέδιδε δικαιοτάτην ὑπὲρ ταύτης γνωμοδότησιν.

Ἐστάθημεν εἰς τὴν ἀφετηρίαν, ὡς ὁ ἄπειρος ἀγωνιστής, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει οὔτε τὴν συναίσθησιν τῶν ἑαυτοῦ δυνάμεων, οὔτε τὴν βεβαιότητα τῶν σχετικῶν δυνατοτήτων διὰ τὴν ἐπιτυχίαν του.

Ἀντικρύσαμε περιδεεῖς τὸ μέλλον τοῦ ἔργου, καταπληκτικῶς ἀβέβαιον.

Ἀντήχησαν εἰς τὰ ὦτα μας αἱ ἀπαισιόδοξοι συστάσεις τῶν μέν, αἱ αἰσιόδοξοι παροτρύνσεις τῶν δέ. Περιεφρονήσαμε τὰς πρώτας, παρελάβομεν τὰς δευτέρας.

Ἐφορτώθημεν ἐπ' ὤμου μερικὰς ἀρχάς, ἐξαιρετικῶς ἱερᾶς, εἰς τὸ πλαίσιον τῶν ὁποίων θὰ ἔδρα καὶ θὰ ἐκινεῖτο ὁ ὀργανισμὸς τοῦ Δελτίου καὶ ὡς ὁ ἄπειρος Μαραθωνοδρόμος ἀφήσαμε τὴν ἀφετηρίαν.

Ἡ ἀρχὴ εἶχε γίνει.

Καὶ ἐκαλέσαμεν ὅλους τότε νὰ μᾶς βοηθήσουν. Ἐπιθυμία μας ἦτο νὰ τρυγήσωμεν ἐξ ὁλοκλήρου τὴν Βορειοηπειρωτικὴν σκέψιν καὶ νὰ δημιουργήσωμε μίαν πολύτιμον κυψέλην πνευματικοῦ μέλιτος.

Θὰ ἦτο ἀδικώτατον νὰ λεχθῇ ὅτι οἱ καταβληθέντες ἐκ μέρους μας μόχθοι ἀπετέλεσαν ἓν σύνολον, τὸ ὁποῖον δὲν ὑπερέβη τὰ ὅρια μιᾶς ἁπλῆς προσπαθείας.

Ἀπὸ τὸν γάμον αὐτὸν τῆς μεγάλης μας στοργῆς διὰ τὸν δημοσιογραφικὸν βίον τοῦ Δελτίου μὲ τὰς ἀνησυχίας μας διὰ τὴν εὐπρεπῆ του δημοσίαν ἐμφάνισιν προέκυψεν ἔργον ὑπολογισίμου σοβαρότητος, ὡς κρίνεται ὑπὸ πολυπληθῶν φίλων καὶ πολυτίμων ἀναγνωστῶν, οἱ ὁποῖοι ἀθρόως καὶ ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας τὰ τελευταῖα ἐνεγράφησαν.

Σκοπὸς τῆς ἐκδόσεως τοῦ Δελτίου ὑπῆρξεν ἡ ἀπὸ δημοσιογραφικῆς σκοπιᾶς παρακολούθησις τοῦ ἀλυτρωτικοῦ καὶ μειονοτικοῦ μας ζητήματος καὶ ἡ κατά τινα τρόπον συμβολὴ τούτου εἰς τὴν κατ' εὐχὴν ἐπίλυσίν του.

Ὑπῆρξε διερμήνευσις Βορειοηπειρωτικῆς κραυγῆς διὰ τὰς ἀνηκούστους πιέσεις εἰς τὴν πατρίδα

μας ἡ ἐμφάνισις τῆς «Β. Ἠπείρου». Καὶ ἔλαβεν ἀμέσως τὴν ἀνήκουσαν αὐτῇ θέσιν εἰς τὰς ἐπάλξεις ἔναντι αὐτῶν.

Ἐπὶ ἓν ἔτος παρηκολουθήσαμε τὰς φάσεις τοῦ Σχολικοῦ ζητήματος, μέχρις ὅτου ἤνοιξαν τὰ σχολεῖα εἰς τὴν Βόρειον Ἤπειρον καὶ ἐπαγιώθη ἡ λειτουργία αὐτῶν.

Ἦτο φυσικὸν τὸ σχολικὸν ζήτημα ὡς κατ' ἐξοχὴν προέχον νὰ καταστῇ ἀντικείμενον σχολίων καὶ ἀρθρογραφίας.

Ἀλλὰ δὲν περιωρίσθημεν ἐκεῖ. Δέν ἐθεωρήσαμε ὡς τὸ ἄπαντον τῶν ἀπασχολήσεων τῶν στηλῶν μας τὰς ἐπὶ τούτου συζητήσεις. Ἐκρίναμε καλὸν νὰ μὴ στραγγαλίσωμε ἄλλας ἀξιώσεις φίλων ἄλλων. Καὶ ἠσχολήθημεν διὰ μακρῶν μὲ τὴν Βορειοηπειρωτικὴν ἱστορίαν μὲ τὰς πενιχρὰς πηγάς της, αἱ ὁποῖαι ἀτυχῶς τὴν τοποθετοῦν εἰς ἐμβρυώδη κατάστασιν, μὲ τὴν λαογραφίαν τῆς πατρίδος, μὲ τὴν φιλολογίαν της, κλάδους πνευματικῆς ζωῆς ὡσαύτως ἀναγκαίους.

Βεβαίως «ἡ Βόρειος Ἤπειρος» εἶναι ὄργανον ἀλυτρωτικὸν καὶ ἔχει σαφῶς διαγεγραμμένας διεκδικήσεις, τὰς ὁποίας ἐτονίσαμε εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ πρώτου μας φύλλου, τὸ ὁποῖον εἶχε καὶ χαρακτῆρα προγραμματικῶν δηλώσεων.

«Ἡ Βόρειος Ἤπειρος» δὲν εἶναι κυρίως εἰδησεογραφικὸν φύλλον, ἀλλὰ αὐτὴ **ἡ ἰδία δημιουργὸς ζητημάτων** καὶ ἀπηχοῦσα τὰς ἀντιλήψεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Συλλόγου Βορειοηπειρωτῶν, οὗτινος τὰς ἐνεργείας σχετικὰς μὲ τὸ Ἐθνικὸν ζήτημα, ὅσας ἐπετρέπει ἡ διπλωματικὴ σκοπιμότης, ἐκθέτει.

Ἐγράφαμε τὸν παρελθόντα Ἀπρίλιον : «Μολονότι ἐκδιδόμεθα εἰς ἡμέρας ἐντόνου προκλήσεως τοῦ Ἀλβανικοῦ κράτους, θιγούσης τὰ Ἐθνικὰ ἰδανικά μας, ἐν τούτοις ψυχραίμως δηλοῦμεν ὅτι θ' ἀσκήσωμεν πολιτικὴν **διαλλακτικὴν** εἰς τὸν ἀγῶνα μας, ἐφ' ὅσον ὁ κυρίαρχος τῆς Β. Ἠπείρου ἀναθεωρήσῃ τὴν πολιτικήν του ἀπέναντι τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ ταύτης, ἀναγνωρίσῃ δὲ καὶ σεβασθῇ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, ἅτινα ἔχει ἀποκτήσει διὰ θυσιῶν αἵματος καὶ τὰ ὁποῖα ἐπαναλαμβάνομεν, εἶναι διεθνῶς ἀνεγνωρισμένα καὶ κατωχυρωμένα».

Διαλλακτικὴ δὲ ὑπῆρξεν ἡ πολιτική μας καὶ ἐξαιρετικῶς μετριοπαθὴς διότι ὁ «κυρίαρχος» ἔκαμε ἀναθεώρησιν τῆς πολιτικῆς του, οὐχὶ βεβαίως ἐκ λόγων ὑποχρεώσεων πρὸς τὴν μειονότητα, τῆς ὁποίας δὲν ἐσεβάσθη τὴν ἀποτελοῦσαν μέτρον προστασίας δι' αὐτὴν δήλωσιν τοῦ 1921 ἀλλὰ πιεσθεὶς δι' ἄλλης Διεθνοῦς πράξεως, τὴν ὁποίαν ἀπετέλεσε τόσον ἡ γνωμοδότησις τοῦ Δ.Δ.Δ. τῆς Χάγης, ὅσον καὶ ἡ ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου τῆς Κ. Τ. Ε.

Ἀλλὰ καὶ ἡ περαιτέρω συνέχισις τοιαύτης δὲν δύναται νὰ εἶναι διαφορετική, ἐκτὸς ἐὰν συμβῇ τι τὸ δυνάμενον νὰ μετατρέψῃ τὴν γραμμήν μας αὐτήν.

Καὶ αὐτό, ἀναμφιβόλως, θὰ εἶναι ἡ παρέκλησις τοῦ Βασιλέως τῆς Ἀλβανίας καὶ τῶν Κυβερνήσεών του ἀπὸ τὴν ἐγκαινιασθεῖσαν τακτικὴν εἰς τὸ ζήτημα τῆς λειτουργίας τῶν σχολείων τῆς μειονότητος.

Δὲν ὁμιλοῦμεν περὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ. Αὐτὸ εἶναι ἄλλον κεφάλαιον καὶ ἐφ' ὅσον διὰ τῆς δημιουργίας του ἔλαβεν μορφὴν πράξικοπήματος κατὰ τῆς νομίμου ἐκκλησίας καὶ τῶν Πατριαχικῶν θεσμίων ἐν Ἀλβανίᾳ θὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον ἐρεύνης σώφρονος καὶ εἰρηνικῆς.

Μ.

Ἱστορία-Ἀρχαιολογία

Η ΠΛΑΚΑ ΣΤΟ ΒΟΥΛΙΑΡΑΤΙ

Τοῦ κ. ΜΙΧ. ΚΑΛΥΒΟΠΟΥΛΟΥ

Τὸ Βουλιαράτι εἶναι ἀντίκρυ στὴν Κακαβιά. Εἶναι τὸ τέλος τῆς κάτω Δροπόλεως καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς Ἄνω Δροπόλεως. Εἶναι στὴ λακκιὰ ποὺ σχηματίζουν δύο κάθετοι λόφοι τοῦ Κόζακα, ὁ λόφος τοῦ Βοδίνου καὶ ὁ λόφος τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου ἢ τὸ λεγόμενο Προσήλιο.

Μέσα σ' αὐτὴ τή λακκιὰ εἶναι δύο χωριὰ : ἡ Μπόδριστα καὶ τὸ Μπουλιαράτι (Βουλιαράτι). Πίσω ἀπὸ το Προσήλιο εἶναι ἄλλο χωριὸ τὸ Ζερβάτι.

Τὸ Βουλιαράτι ἀπὸ τὴν Μπόδριστα δέν ἀπέχει παραπάνω ἀπὸ 10 ἢ 15 λεπτὰ τῆς ὥρας. Ἀνάμεσα στὰ δυὸ χωριὰ ὑπάρχει παλαιὸ ἐρημοκλήσι, ὁ Ἅϊ — Δημήτρης καὶ μερικὰ χαλάσματα.

Ἴσως παλαιότερα νὰ ἦτο ἐκεῖ κτισμένο ἕνα μονάχα χωριό, ἡ Μπόδριστα καὶ ἀργότερα νὰ ἐκτίσθηκον τὰ δύο χωριά, ἡ Μπόδριστα καὶ τὸ Βουλιαράτι, τὸ ἕνα δεξιὰ τοῦ Ἅϊ—Δημήτρη καὶ τ' ἄλλο ἀριστερά. Γι' αὐτὸ ἴσως καὶ δὲν εἶναι περασμένο στὰ τουρκικὰ καλέμια τὸ Μπουλιαράτι. Θὰ ἦταν ἴσως κατὰ τὴν κατάληψι τῆς Ἠπείρου καὶ τὴν καταγραφὴ τῶν χωριῶν μικρὸς ἀγροτικὸς συνοικισμός. Ἴσως καὶ δὲν ὑπῆρχε. Ἀλλὰ ἀπὸ μιὰ πλάκα ποῦ βρίσκεται στὸ ἱερὸ τῆς ἐκκλησίας τοῦ χωριοῦ, τὸν Ἅϊ—Θανάση, μαθαίνουμε πῶς τὸ 1584 μ. Χ. ὑπῆρχε τὸ χωριό. Γύρω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία καὶ πιὸ κάτω σ' ἕνα μικρὸ λοφίσκο, ὅπου εἶναι καὶ εἰκόνισμα τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ, εἶναι πολλὰ μνήματα. Ἴσως ἐκεῖ στὴ Βυζαντινὴ ἢ Ρωμαϊκὴ ἐποχὴ νὰ ἔγιναν μάχες, γι' αὐτὸ καὶ τὰ πολλὰ μνήματα.

Τὸ σχέδιο τῆς πλάκας μὲ τά γραφόμενα σ' αὐτὴ μοῦ τά ἔστειλεν ὁ ἀδελφὸς μου Γεώρ. Κ. Καλυβόπουλος. Αὐτὸς κατώρθωσε νὰ ἀντιγράψῃ ὅλα ὅσα ἔχει ἡ πλάκα. Ἡ πλάκα αὐτὴ εἶναι σὰν ντουλαπάκι καὶ ἀνοίγει μὲ δύο φύλλα. Ὁ ἀδελφὸς μου εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ μοῦ στείλῃ καὶ δύο σχέδια τῆς πλάκας. Τὸ ἕνα σχέδιο παριστάνει τὴν πλάκα κλειστὴ καὶ τὸ ἄλλο παριστάνει τὸ ἐσωτερικὸ τῆς πλάκας ἀνοιχτῆς.

Τὸ σχέδιο τῆς κλειστῆς πλάκας εἶναι ὡς εἰκονίζεται κατωτέρω.

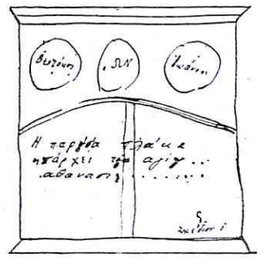

(Σχέδιον 1)

Ἀπέξω ἡ πλάκα γράφει τὰ ἀκόλουθα :

«Η παρουσα πλάκα ἠπάρχει τοῦ ἁγίου ἀθανασιου εκ χόρας Βουλιαράτες ἠστορήθη εἰς τοὺς 1827 Ἰουνίου 3 ἐτε τελέσθη καὶ ὅπιος ἱερεὺς δὲν μνημονεύοι τὰ ὀνόματα ὅπου εἶναι γραμένα νάχι τὸ βάρος».

Ἀπὸ μέσα ἡ πλάκα γράφει τὰ ἀκόλουθα καθὼς φαίνεται εἰς τὸ σχέδιον 2.

(Σχέδιον 2)

α) Στὴ μέση ἀψίδα.
«η παρουσα πλακα τῆς ἐκλησίας του

ἁγίου ἀθανασίου βουλιαράτες ἀνακενίσθη και ἐματαγράφθη τα προπαλεα ἀφιερωματα οπου εἶχαν γραμένα καὶ αφιερομὲνα η προπατορεσ μας χριστιανοι χυριανοι καὶ ξένι εἰς τὴν εκλησίαν αὐτὴν του ἁγίου ἀθανασίου της χορας ἔτσι καθως ἔγραφαν οἱ παλεη 1854 ετςι ἐβρεθη γραμένον μὲ ἀλήθιαν καῖ δικαιοσύνην».

β) Στὴν ἀριστερὴ ἀψῖδα.

«μὴ τύχη καὶ ἀμφιβάλη κανενας οτι εγραψαμεν ἄλλα διαλα ἀλλὰ ἔγραψαμαι τα ὅσα ἤβραμαι γραμμένα εις τὴν ἀὐτὴν πλάκα μὲ κάθε επιμελιαν τα εσηκόσαμε καὶ τὰ ἐματαγράψαμε καθος φαίνεται κατσθι»

γ) Στὴ δεξιὰ ἀψῖδα.

«Εμὶς δὲ τὰ ανακενησαμαν καὶ τὰ εγραψαμαν παλην κατὰ τους χιλιους οκτακοσιους ἤκοσι επτα 1827 ος κατοθεν φενοντε να βρισκουντε γραμένα ησεονα τον ἄπαντα να μὴ τύχι καὶ παρι κανενας ἡ χοραφι ἤ τίποτε καὶ πέση σὲ κρῖμα»

Στὸ κέντρον τοῦ ἐσωτερικοῦ της γράφει ἡ πλάκα τ' ἀκόλουθα.

«Ἐγω ἡ καλω ἀπὸ βουλιαρατες ἀφιέροσα τὰ χωράφια μου διο κομάτια στὴν ἐκλισίαν μας στὰ μουζάτικα στόν πατο ἕνα αγουπάνο τῆς παπασταύρενας το ἄλο στὸν πατο τὴς ἤδιας διὰ μνημοσίνην μου·

Εγὼ ὁ Πανω γαϊδάρας αφιεροσα χὸραφια δύο κομάτια στήν ἐκλησίαν μας στὴν κανάλην τὸ ἓνα στὴν κορφὴ τοῦ μοναστιρίου και τὸ ἀλο απο κατο του μοναστηριοῦ δια μνημοσίνην μου. Ἐγῶ αντρίτζο παπας πουλλαρατες αφιεροσα το χοράφι μου στὴν ἐκλησίαν μας στὸ βαμπακι περουγλές δια μνιω.

Εγὼ ὁ λόλλης αναστασι ἀπο ποτριστα αφιεροσα τὸ χοράφι μου τὸ μεγαλω τοῦ ἁγιου αθανάσιον Βουλιαράτες εχι το λάκον του πιγαδιοῦ σίνορα δια μνημοσινῶν μου.

Εγω ο λιασκας αφιεροσα τὸ χοραφι μου στὴν Ἐκκλησία μας ἀγοπανοθιῶ τοῦ λλῶλι ἀναστὰσι δια μνημοσινιῶ μου·

Εγὼ ὁ κλούβιος αφιέροσα τῶ χοράφι μου στὴν εκλισίαν μας στην μαγοῦλσ αποκατοθιω στὴ ρίζα δια μνημωσίνη μου

1612

Ἐγὼ ο γιάνις κλούβιος αδελφοστου αφιεροσα τὸ χοράφι μου στὴν εκκλησία μας στὰ μουρσα κοντὰ τῆς παπασταύρενας προς τοὺς Ζερβάτες μεργιὰ δια μνημοσινιῶ μας

Ἐγω ο γιανις βασου απο Ζερβατες ἀφιεροσα το χοραφη μου στὸν ἅγιον αθανασιον βουλλαράτες στον αγριλλα στὸν 5ρόμον διὰ μνημοσινῶ μου.

Ἐγὼ ἡ κούτο αφιεροσα το χοράφι μου στὴν εκκλησία μας στη μουρσᾶ αποκατωθιω του χοριοῦ διὰ μνημοσύνην μου.

Εγῶ ἡ σταματο καλογρια τοῦ βρανᾶ αφιεροσα τὸ σπίτι μου στῆν ἐκλησιὰ μας διὰ μνημοσ.

Ἐγῶ ὁ γάκη σεραμετη αφιεροσα τὸ χοράφι μου στὴν ἐκλησιὰ στο δρομο παρεκει πανωπήγαδο διο μνημοσύνη μου.

Εγω ἡ Πουραζανω αφιερωσα τὸ χοραφι μου τὸ μέγα στὸν καμπο στὶς γρουμπουραδες αποκαταθιὼ τοῦ αὐλακιού.

Ἐγώ ὁ Τατούρης αφιέροσα τὸ χοράφι μου στὴν ἐκκλησιά μας τὸ μέγα κοντὰ στοὺ μοναστηριοῦ πρὸς το ποτάμι ἀπὸ κάτο ἀπὸ τὸ δρόμο πρὸς μνημοσυνο.

Εγὼ ο σταυρο Τατούρης ἀδελφος του αφιέρωσα το χωράφι στὴν ἐκλησία στον καμπο στην τούφα αγουπανοθιὼ τοῦ ἀδελφι δια μνημοσύνο

Ἐγὼ ὁ γιάννης Πρασουρας απο Πότριστα αφιερωσα διὸ κοματια χοραφι στὸν"Αγιον Ἀθανᾶση βουλλαράτες στὴν βατζηνιὰ πανόδρομα καὶ κατώδρομα.

1680

Ἐγὼ ὁ Παπαγεώργης.... εγὼ ὁ βασίλης ανεψιὸς τοῦ Παπαγεώργη εγὼ ὁ ἀλησκος Ἐγὼ ὁ γιαννις τοῦ γκήνι...

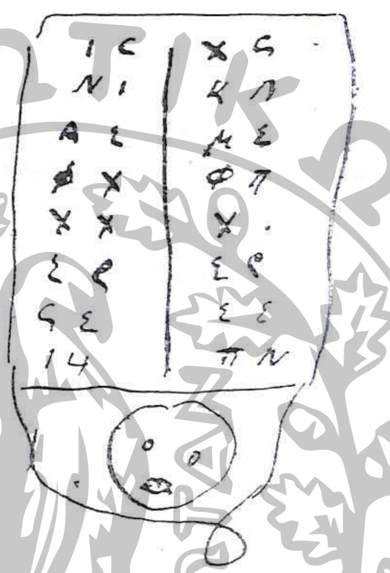

(Σχέδιον 3)

στόν καμπο κακαβια..... Εγὼ ὁ δῆμος τοὺ γκήνι Εγὼ ὁ γγίκας σεραμέτης δύο

κομμ. γιαννηα κρανιά
1698

Εγὼ ὁ Θανάση Χαρίτος Ζαρμπας αφιερω αμπελι στὸ λακο
1832

Εγὼ ο κυριλλος ο δρυανου ἀφιερο στὴν ἐκλησία μπουλλιαράτες γροσια 500

Στὰ θυρίδια εἶναι γραμμένα διάφορα ὀνόματα τὰ ἀκόλουθα :

Καλω Πανος αντριτζος λολλης ληάσκας κλοῦβηος Ιωαννις Ιωαννις Κουτοσταμάτις γγίκας σταύρος Πουραζάνης ντστούρης Ιωάννις γεωργίου Ἱερέος Βασιλείου κυρίτζις γεωργίου Δημητρίου Ιωαννου νικολα Ιωαννις δημητριου βραννᾶς τζαμος ζαφιρος κυρίτζης αργίρος διόχνος δημητρίου μαλαμος Θεοδόρου κυριτζη χριστο κασω Χριστοδούλου Ἱερεος στέργιος βασιλείου ζαφίρος διόχνος βασιλίου λαμπρου Πανου κωνσταντίνου μαργαρίτη αθανασίου δέσπινα σούλτας αθανασίας μοναχῆς σταμάτις Ιωαννις αθανασι χαρὶτου ζήσου ζαφὶρο ζαφήρις.

Στὸ ὀπίσθιο μέρος ἡ πλὰκα ἔχει γραμμένα τὰ ἀκόλουθα.

Ἀπ' αὐτὴν τὴν πλάκα ἀρκετὰ πράγματα μαθαίνομε. Μαθαίνομε πώς τὸ χωριὸ ἦταν χτισμένο στὰ 1584, πὼς καὶ σήμερα ἀκόμη ὑπάρχουν τὰ ἴδια ὀνόματα στὶς διάφορες τοποθεσίες τοῦ χωριοῦ, πὼς καὶ σήμερα ἀκόμη σώζονται οἰκογένειες μὲ τὰ ἴδια ἐπίθετα.

Μαθαίνομε ἀκόμη πῶς ἀπὸ τὴ κρύα βρύση, τὴν Κάναλη, ποὺ εἶναι στὴ λακκιὰ τοῦ Κόζακα, ἀπὸ πάνω ἦταν μονάστήρι. Σήμερα ἐλάχιστα χαλάσματα ὑπάρχουν ποὺ ἀπ' αὐτὰ δὲν φανερώνεται ὅτι ἦταν κάποτε ἐκεῖ χτίριο.

Μιὰ φορὰ τὸ χρόνο τὴ Μεγάλη Παρασκευή, ποὺ γυρίζουν τὸν ἐπιτάφιο γύρω ἀπὸ τὴν ἐκκλησιά, γυρίζουν καὶ τὴν Πλὰκα καὶ ὁ Παπᾶς μνημονεύει ὅλα τὰ ὀνόματα.

Ἡ ἀντιγραφὴ ἀπὸ τὴν Πλὰκα ἔγινε ὅπως ἦταν μὲ τὴν ὀρθογραφία της χωρὶς νὰ γίνῃ διόρθωση.

Εἰκόνες ἀπὸ τὴν Πατρίδα

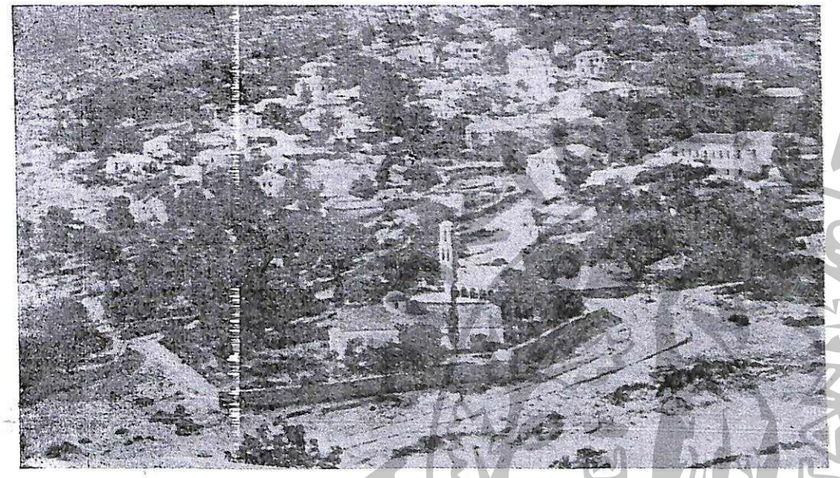

Μία ἄποψις τοῦ χωρίου Βουλιαράτι τῆς ΔΡΟΠΟΛΕΩΣ
(Φωτογρ. κ. Μιχ. Καλυβοπούλου)

Τὰ Σώπικα

Ἡ ἡ συνθηματικὴ γλῶσα τῶν Βαγενάδων τῆς Βορείου Ἠπείρου

Τοῦ κ. **ΑΘΑΝ. Χ. ΠΑΠΑΧΑΡΙΣΗ**

Ἐν συνεχείᾳ δημοσιεύομεν τὸ δεύτερον μέρος τῆς γλωσσικῆς μελέτης τοῦ κ. Ἀθ. Παπαχαρίση.

Τὰ «Σώπικα» ἤτοι ἡ συνθηματικὴ γλῶσσα τῶν κατοίκων τῆς Σωπικῆς ἔρχονται πρώτην φοράν εἰς τὴν δημοσιότητα ἀπὸ τὸν ἐκλεκτὸν λόγιον καὶ συγγραφέα, ὁ ὁποῖος εἶχε τὴν ὑπομονὴ νὰ κάμῃ τὴν συγκομιδὴ τῶν λέξεων, αἱ ὁποῖαι σώζονται ἀκόμη ἀλλὰ καὶ νὰ ἑρμηνεύσῃ τὴν δημιουργίαν μιᾶς ὁλοκλήρου γλώσσης ἑνὸς ὀργάνου ἀδηρίτου ἀνάγκης τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐργαζομένων Σωπικιωτῶν βαγενάδων.

Οἱ συνδρομηταὶ τῆς «Βορ. Ἠπείρου» θὰ γνωρίσουν ἀκόμη καλύτερον τὸν κ. Ἀθαν. Παπαχαρίσην ἀπὸ ἐργασίαν ἀφιερωμένην εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν λαογραφίαν τῆς Βορείου Ἠπείρου.

Παραδείγματα πλοκῆς τῶν λέξεων εἰς φράσεις

Μάλιασε, δὲ μπορῶ σὲ ρεφενίσω	=	Φύγε δὲ μπορῶ νὰ σὲ βλέπω
Τὄζωσε ἡ ζαλιάρω, ἄιντε νὰ τακλείσομε	=	Πέρασε ἡ ὥρα, ἄιντε νὰ κοιμηθοῦμε
Αὐτὸς ὅλο λαίμαγες ρεφενίζει	=	Αὐτὸς ὅλο ψέματα μιλεῖ
Λάψ' τὸ τεσσαροπόδαρο νὰ μαλλιάσομ	=	Πᾶρε τ' ἄλογο νὰ φύγουμε
Σήμερα θὰ λειώσομε νεροπούλια	=	Σήμερα θὰ φᾶμε ψάρια
Μὴ σιουμαλίζεις, μᾶς ἀκοῦν	=	Μὴ μιλᾶς, μᾶς ἀκοῦνε
Μπάνιικη λειανωματῖνα αὐτὴ	=	Καλὴ κοπέλα αὐτὴ
Θὰ μᾶς ρεφενίσουν στὴ βροντισμένη ;	=	Θὰ μᾶς καλέσουν στὸ γάμο ;
Ὅλο λιακροὺς μᾶς φωτερίζει καὶ λειώνομε	=	Ὅλο φασόλια μᾶς βάνει καὶ τρῶμε
Ἄι νά τὸ ζώσομε στὸ φσιὰτ	=	Ἄιντε νὰ πᾶμε στὸ χωριὸ
Τοῦτος ὁ φῶτος μπανίζει μπάνικο τσιέλισμα	=	Αὐτὸς ὁ νοικοκύρης μᾶς φκιάνει καλὸ φαγητὸ
Τὄδωκε ἕνα μπούκιασμα μπάνικο	=	Τὤδωκε ἕνα καλὸ ξύλο
Θέλει μπούκιασμα αὐτὸς μὲ καυτερὸ	=	Θέλει ξύλο (δαρμὸ) μὲ καυσόξυλο αὐτὸς
Λάψε μιὰ φωτοκαγιάρω νὰ φωτερίσω μιὰ ἀντάρα	=	Φέρε μιὰ φωτιὰ νὰ ἀνάψω ἕνα τσιγάρο.
Ἀνθίζεις σώπικα ;	=	Ξέρεις βαγενάτικα;
Ἀνθίζω.	=	Ξέρω
Ἀπὸ ποῦ τὸ ζώνεις ;	=	Ἀπὸ ποῦ εἶσαι ;
Πῶς τὸ ζώνουν τὰ μπανίσματα ;	=	Πῶς πᾶνε οἱ δουλειές ;
Ποῦ τὸ ζώνεις ;	=	Ποῦ πᾶς ;
Πόσο ἄλαψες γι' αὐτὴ τὴν κατσιουράλω τοῦ φώτου ;	=	Πόσο πῆρες γι' αὐτὴ τὴ μπούτσινα τοῦ νοικοκύρη ;
Ἕνα χέρι κέχνες	=	Πέντε δραχμὲς
Ἕνα ρεντζελιάρικο	=	Ἕνα δεκάρικο
Λειώνομε τσέρο, μάζο, φάκω, ὅ,τι βροντάει ὁ φῶτος.	=	Τρῶμε ψωμί, κρέας, φακῆ, ὅ,τι ἔχει ὁ νοικοκύρης.
Νὰ τὸ ζώσῃς καὶ νἄρθῃς γλήγορα	=	Νὰ πᾶς καὶ νάρθῃς γρήγορα

Ψωτέρισε τὰ κάστανα στὴ φωτοκαγιάρω νὰ ψηθοῦν	=	Ρίξε τὰ κάσταια στὴ φωτιὰ νὰ ψηθοῦν
Ζῶσ' το καὶ σὺ νὰ χορέψῃς	=	Πήγαινε καὶ σὺ νὰ χορέψῃς
Δὲ βροντάω κομμένους γιὰ νὰ λοῦρίσω	=	Δὲν ἔχω χρήματα νὰ πληρώσω
Ἐρίχτηκα γιὰ τσέρο	=	Ἐπείνασα (πέθανα γιὰ ψωμὶ)
Ἐφωτερίστηκα τὲς ρόμπες	=	Ἄλλαξα τὰ ροῦχα
Ἐφωτέρισα τὰ πάτερά μου	=	Μπάλωσα τὰ τσαρούχια μου
Τὶ μπανίζει ἔτσι ἐδῶ καπνὸς ;	=	Γιατὶ καπνίζει ἐδῶ μέσα ἔτσι ;
Ἐμπανίστη σκοτεινὴ σήκου	=	Ἔγινε ἡμέρα (ἢ νύχτα) σήκου
Λάψ' τὰ κοφτερὰ νὰ μαλλιάσσομε. Ὁ φῶτος δὲ λοῦρίζει σιουμαλώτερο γιὰ τὸ μπάνισμα. Χιόνι δὲν τοῦ τὰ μπανίζομε.	=	Πᾶρε τὰ σύνεργα νὰ φύγουμε. Ὁ νοικοκύρης δὲν πληρώνει περισσότερο γιὰ τὴ δουλειά. Φτηνὰ δὲν τοῦ τὰ φκειάνουμε.
Ποῦ θὰ τὸ ζώσομε νὰ βροῦμε τὰ σιουμαλώτερα ; Χόνι-ξεχιόνι ἂς τὰ μπανίσομε, νὰ τὰ λάψομε καὶ μαλλιάζομε	=	Ποῦ θὰ πᾶμε νὰ βροῦμε τὰ περισσότερα ; Φτηνὰ ξεφτηνὰ ἂς τὰ φκειάσουμε νὰ τὰ πάρουμε (τὰ χρήματα) καὶ φεύγουμε.
Λειώνομε καὶ τσέρο, ποῦ εἴμεστε ριγμένοι καὶ μαλιάζομε.	=	Τρῶμε καὶ ψωμί, ποὺ εἴμεστε πεθαμένοι καὶ φεύγουμε.
Ὅθε νὰ τὸ ζώσομε ἡ σκοτεινὴ τώρα ἐμάλλιασε. Ὅσο νὰ τὸ ζώσομε στὸ φσιάτ, ὁ κόσμος ἐμάλλιασαν, τὄζωσαν στὰ μπανίσματα. Ἀλάφτομε καὶ τοῦτα καὶ τὴ σκοτεινὴ μαλλιάζομε καὶ τὸ ζώνομε στὸ φσιάτ καὶ τὸ πρωὶ βρίσκομε καὶ τοὺς φώτους στὸ φσιάτ. Κι' ὅποιος βροντάει μπάνισμα καὶ μᾶς ρεφενίσ' καένας καὶ μπανίσομε κάνα μαντρί, σιανέβομε καὶ μπανίζομε.	=	Ὅπου καὶ νὰ πᾶμε ἡ μέρα τώρα πέρασε. Ὅς που νὰ πᾶμε στὸ χωριό, ὁ κόσμος φύγανε, πήγανε στὶς δουλειές. Πέρνουμε καὶ ταῦτα (τὰ χρήματα) καὶ τὸ βράδυ φεύγουμε καὶ πᾶμε στὸ (ἄλλο) χωριὸ καὶ τὸ πρωὶ βρίσκουμε καὶ τοὺς νοικοκυραίους στὸ χωριό. Κι' ὅποιος ἔχει δουλειὰ καὶ (ἂν) μᾶς καλέσῃ κανένας καὶ κάνουμε καμμιὰ συμφωνία, μένουμε καὶ δουλεύουμε.
Αὐτοῦ ποὺ τὸ ζώνεις θὰ μπουκιαστῆς. Λὰψ τὸ φλοέρι καὶ μάλιασε τὴ σκοτεινή, τὴν ἄκρη τὸ ζουμερὸ καὶ ζῶσ' το στὸ κούφαλο καὶ μαλλιάζεις καὶ τὸ ζώνεις μὲς στὸ Δέξικο.	=	Αὐτοῦ ὅπου εἶσαι θὰ σκοτωθῇς. Πᾶρε τὸ τουφέκι καὶ φύγε τὴ νύχτα τὴν ἄκρη τὸ ποτάμι καὶ ἔλα στὸ σπίτι καὶ φεύγεις καὶ πηγαίνεις στὸ Ρωμαΐικο.

Ὅμιλος διανοουμένων Δροπολιτῶν στὴ Δερβιτσιάνη τῆς Β. Ἠπείρου (Φωτογρ. κ.Μ. Μάνου)

ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΔΕΛΒΙΝΟΥ 1662—1913

Τοῦ κ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Γ. ΜΠΑΡΑ

Α'

Σοβαραὶ προσπάθειαι περὶ συστάσεως σχολείων

Μέχρι τοῦ ΙΖ' αἰῶνος βαθὺ σκοτάδι ἐπεκράτει εἰς τόν ἐκπαιδευτικὸν ὁρίζοντα τῆς ἐπαρχίας Δελβίνου, ὅπως καὶ εἰς ὅλην τὴν Τουρκοκρατουμένην Ἑλλάδα.

Τὸ αὐτόφωτον καὶ λαμπερὸ ἄστρον τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας κυνηγημένον ἀπὸ τὴν θύελλαν, ποὺ εἶχεν ἐξαπολύσει, ἐναντίον παντὸς Ἑλληνικοῦ, ὁ Κατακτητής, εὗρεν ἄσυλον εἰς τὰ Μοναστήρια, **τὸ ἐθνικὸ τοῦτο στερέωμα**.

Ἐκεῖθεν ἤντλουν τὸ φῶς των καὶ τὰ ἑτερόφωτα ἄστρα τῆς Ἑλληνικῆς θρησκείας, Ἐθνικότητος καὶ γλώσσης.

Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν ὅμως τοῦ ΙΖ' αἰῶνος δύο ἀξιόλογοι φάροι, αἱ ἀνώτεραι Σχολαὶ τῆς Πόλεως Δελβίνου καὶ τοῦ χωρίου Δρόβιανης ἐξέπεμπον τὰς φωτοβόλους καὶ εὐεργετικὰς ἀκτῖνάς των, μέσα στὸ ἐκπαιδευτικὸ αὐτὸ σκοτάδι.

Εἰς τὰ Σχολεῖα ταῦτα ἐδίδαξαν οἱ διαπρεπέστεροι λόγιοι καὶ μουσικοδιδάσκαλοι τῆς ἐποχῆς, καὶ ἐσπούδασαν τὰ τέκνα πασῶν εὐπόρων οἰκογενειῶν ἐξ ὅλης τῆς Ἠπείρου καὶ πρὸ παντὸς ἐκ τῶν γειτονικῶν Ἐπαρχιῶν Δροπόλεως Πωγωνίου καὶ Λιντζουριᾶς. (1) Εἶναι βεβαιωμένον ἱστορικῶς, ὅτι οἱ πρόγονοι τοῦ Ἐθνικοῦ Εὐεργέτου Χρηστάκη Ζωγράφου καταγομένου, ὡς γνωστὸν ἀπὸ τὸ χωρίον Κεστοράτιον τῆς Λιντζουριᾶς ἐμαθήτευσαν εἰς τὸ Σχολεῖον τῆς Δρόβιανης.

Τὸ Σχολεῖον Δελβίνου ἱδρυθὲν καὶ συντηρούμενον ἀπὸ τὰ κληροδοτήματα τῶν ἀειμνήστων Σπυρίδωνος Στράτη καὶ Σπυρίδωνος Πίζου (2), ἐκαλεῖτο «γραμματολογικόν καὶ ἐπιστημονικόν», καὶ περιεῖχεν ἔξ ὑποτροφίας, εἰς πολλοὺς πτωχοὺς νέους καταγομένους ἐξ ὅλης τῆς ἐπαρχίας καὶ ὑποχρεουμένους μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν σπουδῶν των, νὰ χειροτονῶνται ἱερεῖς (3).

Βεβαίως οἱ δύο οὗτοι ἐκπαιδευτικοὶ φάροι, ἦσαν ἀνεπαρκεῖς διὰ τὴν ἐπαρχίαν Δελβίνου ἐκτεινομένην ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ «Παῦλα» καὶ ἀπὸ τῆς ὀροσειρᾶς Στουγάρας μέχρι τῶν Ἀκροκεραυνίων ὀρέων.

Τὸ δὲ ὁλονὲν ὀγκούμενον ρεῦμα τοῦ ἐκμουσουλμανισμοῦ τῶν Χριστιανικῶν πληθυσμῶν καὶ τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἀνησύχησε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τοὺς Ἀρχηγοὺς αὐτῆς, οἱ ὁποῖοι μεταξὺ ἄλλων σοβαρῶν μέτρων, ἄτινα ἔλαβον πρὸς ἀναχαίτησιν τοῦ ἐπικινδύνου διὰ τὸν Ἑλληνισμόν, ρεύματος τούτου, ἐκ τῶν πρώτων ἦτο ἡ σύστασις Σχολείων.

Καὶ ἰδοὺ πρῶτος ὁ Ἐπίσκοπος Δελβίνου καὶ Χειμάρρας Μανασσῆς καταγόμενος ἐκ τοῦ χωρίου Ζίτσας τῆς Ἠπείρου σπεύδει κατὰ τὸ ἔτος 1682 νὰ συστήσῃ εἰς ὅ-

(1) Βλ. Ἠπειρωτικὸν Ἡμερολόγιον Γ. Γάγαρη ἔτους 1896 σελ. 117.)

(2) Βλ. Ἠπειρωτ. Χρονικὰ ἔτος Ε'. Τ. Α. καὶ Β. σελ. 73 καὶ Ἠπειρωτικὰ Μελετήματα Ἰατροῦ Λαμπρίδου (Τόμος Κληροδοτημάτων).

(3) Ἐνθ' ἀνωτέρω.

λα τὰ χωρία τῆς ἐπαρχίας του τὰ πρόχειρα σχολεῖα τοῦ Νάρθηκος.

Μὲ τὸν καιρὸν ὅμως, τὰ ἀπὸ πάσης ἀπόψεως πενιχρὰ σχολεῖα τοῦ Ἐπισκόπου Μανασσῆ, μολονότι ἐπετέλεσαν, κατὰ τὸ δυνατόν, τὸν ὑψηλὸν προορισμόν των, παρημελήθησαν καὶ ἐγκατελείφθησαν, ἐνῷ ἡ ἐθνικὴ ἀνάγκη, δι' ἣν ἱδρύθησαν ταῦτα, ὑφίστατο ὀξυτέρα μάλιστα καὶ ἀπειλητικωτέρα.

Διὰ τοῦτο νέα ἀληθὴς σταυροφορία ὑπὲρ τῆς ἀνασυστάσεως τῶν σχολείων τούτων, ἐκηρύχθη ὑπὸ τοῦ Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, τοῦ Προδρόμου τούτου τοῦ Ρήγα καὶ τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας, κατὰ τὰς προτελευταίας δεκαετηρίδας τοῦ ΙΗ'. αἰῶνος.

Εἰς τὸ ἠχηρὸν τοῦτο σάλπισμα τσῦ Ἐθνικοῦ συνσγερμοῦ, σύσσωμος ὁ χριστιανικὸς πληθυσμὸς τῆς ἐπαρχίας ἐτάχθη ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ.

Ὅλα τὰ γυναικεῖα κοσμήματα καὶ τὰ διάφορα οἰκογενειακὰ ἀσημικὰ καὶ τιμαλφῆ προσεφέρθησαν προθύμως καὶ ἐχρησίμευσαν διὰ τὴν πρώτην σύστασιν τῶν σχολείων.

Καὶ οὕτω, σὺν τῷ χρόνῳ **ἱδρύθησαν «πέρα γιὰ πέρα» σχολεῖα** καὶ ἐπροικοδοτήθησαν ταῦτα παρὰ τῶν μοναστηρίων, τῶν ἱερῶν ναῶν τῶν Κοινοτήτων καὶ τῶν εὐπόρων καὶ φιλομούσων ὁμογενῶν μὲ παγίους πόρους διὰ τὴν συντήρησιν καὶ κανονικὴν λειτουργίαν των.

Καὶ οἱ ἁπλοϊκοὶ διδασκαλοι τοῦ Νάρθηκος, διὰ νὰ παραστήσωσι τὸ μέγεθος τῆς ὠφελημότητος τῆς Παιδείας καὶ νὰ δημιουργήσουν σχολικὴν συνείδησιν παρὰ τῷ λαῷ, ἐσυνείθιζον τοὺς μαθητὰς των νὰ ψάλλουν ἐν χορῷ καὶ μεγαλοφώνως, ὥστε νὰ ἀκούεται ἀπὸ ὅλο τὸ χωριό, τὸ κατωτέρω τετράστιχον :

«—Μαθημάτων φρόντιζε
καὶ μὴ χρημάτων,
—Τὰ γὰρ καλὰ μαθήματα
φέρουσι τὰ χρήματα».

Τοιουτοτρόπως ὅλη ἡ προσοχὴ τοῦ Δουλεύοντος Γένους, ἐστράφη πρὸς τὰ γράμματα.

Ἔνδεκα ἐν ὅλῳ Ἐνοριακὰ Μοναστήρια, ἤτοι δύο ἐν Λεσινίτσῃ, τοῦ Ἁγέλαστου καὶ Γερμανοῦ, τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἐν Δίβρῃ, τοῦ Γαρδικακίου, Συρακάτες Κώσταρη, Μεσοποτάμου, Ἁγίου Βασιλείου, Κουκαμιᾶς παρὰ τὸ χωρίον Νίβιτσαν, Πικερνίου καὶ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου στὸ «Δέμα», διελύθησαν, ἵνα τὰ ἔσοδα αὐτῶν χρησιμοποιηθῶσιν ἐξ ὁλοκλήρου ὑπὲρ τῶν σχολείων τῶν πέριξ χωρίων.

Ἀλλὰ καὶ τὰ διατηρηθέντα Σταυροπηγιακὰ τοιαῦτα, ἦσαν ὑποχρεωμένα νὰ ἐπιχορηγῶσι τὰ πέριξ σχολεῖα μὲ ἄξια λόγου χρηματικὰ ποσά.

Ἰδοὺ ὅτι καὶ πάλιν τὰ Μοναστήρια ὑπῆρξαν τὸ ὁλοκαύτωμα εἰς τὸν βωμὸν τῆς Λαϊκῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Σώζονται τρεῖς ἐπιστολαὶ τσῦ Ἁγίου Κοσμᾶ περι συστάσεως σχολείων, ἀπευθυνόμεναι πρὸς τὰ χωρία τοῦ Δελβίνου Σενίτσαν, Μουζίναν, καὶ Χάλιου, ἐξ' ὧν παραθέτομεν ἐνταῦθα τὴν πρώτην ἔχουσαν οὕτω (5).

«Εὐγενέστατοι καὶ ἀγαπητοί ἀδελφοί μου, χριστιανοί, τοῦ Θεοῦ ἡμῶν περιερχόμενος καὶ διδάσκων τὸ κατὰ δύναμιν τοὺς χριστιανοὺς μὲ τὴν ἄδειαν τῶν ἀρχιερέων, ἦλθα καὶ ἐδῶ εἰς τὴν χώραν σας καὶ βλέπων ὅτι δὲν ἔχετε σχολεῖον νὰ διαβάζωσι τὰ παιδιὰ σας, χωρὶς πληρωμὴν ἐπαρακάλεσα τοὺς χριστιανοὺς καὶ ἔδωσαν τὸ κατὰ δύναμιν καὶ προαίρεσιν διὰ τὸ σχολεῖον σας. Πρέπει δὲ καὶ ἡ εὐγένειά σας πάντες νὰ βοηθῆτε πάντοτε τὸ σχολεῖον σας, ἐξ ἰδίων πόνων ἢ κοι-

(5) Βλ. Ἐφημερίδα ὁ «Πύρρος» ἀριθ. φύλ. 144 καὶ ἡμερομην. 26 Ἰανουαρίου 1906.

νῶς ἀπὸ τὴν χώραν, ἢ ἀπὸ βακούφια, διὰ νὰ λάβητε καὶ παρὰ τοῦ Θεοῦ τὸν μισθόν σας καὶ τιμὴν παρ' ἀνθρώπων.

Εἶμαι δὲ καὶ ἐγὼ χρεώστης νὰ παρακαλέσω τὸν Κύριον νὰ εὐλογήσῃ τὴν χώραν σας, τὸ σχολεῖον σας καὶ τὰ παιδιά σας καὶ νὰ σᾶς ἀξιώσῃ νὰ ζήσητε καὶ ἐδῶ καλὰ καὶ θεάρεστα καὶ νὰ σᾶς βάλῃ εἰς τὸν παράδεισον νὰ χαίρησθε, καὶ νὰ εὐφραίνησθε, νὰ δοξάζητε τὴν Ἁγίαν Τριάδα. Ἀμήν.

Ἔβαλα δὲ καὶ ἐπίτροπον μὲ τὴν γνώμην πάντων, τὸν κυρ Λέκκαν τοῦ Κύρκου καὶ ἐπιστάτας καὶ βοηθοὺς ὅλην τὴν χώραν, μάλιστα τὸν Παπὰ κύρ Νίκαν καὶ τὸν κύρ Γκῖνον Δήμου καὶ τὸν κύρ Σπῦρον Ντέντε καὶ τὸν κύρ Σπῦρον Ἀθανασίου νὰ κυβερνήσωσι τὸ σχολεῖον καθὼς ὁ Κύριος τοῦ φωτὸς τοὺς φωτίσει. Ταῦτα καὶ ὑγιαίνετε ἐν Κυρίῳ.

Α Ψ Ο Θ'. Ἰουλίου 28

Κοσμᾶς Ἱερομόναχος εὐχέτης σας».

Ἀναμφιβόλως ὁ Ἅγιος Κοσμὰς θὰ ἀπηύθυνε καὶ εἰς ἄλλα χωρία τοῦ Δελβίνου παρομοίας ἐπιστολάς, αἵτινες ὅμως δὲν διεσώθησαν μέχρις ἡμῶν.

Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται ἦσαν πανομοιότυποι σχεδὸν καὶ ἀπετέλουν τρόπον τινά, διατάγματα περὶ ἱδρύσεως σχολείων.

Β'.

Ἡ διδασκομένη ὕλη εἰς τὰ Ἀνώτερα Σχολεῖα

Ἐνῷ τὰ σχολεῖα τοῦ Νάρθηκος περιωρίζουτο εἰς τὴν ξηρὰν ἀνάγνωσιν περικοπῶν τινων ἐκ τῆς «Ἑφτώχως» (Ὀκτωήχου) καὶ τοῦ ψαλτηρίου, εἰς ὀλίγην γραφήν, ἀρίθμησιν καὶ τὴν ἀποστήθησιν διαφόρων προσευχῶν, τὰ ἀνώτερα τοιαῦτα τοῦ Δελβίνου καὶ τῆς Δρόβιανης παρεῖχον εἰς τοὺς τροφίμους των ἀρτίαν ἐγκυκλοπαιδικὴν μόρφωσιν. Ἓν ἐκ τῶν κυριωτέρων καὶ ἀπαραιτήτων μαθημάτων των, ἦτο καὶ ἡ βυζαντινὴ μουσική, διότι οἱ μαθητσί των, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, προωρίζοντο διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ κληρικοῦ.

Σώζεται παρ' ἡμῖν ἀξιόλογον χειρόγραφον τοῦ ΙΘ' αἰῶνος περιλαμβάνον, ἐν περιλήψει, τὴν διδασκομένην ὕλην εἰς τὰ σχολεῖα ταῦτα.

Τὸ χειρόγραφον τοῦτο εὑρέθη ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Ἄνω Λεσινίτσῃ τοῦ Δελβίνου ἱερᾶς Μονῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Ἀγελάστου, εἶναι δὲ ἄπταιστον ὀρθογραφικῶς καὶ μὲ πολλὴν φιλοκαλλίαν γραμμένον.

Πλὴν τῆς χρονολογίας **«1828 Ἰουνίου 8»** ἥτις εὑρίσκεται ἐν ἀρχῇ αὐτοῦ, οὐδεμίαν θετικὴν πληροφορίαν περὶ τοῦ συγγραφέως ἢ ἀντιγραφέως αὐτοῦ γνωρίζομεν.

Τὸ μόνον ποὺ ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν εἶναι ὅτι τὸ χειρόγραφον τοῦτο συνεγράφη ἐν Ἠπείρῳ καὶ παρ' Ἠπειρώτου λογίου. Συμπεραίνομεν δὲ τοῦτο, ἐκ τῆς σελ, 23 αὐτοῦ. ἀναφερομένης εἰς τὴν βιογραφίαν τοῦΠύρρου βασιλέως τῶν Ἠπειρωτῶν, ἔνθα μεταξὺ ἄλλων ἀναφέρει ἐπὶ λέξει τὰ ἑξῆς :

«Ἤφερεν (ὁ Πύρρος δηλ.) εἰς τὴν Ἤπειρον τὴν Ἀνδρομάχην μὲ τὸν Ἀστυάνακτα».

Ἐκ τῆς λέξεως «ἤφερεν» ἣν μεταχειρίζεται ὁ συγγραφεύς γεννᾶται εὐλόγως εἰς πάντα ἡ ὑπόθεσις, ὅτι οὗτος θὰ ἦτο Ἠπειρώτης καὶ εὑρίσκετο τότε ἐν Ἠπείρῳ.

Πιθανὸν οὗτος νὰ ἦτο ὁ ἐκ Λεσινίτσης καταγόμενος Σχολάρχης τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ Λυκείου, ἔνθα ἐδίδασκον ἐννέα ἐν ὅλῳ Καθηγηταί, Ἱεροδιάκονος Δανιὴλ ὅστις καὶ νὰ ἐδώρησε τοῦτο, εἰς τὴν ῥηθεῖσαν ἀνωτέρω Μονὴν τοῦ χωριοῦ του, ἥτις ἐχρησίμευσεν ὡς σχολεῖον καὶ ἐφοίτων καὶ μαθηταὶ ἐκ τῶν πέριξ χωρίων.

Ἴσως καὶ νὰ διενεμήθησαν τοιαῦτα χειρόγραφα ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ, τὰ ὁποῖα ἐκυκλοφόρουν, μετὰ ταῦτα, δι' ἀντιγραφῆς ἐκ τῶν πρωτοτύπων.

Ἀξιοσημείωτον εἶναι καὶ τὸ γε-

γονὸς ὅτι τὸ χειρόγραφον τοῦτο ἐγράφη καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ Κολοκοτρώνης ἔλεγεν ὅτι ἡ καλύτερη χρῆσις τῶν βιβλίων εἶναι γιὰ νά φτιάχνουν φυσέκια γιὰ τὸν πόλεμο.

Διὰ νὰ ἐκτιμηθῇ δεόντως ἡ ἀξία αὐτοῦ θὰ ἔπρεπε νὰ παραθέσωμεν ὧδε ἐν φωτοτυπία περικοπάς τινας ἐξ αὐτοῦ. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ πολύτιμος χῶρος τοῦ παρόντος τεύχους δὲν ἐπιτρέπει τοῦτο ἐπιφυλασσόμεθα δι' εὐθετώτερον χρόνον.

Γ'

Ἡ ἐξέλιξις τῶν Σχολείων τοῦ Νάρθηκος

Ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ΙΘ' αἰῶνος, ὁπότε παρεσκευάσθη τὸ ἀπαραίτητον διδακτικὸν προσωπικὸν καὶ ἤρχισε νὰ ἐκλαϊκεύεται πλέον ἡ Ἐκπαίδευσις, ὅλα τὰ Σχολεῖα τοῦ Νάρθηκος ἐξειλίχθησαν εἰς Δημοτικὰ Σχολεῖα καὶ πολλὰ ἐξ αὐτῶν εἰς Ἀστικὰς Σχολάς.

Κατὰ τὸ ἔτος 1876 ἱδρύθη δαπάναις τῶν ἀδελφῶν Ν. Λάππα ἐκ Δροβιάνης ἡ ἐν Θεολόγῳ Κεντρικὴ Ἀστικὴ Σχολή, παρὰ τὴν

Εἰκόνες ἀπὸ τὴν Πατρίδα

Τὸ Σχολεῖον Γλύνας Δροπόλεως ἕνα ἀπὸ τὰ λειτουργοῦντα μετὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Σ. τῆς Κ. Τ. Ε.

(Φωτογρ. κ. Α. Κυριάκη

όμώνυμον Μονήν, «Εὐθύμειος Κεντρικὴ Σχολὴ Ῥίζης» (6) ἐπικαλουμένη, καὶ εἰς ἣν φοιτῶσι καὶ σήμερον οἱ μαθηταὶ τῶν χωρίων Κουλουράτες, Ἁγίου Ἀνδρέου, Τσαρκοβίτσας, Λουψάτες, Γιαννιτσάτες, Μάλτσιανης καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν πέριξ χωρίων Γράβα καὶ Κομμάτες.

Κατὰ τὸ ἔτος 1890 ἱδρύθη ἐν Λεσινίτσῃ δαπάναις τῆς Ἀδελφότητος, ἡ Κεντρικὴ Ἀστικὴ Σχολὴ Γερμανοῦ παρὰ τὴν ὁμώνυμον Μονὴν τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου (7).

Παραλλήλως πρὸς τὴν Κεντρικὴν ταύτην Ἀστικὴν Σχολὴν ἐλειτούργουν ἐν Λεσινίτσῃ καὶ δυο Δημοτικὰ Σχολεῖα, ἓν εἰς Ἄνω Λεσινίτσαν παρὰ τὸν κεντρικὸν ναὸν «Παναγιᾶς» ἱδρυθὲν κατὰ τὸ ἔτος 1868 καὶ τὸ δεύτερον παρὰ τὸν ναὸν Ἁγίου Νικολάου τοῦ «Μάη» ἱδρυθὲν κατὰ τὸ ἔτος 1877.

Καὶ ἐν Δίβρῃ ἐλειτούργει ἄριστα ὠργανωμένη Ἀστικὴ Σχολὴ εἰς ἣν μεταξὺ ἄλλων ἐδίδαξαν καὶ οἱ διαπρεπεῖς διδάσκαλοι Ἀθανάσιος Πετρίδης, Σχολάρχης βραδύτερον ἐν Πειραιεῖ καὶ ὁ γνωστὸς Βορειοηπειρώτης συγγραφεὺς Βασίλειος Δ. Ζῶτος ὁ Μολοσσὸς καταγόμενοι ἀμφότεροι ἐκ Δρόβιανης.

Ἄλλαι Ἀστικαὶ Σχολαὶ ἄριστα ἐπίσης ὠργανωμέναι ἐλειτούργουν καὶ εἰς τὰ χωρία Μουρσί, Σωπῆκι, Μουζίναν, Κακοδίκιον, Νίβιτσαν, Πικέρνιον καὶ Ἀλήκου.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἀνηγέρθησαν καὶ ἄξια λόγου διδακτήρια εἰς τὰ χωρία, Πικέρνη, Λούκοβον, Νίβιτσαν, Σενίτσαν, Ἐλευθεροχώριον, Κακοδίκιον, Μουζίναν, Πετσά, Κρόγκους, Δρόβιανην, Λεσινίτσαν, Θεολόγον, Γράζδανην, Σμίνετσην, Βακαλιάτες, Καλύβια, Πασσᾶ, Λαζάτες, Σωπῆκι, Μουρσί, Γέρμαν, Ὁμὲρ Ἐφέντη, Ἀλήκου, Κραντάν, Φοινίκη, Βρυώνη, Συρακάτες, Μπραϊλάτες, Λίβιναν καὶ Δίβρην.

Μέχρι τοῦ ἔτους 1913 ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Δελβίνου ἐλειτούργουν τὰ κατωτέρω Ἑλληνικὰ Σχολεῖα:

Α'. Ἀστικαὶ Σχολαὶ

Ἐν τῇ πόλει Δελβίνου καὶ εἰς τὰ χωρία Πικέρνη, Νίβιτσαν, Κακοδίκιον, Μουζίναν, Δρόβιανην, Λεσινίτσαν, Θεολόγον, Δίβρην, Σωπῆκι, Μουροί καὶ Ἀλήκου.

Β'. Παρθεναγωγεῖα

Ἐν Δελβίνῳ, Πικέρνῃ, Δρόβιανῃ, Λεσινίτσῃ, Μουρσί, Σωπῆκι καὶ Δίβρῃ.

Γ'. Δημοτικὰ Σχολεῖα

Εἰς τὰ χωρία Λούκοβον, Ἅγιον Βασίλειον, Σενίτσαν, Ἐλευθεροχώριον, Γαρδικάκιον, Πετσάν, Κρόγκους, Ἄνω Λεσινίτσαν, Κάτω Λεσινίτσαν, Γριάζδανην, Σμίνετσην, Λιντίζδαν, Καρόκη, Βακαλιάτες, Γράβαν, μὲ σχολικὴν περιφέρειαν τὰ πέριξ χωριαδάκια, Λαζάτες μὲ σχολικὴν περιφέρειαν καὶ τὸ χωρίον Καλτσάτες, Καλύβια Πασιᾶ, Κουλουρίτσαν μὲ σχολικὴν περιφέρειαν καὶ τὸ χωρίον Χότζα, Χαντίραγα, Καινούριον μὲ σχολικὴν περιφέρειαν καὶ τὸ χωρίον Μεμούσμπεη, Καραλήμπεη, Γέρμα, μὲ σχολικὴν περιφέρειαν καὶ τὰ χωρία Δερμίση καὶ Χάλιου, Καλύβια Δροβιανίτικα, Ὁμὲρ Ἐφέντη μὲ σχολικὴν περιφέρειαν τὰ πέριξ χωριδάκια, Ἀλήκου μὲ σχολικὴν περιφέρειαν τὰ πέριξ χωρία Τσαούση καὶ Τρέμουλη, Κρανιὰν μὲ σχολικὴν περιφέρειαν τὰ πέριξ χωριδάκια, Ἄνω καὶ Κάτω Μεσοπόταμον, Λίβιναν, μὲ σχολικὴν περιφέρειαν καὶ τὸ χωρίον Βελιάχοβον, Μπραϊλάτες, Κώσταρη, Συρακάτες, Φοινίκη μὲ σχολικὴν περι-

(6) Βλ. Ἠπειρωτ. Ἡμερολ. Γ. Γάγαρη ἔτους 1896 σελ. 126.

(7) Ἔνθ' ἀνωτέρω σελ. 123.

φέρειαν τὰ πέριξ χωρίδάκια, Βρυώνη μὲ σχολικὴν περιφέρειαν τὰ πέριξ χωριδάκια, Τσιούκαν, Πάλην, καὶ Τζάραν.

Δ'. Διδάσκαλοι

Περαίνοντες τὴν παροῦσαν μελέτην θὰ ἦτο οὐσιώδης παράλειψις καὶ ἀσέβεια πρὸς τὴν μνήμην τῶν ἀθανάτων διδασκάλων, οἵτινες ἐδίδαξαν, κατὰ τοὺς ζοφεροὺς ἐκείνους χρόνους τῆς δουλείας, εἰς τὰ ἀνωτέρω Σχολεῖα, ἂν δὲν ἐκάμνομεν ἐνταῦθα καὶ ὑπὲρ αὐτῶν εὔφημον μνείαν.

Καὶ θὰ ἦτο δίκαιον νὰ ἐμνημονεύομεν καὶ τοῦ πλέον ἀφανοῦς καὶ ἀσήμου διδασκάλου τοῦ Νάρθηκος. Ἐν τούτοις ὅμως δι' ἀνεπάρκειαν χώρου ἀναγκαζόμεθα νὰ περιορισθῶμεν μόνον εἰς τοὺς διδασκάλους τῶν δύο Ἀνωτέρων Σχολῶν Δελβίνου καὶ Δρόβιανης καὶ τῶν κυριωτέρων Ἀστικῶν τοιούτων.

1ον Διδάσκαλοι ἀνωτέρας Σχολῆς Δελβίνου (8)

Βασίλειος ἐκ Μούκρισης (9) 1662—1682. Ζαχαρίας ἀπὸ Χωρίον Κοῦ-

(8) Βλ. Ἠπειρωτ. Χρονικὰ Τ Ε'. τεῦχ. Α. καὶ Β'. σελ. 56—73.

(9) Συνοικία Δελβίνου ἐκμουσουλμανισθεῖσα δραδύτερον.

Εἰκόνες ἀπὸ τὴν Πατρίδα

Βορειοηπειρωτοπούλες μὲ τοπικὴν ἐνδυμασίαν Δροβιάνης

τσι (10) 1682—1695. Μάξιμος Ἱερομόναχος Ἀχριδῶν 1695—1755. Πασχάλιος Μοναχὸς 1759—1760. Χριστόδουλος Συρματίδης ἀπὸ χωρίον Κρόγκους Ἑλληνικὸς καὶ μουσικὸς «μουσικολογιώτατος» 1755—1802. Ἄνθιμος Ἱερομόναχος 1769. Μάξιμος Ἱερομόναχος 1790—1792. Θεοδόσιος Ἱερομόναχος Κοτσῆς 1804. Ἀναστάσιος Θωμᾶς Κοινὸς 1821—1835. Λάμπης Κουμπούλης Κοινὸς 1836—1842. Νικόλαος Δουβιανίτης Ἑλληνικὸς 1842—1848. Νικόλαος Ζαγορίσιος, Πολυχρόνης. Ἰωαννίτης, καὶ Στέφανος Πωγωνιανῆς 1848—1858.

2ον) Διδάσκαλοι Ἀνωτέρας Σχολῆς Δρόβιανης (11).

Χριστόδουλος Ἱερομόναχος, Παπᾶ Ἰωάννης, Σεραφείμ, Ἀνανίας Ἱερομόναχοι, καὶ Γκίνης ὅστις ἐχρησιμοποίει καὶ τὸν οἰκόν του διὰ Σχολεῖον Ἱερεμίας Ἱερομόναχος, ὁ περιώνυμος Παπᾶ Ζήσης (1778—1785), Χαρίτων Μαργαρίτης, ὁ μετέπειτα γραμματεὺς τοῦ Ἀλῆ πασᾶ καὶ βοεβόδας Τρικκάλων, καὶ Κωνσταντῖνος Πᾶνος μουσικολογιώτατος.

3ον) Διδάσκαλοι Εὐθυμείου Κεντρικῆς Σχολῆς Ρίζης (12).

Γεώργιος Β. Κῆτσος, Σπῦρος Γ. Οἰκονομίδης, Παπᾶ Πᾶνος Πετρίδης, Νικόλαος Μυστακίδης, Ἀθανάσιος Παρτάλης, Σταῦρος Π. Οἰκονόμος, Σπῦρος Παπαθανάση, Νικόλαος Οἰκονόμου, Ἀριστοτέλης Γ. Κῆτσος (βοηθὸς) καὶ Γεώργιος Γραίκας.

4ον) Διδάσκαλοι Κεντρικῆς Ἀστικῆς Σχολῆς Γερμανοῦ ἐν Λεσινίτσῃ.

Φώτιος Παρτάλης τελειόφοιτος Ζωγραφείων Διδασκαλείων Κεστορατίου κατὰ τὰς περιόδους (1890—1893—1894—1898 καὶ 1901—1906.

Βασίλειος Μουκέλης (ιῦν πρωθιερεὺς ἐν Ν. Ὑόρκῃ) 1890 — 1891. Σταῦρος Τάτσης κατὰ τὰς περιόδους (1891—1893 καὶ 1898 — 1901). Βασίλειος Ντεσίρης τελειόφοιτος τῆς Μεγάλης τοῦ γένους Σχολῆς 1893—1894. Ἰωάννης Λιάσκας (1901—1902. Βασίλειος Ντελέκος (1905—1906. Κωνσταντῖνος Μουλᾶς. Κωνσταντῖνος Σούλιος (1906—1907 Βασίλειος Λέζος (1907—1908.

5ον) Διδάσκαλοι Ἀστικῆς Σχολης Δίβρης.

Πρωτόπαπας, Παπᾶ Φώτιος Γκραίκας, Παπᾶ Γεώργιος υἱὸς Πρωτόπαπα, ὅστις ἐκαλεῖτο Δημήτριος, Ἀθανάσιος Πετρίδης, Βασίλειος Δ. Ζῶτος ὁ Μολοσσός, Γεώργιος Παπᾶς, Κυριάκος Φίλιος, Δημήτριος Ἀναστασίου Βασιλειάδης, Γεώργιος Γκραίκας, Ζῆσος Σακελλάριος, Σπῦρος Καλυβᾶς, Εὐθύμιος Κόρακας, Νικόλαος Οἰκονόμου, Σταῦρος Τάτσης, Βασίλειος Μπαρᾶς (1906—1907), Σπῦρος Καλυβᾶς, Γεώργιος Τάτσης, Κωνσταντῖνος Σούλιος.

6ον) Ἀστικαὶ Σχολαὶ Πικερνίου, Μουρσίου καὶ Σωπῆκι.

Εἰς τὴν πρώτην ἐξ αὐτῶν ἐδίδαξαν κατὰ διαφόρους περιόδους οἱ ἑξῆς διδάσκαλοι, Πάνος Πετρίδης (1855), Παν. Βολίδης (1873), Βασίλειος Μουκέλης, Ἰωάννης Οἰκονόμου, Κων. Οἰκονόμου καὶ Βασίλειος Μπαρᾶς (1907—1908). Εἰς τὴν δευτέραν ἐξ αὐτῶν ὁ περιώνυμος Πήλιο Πρίφτης καὶ εἰς τὴν Τρίτην ὁ Πήλιο Ντενέκος.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐκ τῆς λειτουργίας τῶν ἀνωτέρω Σχολείων ἐπιτευχθέντα ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα ἐπὶ τοῦ μορφωτικοῦ καὶ ἐθνικοῦ ἐπιπέδου περιττεύει πᾶσα περιγραφή, ἐφ' ὅσον πιστοποιοῦνται ταῦτα ἀπὸ τὸν ἀνώτερον πολιτισμὸν τῶν κατοίκων καὶ τὰ πρόσφατα ἱστορικὰ γεγονότα.

---

(10) Χωρίον Ἐπαρχίας Κουρβελεσίου ἐκμουσουλμανισθὲν βραδύτερον.

(11) Βλ. Ἠπειρ. Ἡμερολόγιον Γ. Γάγαρη ἔτους 1896 σελ. 117.

(12) Ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 126.

Ἡ ἀποκατάστασις τῶν σχέσεων τῆς Ἀλβανικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου

Αἱ προσπάθειαι τῶν Ὀρθοδόξων Ἀλβανίας

Τὸ ζήτημα τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰσέρχεται εἰς νέαν ὅλως φάσιν, ἴσως τὴν τελευταίαν, κατόπιν τῆς κινήσεως ἡ ὁποία παρατηρεῖται ἀπό τινος μεταξὺ τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν τῶν διαφόρων περιφερειῶν τοῦ Ἀλβανικοῦ Κράτους.

Ἡ ἀπομόνωσις τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας καὶ ἡ διακοπὴ τῶν σχέσεων αὐτῆς τόσον μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, μὴ ἀναγνωρίσαντος τὸ μέχρι σήμερον ἐκεῖ ἐκκλησιαστικὸν καθεστώς, ὅσον καὶ μετὰ τῶν ἄλλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἤρχισε νὰ βαρύνῃ πολὺ ἐπὶ τῶν σκέψεων καὶ ἀποφάσεων τῶν διανοουμένων Ὀρθοδόξων κατοίκων τοῦ Ἀλβανικοῦ Κράτους. Οἱ οὐτωσίσκεπτόμενοι καὶ ἐπιθυμοῦντες ὅπως τακτοποιηθῇ τὸ ζήτημα τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τυγχάνουσι ἐκ τῶν πιστῶν μὲν ὑπηκόων τοῦ Ἀλβανικοῦ Κράτους, ἀλλ' ἐπίσης πιστῶν καὶ πρὸς τὴν ἰδέαν τῆς Ὀρθοδοξίας, τὴν ὁποίαν ὡς ἐκ τοῦ ἐκκρεμοῦς Ἐκκλησιαστικοῦ καθεστῶτος ὑπονομεύουσιν αἱ διάφοροι θρησκευτικαὶ προπαγάνδαι, αἱ ὁποῖαι παρὰ τὴν ζωηρὰν ἀντίδρασιν ἐκ μέρους τῶν ὀρθοδόξων νῦν Ἐκκλησιαστικῶν Ἀρχηγῶν, εὑρίσκουσι καλλιεργήσιμον ἔδαφος εἰς τὰς πρὸς προσηλυτισμὸν ἐνεργείας καὶ προσπαθείας των.

Κατὰ τὴν γνώμην τῶν εὖ φρονούντων καὶ διανοουμένων Ὀρθοδόξων καὶ ἰδίως τῶν τῆς Κορυτσᾶς, ἡ ἐπικινδύνως ἐνταθεῖσα μεταξὺ τῶν Ὀρθοδόξων καθολικὴ καὶ Οὐνιτικὴ προπαγάνδα, ὄχι μόνον ὑπονομεύει τὸ Ὀρθόδοξον φρόνημα ἀλλὰ καὶ ἀποβαίνει ἐπικίνδυνος καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ Ἀλβανικὸν Κράτος. Κατὰ συνέπειαν δὲ μία συντεταγμένη καὶ ἀνεγνωρισμένη καὶ ὑπὸ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν, Ὀρθόδοξος Ἀλβανικὴ Ἐκκλησία, εἶναι δυνατὸν νὰ ἀντιταχθῇ ἀποτελεσματικώτερον κατὰ τῶν θρησκευτικῶν τούτων προπαγανδῶν ὑποβοηθοῦσα ἀποτελεσματικώτερον καὶ τὸν κατὰ τῆς θρησκευτικῆς προπαγάνδας ἀγῶνα τοῦ Ἀλβανικοῦ Κράτους.

Ἐὰν αἱ πληροφορίαι ἡμῶν εἶναι ἀληθεῖς, ὡς ἔχομεν πάντα λόγον νὰ πιστεύωμεν, οἱ Ὀρθόδοξοι κάτοικοι Κορυτσᾶς καὶ ἄλλων Κοινοτήτων ὅπου εἶναι συμπαγέστερος ὁ Ὀρθόδοξος πληθυσμὸς εἰσηγήθησαν εἰς τὴν δημογεροντίαν Κορυτσᾶς τὴν σκέψιν ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ παραμείνῃ ἐπὶ πολὺ ἔτι ἐν ἐκκρεμότητι τὸ Ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα ἐν Ἀλβανίᾳ καὶ ὅτι ὀφείλει πλέον νὰ πρωτοστατήσῃ αὐτὴ εἰς τὴν ὁριστικὴν διαρρύθμισιν αὐτοῦ. Πρωτίστως οἱ ἐπιδιώκοντες τὴν ἀνακίνησιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος καὶ τὴν κατὰ τρόπον πάγιον διαρρύθμισιν αὐτοῦ ζητοῦσι τὴν τροποποίησιν τοῦ καταστατικοῦ χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας καὶ τὴν τόνωσιν τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας εἰς τὴν νεολαίαν, ὅπως προφυλάξωσι ταύτην ἀπὸ τὰς ξένας θρησκευτικὰς προπαγάνδας πολλὰ ὑποσχομένας καὶ περισσότερα μάλιστα παρεχούσας.

Περὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν προσώπων οὐδεὶς λόγος γίνεται καθ' ὅσον ἡ κίνησις ἀποβλέπει εἰς τὸ γενικώτερον ζήτημα. Ἐφ' ὅσον δὲ εὐωδωθῇ ἡ προσπάθεια αὐτὴ τότε περὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἀρχηγῶν θὰ γίνῃ σκέψις οὕτως ὥστε καὶ ἀπὸ ἀπόψεως Ὀρθοδόξου φρονήματος καὶ ἱκανότητος αὐτῶν πρὸς διαποίμνησιν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας προτιμηθοῦν οἱ ὄντως ἐνδεδειγμένοι ἀλλὰ καὶ ἐπιθυμητοὶ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Ἀλβανίας.

Οἱ πρωτοστατοῦντες εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ταύτην κίνησιν Ὀρθόδοξοι ἐλπίζουσι ὅτι μὲ τὸ νέον Πατριαρχικὸν ἐν Φαναρίῳ καθεστὼς Βενιαμὶν Α', τὸν ὁποῖον διακρίνει περίνοια καὶ σύνεσις, πρὸ παντὸς δὲ ἀνωτερότης ἀντιλήψεως, ἡ ὁποία, θέτει κατὰ μέρος προσωπικὰς εὐνοίας, θὰ εὕρῃ ἡ Ὀρθόδοξος Ἀλβανικὴ Ἐκκλησία τὸν κανονικὸν ρυθμόν της.

(Ἐκ τῆς «Φωνῆς τῆς Ἐκκλησίας»).

ΗΠΕΙΡΩΤΑΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΓΥΡΙΣΜΟΣ

Ὅλος λαχτάρα καὶ καϋμὸ
νοιώθω κοντὰ τὸ γυρισμὸ
στἀγαπημένο μας χωριὸ μέ τὴ μικρὴ ἐκ-
[κλησοῦλα
Κοπέλλα πιὰ θἀρθῇς στητή,
μὲ τὴν ποδιὰ τὴν κεντητὴ
καλόκαρδα κι' ἀδερφικὰ νὰ μὲ δεχτῇς,
[Χρυσοῦλα.

▼▼▼

Θὰ κελαηδοῦνε τὰ πουλιὰ
κι' ὅπως τὰ χρόνια τὰ παληά,
ποὺ ἀντάμα σεργιανίζαμε σὲ πλάγια καὶ
[σὲ ὄάση,
Γλυκὰ θὰ σμίξουμε ξανά,
—ποιὸς ξέρει—γιὰ παντοτεινά,
σἐρωτικὸ κι' ἀτέλειωτο νοσταλγικὸ γι-
[ορτάσι.

Καὶ τὴ μικρὴ ροδακινιὰ
παΰειχαμε κεῖ σὲ μιὰ γωνιὰ
γιὰ δεῖγμα τῆς ἀγάπης μας κάποιο πρω
[ῖνὸ φυτέψει,
Θά την βροῦμε φουντωτὴ
κι' ἀπ' τὰ ροδάκινα γερτή,
καθὼς τὸ φανταστήκαμε καὶ τὄχαμε πι-
[στέψει.

▼▼▼

Μὰ πιὰ καὶ σὺ θἄσαι τρανὴ
καὶ θἄχουν ὥριμα γενῆ
καὶ τἄγουρα ροδάκινα τῶν κόρφων σου,
[Χρυσοῦλα
Ὅλος λαχτάρα καὶ καϋμὸ
νοιώθω κοντὰ τὸ γυρισμὸ
στἀγαπημένο μας χωριὸ μὲ τὴ μικρὴ ἐκ-
[κλησοῦλα ! . .

ΟΛΜΟΣ ΠΕΡΑΝΘΗΣ

Εἰκόνες ἀπὸ τὴν ξενητειὰ

Βορειοηπειρωτοπούλες μὲ Λιουντζιώτικη ἐνδυμασία
(φωτογρ. κ. Ν. Μάσσιου)

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΝΕΟΤΕΡΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Τὴν 18ην Μαρτίου ὁ Ἑλληνισμὸς ἐθρήνησε τὴν ἀπώλειαν τοῦ μεγαλειτέρου πολιτικοῦ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου.

Ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος ἦλθε εἰς τὴν Ἑλλάδα μὲ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ Γουδί. Ἡ ἔλευσις του ὑπῆρξεν ἕνας δυνατὸς ἄνεμος ὑγείας καὶ ἀνανεώσεως τῆς πολιτικῆς.

Ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος ἐγέμισε μίαν εἰκοσιπεντάετίαν μὲ τὴν προσωπικότητά του καὶ συνέδεσε τὸ ὄνομά του μὲ τὰς ὡραιοτέρας ἐθνικὰς ἐπιτυχίας.

Ἐκυβέρνησεν εἰς περίοδον καθ' ἣν ἐτέθησαν ἐπὶ τάπητος ὅλα τὰ ἐθνικὰ ζητήματα καὶ μεταξὺ τούτων καὶ τὸ Βορειοηπειρωτικὸν ζήτημα τὸ ὁποῖον περιέβαλε μὲ τὴν ἰδίαν στοργήν, ὅπως ὅλα τὰ ζητήματα τοῦ ἀλυτρώτου Ἑλληνισμοῦ.

Τὸ 1918—20 κατὰ τὰς διαπραγματεύσεις τῆς εἰρήνης εἰργάσθη μὲ θέρμην καὶ μὲ πίστιν διὰ τὴν αἰσίαν του ἐπίλυσιν, προσεκόμισε δ' ἐνώπιον τῶν Ἰσχυρῶν τῆς Γῆς τοὺς ἀναφαιρέτους τίτλους, οὕς εἶχον ἀποκτήσει οἱ Βορειοηπειρῶται διὰ τὴν μὴ διαμφισβήτησιν τῆς Ἑλληνικότητός των, τίτλους ἱστορικούς, τίτλους, οὕς ἐδημιούργησαν οὗτοι διὰ τῶν ἀγώνων των ὧν ἐπισφράγισις ὑπῆρξεν ὁ μνημειώδης ἀγὼν τοῦ 1914.

Ἐπὶ μῆνας διεξήγαγεν δισχερεστάτας διαπραγματεύσεις τόσον μὲ τὴν Ἰταλίαν ὅσον, καὶ μὲ τὰ ἄλλα Κράτη, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἐθνικοῦ μας ὀνείρου.

Ἀνεγνωρίσθη ἡ Ἑλληνικότης τῆς Βορείου Ἠπείρου. Ἀτυχῶς ὅμως ἀλλότρια ἀντίθετα συμφέροντα ἠμπόδισαν τοὺς Βορειοηπειρώτας ν' ἀναπνεύσουν τὸν ἀέρα τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας καὶ οὕτω παραμένουσιν οἱ Βορειοηπειρῶται ὑπόδουλοι μὲν ἀλλὰ πιστοὶ καὶ ἀκλόνητοι εἰς τὰ πάτρια καὶ τὰς ἐθνικὰς παραδόσεις

Οἱ Βορειοηπειρῶται μετὰ τῶν ἐλευθέρων ἀδελφῶν των Ἑλλήνων μετ' εὐγνωμοσύνης ἀποβλέποντες εἰς τὸ ἐθνικὸν αὐτοῦ ἔργον θρηνοῦσι τὴνἀπώλειαν αὐτοῦ, ὅστις ἔθεσε τὴν πολιτικὴν καὶ διπλωματικὴν ἰδιοφυΐαν του εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς πατρίδος.

Ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος ἔρχεται εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ 1909 κατὰ πρόσκλησιν τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ Γουδί.

Ἤδη ἡ φήμη του εἶχεν ἀκουσθῆ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ ὁποία κατετρύχετο ἀπὸ τὴν φαυλοκρατικὴν κακοδαιμονίαν χρεωκοπημένων πολιτικῶν.

Τὸ 1912 κηρύσσεται ὁ Βαλκανοτουρκικὸς πόλεμος, κατὰ τὸν ὁποῖον οἱ σύμμαχοι πρωταγωνιστούσης τῆς Ἑλλάδος ἐπετέλεσαν θαύματα ἀποδιώξαντες τοὺς Τούρκους ἀπὸ τὴν Βαλκανικήν.

Τὴν 18 Μαρτίου δολοφονεῖται ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος ὁ Α'. Εἰς τὸν θρόνον ἀνέρχεται ὁ Διάδοχος Κωνσταντῖνος.

Τὸ 1914 κηρύσσεται ὁ Παγκόσμιος πόλεμος.

Ὁ Κωνσταντῖνος εἰς τὸν θρόνον καὶ ὁ Βενιζέλος πρῶτος Σύμβουλος τοῦ Στέμματος.

Καὶ τίθεται τὸ δίλημμα :

Οὐδετερότης ἢ ἔξοδος εἰς τὸν Πόλεμον καὶ μὲ τὸ μέρος τίνος;

Ὁ Βενιζέλος τάσσεται ὑπὲρ τῆς ἐξόδου τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν πόλεμον παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Ἀντάντ, ἐνῷ ὁ

Κωνσταντῖνος ἐτήρει οὐδετερότητα ἢ κατὰ τινας ἔκλινε πρὸς τὴν Γερμανικὴν πολιτικήν.

Τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1915 παραιτεῖται ὁ Βενιζέλος ὡς διαφωνῶν πρὸς τὴν πολιτικὴν τοῦ Στέμματος μεταβαίνει εἰς τὴν Θεσσαλονίκην καὶ σχηματίζει τὴν Ἐθνικὴν Ἄμυναν.

Κατὰ τὰ μέσα τοῦ 1918 μετὰ τὴν ἐκθρόνησιν τοῦ Κωνσταντίνου καὶ τὴν ἄνοδον εἰς τὸν θρόνον τοῦ πρωτοτόκου υἱοῦ του Ἀλεξάνδρου ἡ Ἑλλὰς ἐξέρχεται ἐπισήμως συμμετέχουσα εἰς τὸν πόλεμον παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν συμμάχων μὲ 300 χιλιάδες στρατό.

Τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1918 ἡ διάσκεψις τῶν Παρισίων ἐξουσιοδοτεῖ τὴν Κυβέρνησι νὰ καταλάβῃ τὴν Σμύρνην.

Παρεχωρεῖτο τότε μετὰ τὰς συνθήκας τῶν Βερσαλλιῶν, τοῦ Σὰν Ζερμαίν τοῦ Νεϊγὺ καὶ τῶν Σεβρῶν, εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ Θράκη, ἡ Βόρειος Ἤπειρος, τὰ Δωδεκάνησα ἡ Σμύρνη μὲ τὴν ἐνδοχώραν κλπ. ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν ἐπικυριαρχίαν τῆς Τουρκίας, ἀλλὰ μὲ Ἑλληνικὴν Διοίκησιν, καὶ στρατιωτικὴν κατοχήν. Ὕπατον Ἀρμοστὴ Ἕλληνα, ἰδιαιτέραν Βουλὴν ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ διενεργηθῇ μετὰ πέντε ἔτη δημοψήφισμα διὰ τὴν ὁριστικὴν προσάρτησίν των εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἐν τῷ μεταξὺ προκηρύσσονται ἐκλογαὶ Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς.

Αἱ ἐκλογαὶ ἀναβάλλονται διότι ὁ Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ἀσθενεῖ δηχθεὶς ὑπὸ πιθήκου.

Ἀνακαλεῖται ἡ Παλαιὰ Βουλή, ἡ ὁποία ἐκλέγει ὡς ἀντιβασιλέα, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὸν Ναύαρχον Κουντουριώτη.

Γίνονται αἱ ἐκλογαὶ τῆς 1ης Νοεμβρίου ἡττᾶται τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων.

Τότε ὁ Βενιζέλος ἐδήλωσεν ὅτι ἀποχωρεῖ τῆς πολιτικῆς.

Ἐπανέρχεται ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος.

Ἡ ἐκστρατεία εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν συνεχίζεται.

Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1922 κλονίζεται τὸ Ἑλληνικὸν μέτωπον, ὁ στρατὸς ὑποχωρεῖ καὶ ἀρχίζει ἡ Μικρασιατικὴ τραγωδία, ἡ ὁποία ἐπλήγωσε τὴν Ἐθνικὴν ἀξιοπρέπειαν.

Κατα τὸ 1928 καὶ ἀφοῦ ἐν τῷ μεταξὺ ἐμεσολάβησε μία ἐποχὴ ἀλλεπαλλήλων κινημάτων καὶ ἐπαναστάσεων ἐπανέρχεται ὁ Βενιζέλος εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Γίνονται ἐκλογαί, κατὰ τὰς ὁποίας τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων ἔρχεται εἰς την ἀρχὴν διὰ καταπληκτικῆς πλειοψηφίας.

Μετὰ τὴν ἐκπνοὴν τῆς τετραετοῦς διακυβερνήσεως τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων γίνονται ἐκλογαὶ τὸ 1932 διὰ ἀναλογικοῦ συστήματος κατὰ τὰς ὁποίας μὴ συγκεντρωθείσης ἀπολύτου πλειοψηφίας ὑπ' αὐτοῦ διαλύει τὴν Βουλὴν καὶ προκηρύσσονται ἐκλογαὶ μὲ πλειοψηφικὸν διὰ τὸν Μάρτιον τοῦ 1933.

Κατὰ ταύτας τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων ἡττηθὲν παρέδωσε τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὸ πλειοψηφοῦν ὑπὸ τὸν κ. Τσαλδάρην κόμμα.

Τὴν 6ην Ἰουνίου τοῦ 1934 ἐγένετο εἰς τὴν λεωφόρον Κηφισσίας δολοφονικὴ ἀπόπειρα κατ' αὐτοῦ μεθ' ἣν μετέβη εἰς Κρήτην.

Τὴν 1ην Μαρτίου τοῦ 1935 ἐκρήγνυται κίνημα, μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ ὁποίου ὁ Ἐλ. Βενιζέλος ἀνεχώρησεν εἰς Εὐρώπην.

ΟΡΕΣΤΗΣ Χ. ΕΞΑΡΧΟΥ

Μέσα σὲ μιὰν ἀτμόσφαιραν ἀφάτου λύπης καὶ σπαραγμοῦ ἐκηδεύθη πρὸ ἡμερῶν ὁ Ὀρέστης Ἐξάρχου.

Ὁ ὑπέροχος καὶ ἁγνὸς αὐτὸς Βορειοηπειρώτης, ὁ ὁποῖος εἶχε κληρονομήσει μέσα του ὅλη τὴ φλόγα καὶ τὰ πλούσια κι' ἁγνὰ αἰσθήματα τῆς δοξασμένης πατρίδος του, ἔφυγε γιὰ πάντα ἀφίνοντας μὲ τὴν ἔλλειψη του ἕνα τεράστιο καὶ δυσαναπλήρωτο κενὸ γιὰ τὴν πατρίδα του. γιὰ τοὺς συγγενεῖς του, γιὰ τοὺς φίλους του . . .

Ὁ χάρος (μὰ πόσο ἀχόρταστος εἶναι ! . .) ἦρθε καὶ τὸν ἁρπαξε μέσα ἀπ' τὴν ἀγκαλιὰ τῆς μαννούλας του, ἀπ' τὴν ἀγκαλιά μας, τόσο σκληρὰ καὶ ἀπότομα, τόσο πρώϊμα.

Τόσο πρώϊμα ! . . . Μόλις βρισκόταν ἀπάνω στὴν ἀκμὴ τῆς ἡλικίας του καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς του δράσεως.

Ὅποιος δὲν ἐγνώρισε τὸν Ὀρέστη εἶναι δυστυχής ! Μὰ κι' ὅσοι τὸν ἐγνώρισαν εἶναι δυὸ φορὲς δυστυχισμένοι ! . . Δυὸ φορές, γιατὶ τὸν ἔχασαν τόσο γλήγορα κι' ἀνέλπιστα ἀπὸ σιμά τους . . . Γι' αὐτὸ κι' ὁ θρῆνος τῶν συγγενῶν του, τῶν συμφοιτητῶν του, τῶν φίλων του, δὲν θὰ σταματήσῃ . . . Δὲν θὰ σταματήσῃ γιατὶ Ὀρέστης δὲν ξαναγεννιέται . . .

Ἀντιπρόσωπος τῆς Φοιτητικῆς Βορειοηπειρωτικῆς νεολαίας (ἡ ὁποία κατέθεσε βαρύτιμο στέφανο) ἀπεχαιρέτησε τὸν Ὀρέστη μ' ἕναν ἐμπνευσμένο ἐπικήδειο, ἐνῶ ἕνας φίλος του τοῦ ἀπήγγειλε ἐν μέσω κοπετῶν καὶ ὁλοφυρμῶν τὸ πάρα—κάτω ποίημά του, γιὰ ὕστατο χαιρετισμό . . .

Ἀπόψε ὁ ἥλιος σκυθρωπός, θλιμμένος
[μᾶς φωτίζει
ἀπόψε, ἡ φύση φαίνεται σὲ πένθιμα
[ντυμένη . . .
Τὸ γιούλι ἀπόψε ἔπαψε κι' ἐκεῖνο νὰ
[μυρίζει,
ἀπόψε κι' ἡ τριανταφυλλιὰ στὴ γῆ γέρ-
[νει θλιμμένη . . .

Ἀπόψε ὅλα σώπασαν καὶ ἄφωνα κοι-
[τάζουν
καὶ ζωντανὰ καὶ ἄψυχα μένουν μαρ-
[μαρωμένα . . .
Τὰ λούλουδα τριγύρω μας ἀρχίζουν
[νὰ χλωμιάζουν,
συντρίμια ὅλα φαίνονται βουβά, σαβα-
[νωμένα . . .

Τὸ μοιρολόϊ ἄϋλο στὰ χείλη ἀνεβαί-
[νει,
βουβὸ τὸ κλᾶμα χύνεται στὸ θολωμένο
[μάτι,
Τί ὁλόταχα κι' ἀγύριστα τὸ μονοπάτι
[πέρνει
τοῦ χάροντα τ' ὁλόφριχτο καταχνιασμέ-
[νο ἄτι . . .

Καὶ φέρνει μετ' ἐπάνω του πανώρηο πα-
[ληκάρι,
ποὺ φθονερὰ τὸ ζήλεψε κι' ἀχόρταστα
[τὸ πῆρε
ἀπὸ μαννούλας ἀγκαλιά,μονάκριβο κα-
[μάρι . . .
. . . Σύρε, Ὀρέστη μας γλυκέ, στοὺς
[οὐρανούς σου, σύρε . . .

Μιὰ σκέψη ὅμως θλιβερὴ γεμίζει τὴν
[πνοή μας :
Πῶς θἆναι δύσκολο πολὺ νὰ σ' εὕρου-
[με, καλέ μας ! . . .
Γιατὶ δὲν φτάνει τὴν ψυχή σου, Ὀρέστη
[ἡ ψυχή μας,
γιατί, εἶναι θεϊκὴ ψυχὴ κι' ἄφταστη,
[λατρευτέ μας . . .

. . . Ἀπόψε, ὁ ἥλιος σκυθρωπός, θλιμμέ-
[νος μᾶς φωτίζει·
ἀπόψε, ἡ φύση φαίνεται σὲ πένθιμα
[ντυμένη . . .
Τὸ γιούλι, ἀπόψε ἔπαψε κι' ἐκεῖνο νὰ
[μυρίζει,
ἀπόψε κι' ἡ τριανταφυλλιὰ στὴ γῆ γέρ-
[νει θλιμμένη . . .

Ν. ΓΚΟΥΜ.

ΟΙ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΑΙ ΕΝ ΤΗι ΞΕΝΗι

Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ Α)ΦΩΝ ΚΑΙΣΑΡΗ

Πηγὴ ἐργασίας διὰ τοὺς ἀνέργους Βορειοηπειρώτας.—Τὰ τμήματα τοῦ ἐργοστασίου.—Τὰ στάδια ἐπεξεργασίας τοῦ ἐλαστικοῦ. Αἱ πρῶται ὕλαι τῶν παρθένων Ἀφρικανικῶν δασῶν εἰς κομψὰ ὑποδήματα... προθήκης.

Μία καμπάνια γύρω ἀπό τήν Β)ρωτικήν ἐργασίαν

Τοῦ κ. ΑΛ. ΜΑΜ.

Πιστοὶ εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς «Β. Ἠπείρου» ἡ ὁποία ἀπασχολεῖται ἐξ ὁλοκλήρου μὲ τὰ Βορειοηπειρωτικὰ ζητήματα ὡδηγηθήκαμε στὴ λεωφόρο Συγγροῦ στὰ μεγαθήρια μηχανήματα τῆς κατεργασίας τοῦ ἐλαστικοῦ.

Εἶναι μοιραῖον φαίνεται ν' ἀρχίσωμε ἀπὸ τὸν θυρωρό.

—Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ εἴσοδος ! !

—Ποῦθε εἶσαι μωρέ !

— . . . Κρητικός !

Στὸ τέλος ἀνεκαλύφθη καταγόμενος ἐκ Δελβίνου καὶ μᾶς ὡδήγησε ὡς τὸ «κόνισμα» ὡς τὴ στάσι δηλ. γιὰ νὰ πάρωμε τὸ λεωφόρειο τῆς Βουλιαγμένης.

Ὁ κ. Ὄθων Καίσαρης καὶ ὁ κ. Καραντζῆς εἶχαν τὴν καλωσύνη νὰ ὑποδυθοῦν ρόλον «Τσιτσερόνε» καὶ νὰ μᾶς ἐξηγήσουν χίλια δύο πράγματα ἄγνωστα καὶ παράξενα.

Ὥρα δουλειᾶς. Ὁ καθένας στὴ θέσι του.

Ἡ βοὴ τῶν μηχανημάτων ἐκκωφαντική. Ἕνα σύννεφο σκόνης τυλίγει τοὺς ἐργάτες καὶ πολεμάει νὰ βγῆ ἀπὸ τοὺς φεγγίτες τῆς ὀροφῆς, καὶ συνάπτεται πεισματώδης πάλη μὲ τὸν ἀέρα.

Τὰ τμήματα τοῦ ἐργοστασίου διάφορα ὅσα καὶ τὰ στάδια τῆς ἐπεξεργασίας τοῦ ἐλαστικοῦ.

Βιομηχανία ! Ἡ διαφοροποίησις τῶν πρώτων ὑλῶν ! Ἔχομε λοιπὸν καὶ στὴν Ἑλλάδα τέτοια ; Πρέπει νὰ βγῆ κανεὶς δύο βήματα ἀπ' ἔξω ἀπ' τὸ γραφεῖο ν' ἀντιληφθῆ τὰς προόδους της, ποὺ τὰς χτυπάει ἀμείλικτα τὸ ἀνόητο κράτος.

Μὰ αὐτὸ εἶναι ζήτημα, ποὺ θὰ κάνομε λόγο λίγο παρακάτω.

Μπαίνομε στὸ **Ζυμωτήριο.** Τὰ σπάργανα σὰν νὰ λέμε τῆς ὁριστικῆς μορφοποιήσεως τῆς πρώτης ὕλης.

Κεϋλάνη—Κογκό ! Ἡ πηγὴ τοῦ ἐλαστικοῦ. Πλάκες μαλακές, πολύχρωμες. Σὲ λίγο θὰ ριχθοῦν μέσα στοὺς φοβεροὺς **κλιβάνους** ποὺ δουλεύουνμὲ θερμὸ ἀτμό. Ἀγωγοὶ διοχετεύουν τὸνἀτμὸ ποὺ θὰ κάνῃ βευστὸ καὶ μαλακὸ ζυμάρι τὸ καουτσούκ.

Ἡ πρώτη ἐργασία. Τὸ παντὸς εἴδους καουτσούκ θὰ γίνῃ ἕνας ἄμορφος πολτὸς ἕτοιμος νὰ περάσῃ ἀπὸ τὰ μηχανήματα, ποὺ θὰ τοῦ δώσουν τὸ σχῆμα καὶ τὴν σχηματοποιημένη ἐπιφάνεια.

Αὐτὸ εἶναι δουλειὰ τοῦ **τυπωτικοῦ στρωτῆρος**. Καὶ ἐδῶ κύλινδροι καὶ τὰ μηχανήματα, ἐνῶ μιὰ γυναῖκα γερὴ ἐργάτρια ἀπὸ τοὺς ἐκπροσώπους τῆς ἐργαζομένης γυναικός, ποὺ ἔχει κατακτήσει τὸ ἐργοστάσιο, πασπαλίζει μὲ σκόνη, ἀκριβῶς, ὅπως τὸ ζυμάρι, τὶς μαλακὲς καὶ ζεστὲς ἀκόμη λωρίδες τοῦ ἐλαστικοῦ νὰ μὴ κολλήσουν.

Ὁ **τυπωτικὸς στρωτὴρ** εἶναι τὸ δεύτερο μηχάνημα, ἕνα πλῆθος **τύπων** (καλουπιῶν) ποὺ εἶναι ἀπαραίτητο νὰ δώσῃ στὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐλαστικοῦ τὶς διάφορες μορφὲς γραμμωτές, ἢ μὲ μικροὺς κόμπους καὶ τελίτσες ἢ μὲ ἀνάγλυφη τὴν διαφήμιση τοῦ ἐργοστασίου.

Καὶ τὸ δεύτερο ὑλικὸ εἶναι ἕτοιμο πιά, ἀφοῦ ἀερισθῆ καὶ στεγνώσῃ, γιὰ τὴν κατασκευή.

Ἀπὸ δῶ καὶ πέρα ἔχομε ἐργασία κατασκευῆς. Ἄλλα μηχανήματα, ἄλλη δουλειά, ἄλλος ὀργανισμός.

Ἔχετε σκεφθῆ ποτέ σας ποιὰ εἶναι ἡ προέλευσις καὶ πῶς γίνονται τὰ ἀθῶα αὐτὰ παιγνίδια, ποὺ λέγονται τόπια ;

Χωρὶς ἀμφιβολία ὄχι. Ἀλλὰ ὁ ἄνθρωπος ἂν καθήσῃ νὰ βάλει κάτω ὅλες τὶς λεπτομέρειες αὐτὲς καὶ βασανίσει τὸ μυαλό του δὲ θὰ βρῆ ἀσφαλῶς πίστωσιν ζωῆς ! γιὰ νὰ μπορέσει νὰ βρῆ τὴ λύση του ;

Γι' αὐτὸ καὶ οἱ ἄνθρωποι ξεχώρισαν τὶς ὁμοιογενεῖς συνομοταξίες τῶν γνώσεων καὶ δημιούργησαν τὶς ἐπιστῆμες.

Μα θὰ μοῦ εἰπῆτε : εἶναι ἐπιστήμη νὰ ξαίρει κανεὶς πῶς γίνεται ἕνα ἁπλὸ τόπι ποὺ ἰὸ πετᾶς στὸ πλακάκι τοῦ πεζοδρομίου καὶ ἀναπηδᾶ προσπαθόντας νά φτάσῃ τὸ ἄπειρο ;

Εἶναι βέβαια ἐπιστήμη καὶ ἡ ἐφαρμογή της εἶναι ἡ βιομηχανικὴ κατασκευή του.

Ἕνα μεγάλο στενόμακρο τραπέζι μὲ μηχανήματα μὲ διασταυρωμένους σωλῆνες καὶ μὲ κάθε διαμετρήματος ἀγωγοὺς ἀποτελεῖ τὸ τμῆμα, ἂς ποῦμε κατασκευῆς τοῦ τοπιοῦ.

Στρογγυλοὶ **τύποι** (καλούπια) περιμένουν τὸ ζεστὸ πολτὸ νὰ τοῦ δώσουν τὸ σχῆμα καὶ νὰ τὸ προσφέρουν στὴν ἀγορὰν πρὸς μεγάλην χαρὰν τοῦ παιδοκόσμου.

Σ' ἕνα μέρος τὸ τμῆμα κατασκευῆς ὑφασμάτων ἀντιαεροπορικῆς ἀμύνης. Καινούρια μηχανήματα, μόλις ἤρθαν ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό. Δὲν λειτουργοῦν ἐλλείψει πρώτης ὕλης.

Ἔχομε ὑπηρεσία ἀντιαεροπορικῆς ἀμύνης, λαμβάνονται μέτρα προφυλακτικὰ καὶ δὲν ἔχομε τὰ ἀπαραίτητα ὄργανα.

Τὸ ἐργοστάσιο Ἀδελφῶν Καίσαρη ἔχει περιορίσει τὶς δουλειές του γιατὶ τὸ ἐπίσημο κράτος, ποὺ μὲ τὰ ἄστοχα μέτρα του χτυπάει τὴν βιομηχανίαν στὴ βάσι της, ἔχει ἀπαγορεύσει τὴν εἰσαγωγὴ τῶν πρώτων ὑλῶν γιὰ νὰ μὴ βγῆ συνάλλαγμα.

Ἐνῶ λαμβάνωνται μέτρα Ἐθνικῆς Ἀμύνης, ἐνῶ ὁ κόσμος συγκινεῖται ἀπὸ τὴν τραγωδία τῆς Αἰθιοπίας, ποὺ ἔγινε ἕνα ἀπέραντο νεκροταφεῖο δηλητηριασμένων πτωμάτων ἀπὸ τὰ ἀσφυξιογόνα, ἐνῶ σὲ ἄλλα κράτη γίνονται κάθε μέρα ἀσκήσεις ἀμύνης ἀπὸ τὰ ἀεροπλάνα καὶ ἀπὸ τὰ ἀποπνικτικὰ σύννεφα τῶν ἀσφυξιογόνων, τὸ κράτος ἀπαγορεύει τὴν εἰσαγωγὴ τῶν πρώτων ὑλῶν.

Ἔτσι σταματοῦν οἱ δουλειές, ἔτσι γεννιέται ἡ ἀνεργία, καὶ ἔπειτα ἀπ' αὐτὴ οἱ ἀπεργίες, οἱ στάσεις οἱ «οὐρὲς» πείνας κ. λ.

Πρὸ ὀλίγων ἀκόμη ἡμερῶν τὸ ἐργοστάσιον Καίσαρη ἀπέλυσε διακοσίους ἐργάτας. Οἱ ἁρμόδιοι φάνηκαν πῶς συγκινήθηκαν καὶ ἐπέτρεψαν τὴν εἰσαγωγὴ ὡρισμένων κιλῶν ἐλαστικοῦ. Τὸ ζήτημα εἶναι τεραστίας σημασίας καὶ ἔχει συγκινήσει ὅλον τὸν Βορειοηπειρωτικὸν κόσμον.

Μετὰ τὴν παρέκβασι αὐτή, ἡ ὁποία ἦτσν ἀνάγκη νὰ γίνῃ, ἂς ἐπανέλθουμε εἰς τὸ ἐργοστάσιον.

Ἐπισκεπτόμαστε κατὰ σειρὰν τὸ τμῆμα **κατασκευῆς** ὑποδημάτων.

Σειρὲς ὁλόκληρες πάγκων μὲ τὴν εὐλογία τῆς δουλειᾶς ἐργάται καὶ ἐργάτριες σκυμμένοι ἀπάνω τους κατασκευάζουν ὑποδήματα, διαφόρων τύπων, διαφόρων μορφῶν, διαφόρων ἐτησίων ἐποχῶν.

Ἀπὸ τὰ χοντρὰ τσαρούχια τῆς δουλειᾶς μέχρι τὰ λεπτοκαμωμένα πέδιλα τοῦ περιπάτου.

Τὸ καουτσούκ στὴν ἐποχὴ μας ἔχει κατακτήσει τό πᾶν.

Εἶναι εἶδος τῆς πρώτης ἀνάγκης. Ἀπὸ τὸν τροχὸ τοῦ αὐτοκινήτου μέχρι τῶν τελευταίων ἀπομονωνήρων.

Στὸ ἐργοστάσιον τῶν Ἀδελ. Καίσαρη τὸ ὁποῖον σημειωτέον ἱδρύθη τὸ 1920 καὶ ἐπεξετάθη τὸ 1927 ἀπασχολοῦνται 600 ἐργάται ἐκ τῶν ὁποίων οἱ περισσότεροι συμπατριῶται μας.

Οἱ Ἀδελφοὶ Καίσαρη ἔχουν ἰδιαιτέραν προτίμησιν πατριωτικὴν εἰς τοὺς συμπατριώτας μας. Ἂν μάλιστα γίνῃ ἡ μελετωμένη ἐπέκτασις, ποὺ συναντάει μερικὰς δυσχερείας καὶ ποὺ τὸ ζήτημα βαίνει πρὸς τὴν λύσιν του μὲ τὴν καλὴν προσπάθειαν τῶν ἐνδιαφερομένων θὰ

Νέα Βιβλία

Κώστας Κρυστάλλης "Ολμου Περάνθη

Ὁ "Ολμος Περάνθης (Μ. Παπαδόπουλος) γνωστὸς στὸ Ἠπειρωτικὸ κοινὸ ἀπὸ τὰ τραγούδια του, ποὺ κάνουν κάθε φορὰ ἐξαιρετικὴ ἐντύπωση μὲ τὴν τέχνη τοῦ στίχου καὶ μὲ τὸν πλοῦτο τοῦ αἰσθή-

Κώστας Κρυστάλλης

ματος ἔβγαλε ἕνα βιβλίο μὲ τὴν συμβολὴ τοῦ «Ἠπειρωτικοῦ Μέλλοντος» γιὰ τὸν ἀλησμόνητο Ἠπειρώτη ποιητῆ Κώστα Κρυστάλλη.

Ὁ "Ολμος Περάνθης συμπατριώτης τοῦ ποιητῆ ἀσχολεῖται μὲ τὴν λυρικὴ βιογραφία του καὶ τὴν τραγικὴ ζωή του, ὅπως βγαίνει αὐτὴ ἀπὸσημειώματα τοῦ ἴδιου καὶ ἀπὸ πληροφορίες τῶν φίλων του.

Ἡ περισσότερη ἐργασία, ποὺ δημοσιεύεται στὸ βιβλίο αὐτό, εἶναι ἀνέκδοτη, ἀλλὰ καὶ ἡ ἄλλη πολὺ λίγο γνωστὴ στὸ πολὺ κοινό. ἀφοῦ δημοσιεύτηκε μπροστὰ ἀπὸ χρόνια ὁλόκληρα στὸν τύπο (ὅπως τὸ «Φυλαχτό»), γιὰ πρώτη φορά, ἡ οἱ χαραχτηριστικές του ἐπιστολὲς πρὸς τὸν Ἀλεξόπουλο, ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ τὶς ἔβγαλε στὸ φῶς ὁ Ἀγγελομάτης ἀπὸ τῆς στῆλες τῆς «Ἰδέας» τοῦ Σπύρου Μελᾶ.

"Ετσι γίνεται ἕνα ἐράνεισμα γύρω ἀπὸ τὴ βασανισμένη κ' ἄρρωστη ζωὴ τοῦ Ποιητῆ μὰ καὶ γύρω ἀπὸ τὴν γερὴ του ποίηση, ὄχι βέβαια τὸ πρῶτο, ἀλλ' οὔτε καὶ τὸ τελευταῖο, ἐφ' ὅσον θὰ ὑπάρχουν θαυμασταὶ καὶ μελετηταί του.

"Οσο μελετιέται ὁ Κρυστάλλης τόσο πλατύτερος γίνεται σὲ νόημα, σὲ τέχνη, σὲ ζωή. Εἶναι ὁ ποιητής, ποὺ δὲν ἔγινε ἴσως πολὺ ἀντιληπτὸς στὴν ἐποχή του, μὰ ποὺ ἦταν γεννημένος γιὰ λίγο ἔξω ἀπὸ δαύτην. Ἐκεῖνος, ποὺ καταπιάνεται μὲ τὸν Κρυστάλλη εἶναι εὐτυχισμένος μαζύ του, ὅταν τὸν ἔχει νιώσει βαθειά.

Ὁ Κρυστάλλης δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ἐξηγητή. Εἶναι τόσο ἁπλός. Μὰ μήπως τὸ ἁπλὸ τὸ νοιώθουν ὅλοι ; Μήπως ὅλοι ἔχουν «ἐπὶ σκοπῷ» τὸ ψυχικόν τους κόσμο γιὰ νὰ τὸ δεχτοῦν ;

Γιὰ τοὺς δευτέρους τούτους χρειάζονται οἱ ἑρμηνευταὶ σὰν προετοιμασταὶ καὶ ὁδηγοί.

Ὁ Κρυστάλλης—δρᾶμα ἡ ζωή του καὶ τραγούδι ἀτέλειωτο ἡ ἀσύγκριτη ψυχή του—εἶναι ὁ γίγας τοῦ αἰσθήματος.

"Αγουρος τοῦ χοροῦ καὶ ἐγώ, παιδὶ κ' ἐγὼ τῆς στάνης
ὅσες βολὲς κάμπους, βουνά, στάνες χωριὰ διαβαίνω
κι' ὀργώματα καὶ ρεματιές, τέτοια τραγούδια λέω.

Ὁ "Ολμος Περάνθης εἶναι ποιητὴς ὁ ἴδιος, συμπατριώτης καὶ κοντίτερα στὸν Κρυστάλλη, τὸν ἀγάπησε ἀπὸ μικρός, ὅπως μᾶς λέει, καὶ τὸν ἔννοιωσε, ὅσο κανεὶς ἄλλος ἴσως.

Δὲν σώνεται ὅποιο δήποτε θέμα γύρω

λυθῇ ἐν μέρει καὶ τὸ ἐργατικὸν Ἠπειρωτικὸν πρόβλημα καὶ τὸ ἐργοστάσιον θὰ γίνῃ πραγματικὴ στέγη τῆς Βορειοηπειρωτικῆς ἐργατιᾶς, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐπισύρῃ τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν συμπατριωτῶν καὶ τοῦ Συλλόγου μας.

ἀπὸ τὸν Κρυστάλλη. Ἡ συλλογὴ τῶν στοιχείων ποὺ κάνει ὁ Ὅλμος Περάνθης εἶναι βέβαια πλούσια καὶ μὲ εὐγενικὴ χάρι γραμμένη—ὁ Ὅλμος Περάνθης εἶναι γλυκὸς ποιητὴς καὶ κύριος τῶν καλυτέρων ἐκφράσεων,—ἀλλὰ ὄχι ὅσο ἔπρεπε.

Μὰ στὴν ἐποχή μας εἶναι τόσο δύσκολα νὰ βγάζῃ κανένας πολυδάπανα βιβλία.

Ἔτσι μένει ἀσυμπλήρωτη ποὺ πιθανά, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴν καταπληκτικὴ ζήτηση, σὲ γρήγορη ἀνατύπωση μπορεῖ νὰ πλουτισθῇ ἀκόμα περισσότερο.

ΑΛ. ΜΑΜ.

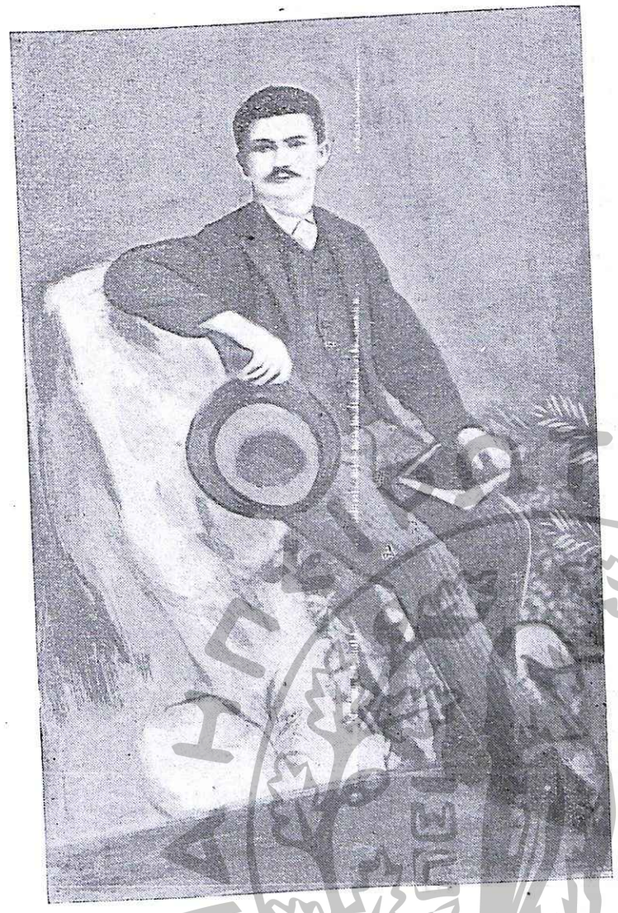

Κώστας Κρυστάλλης

Κατὰ τὴν μᾶλλον πιστὴν φωτογραφίαν του

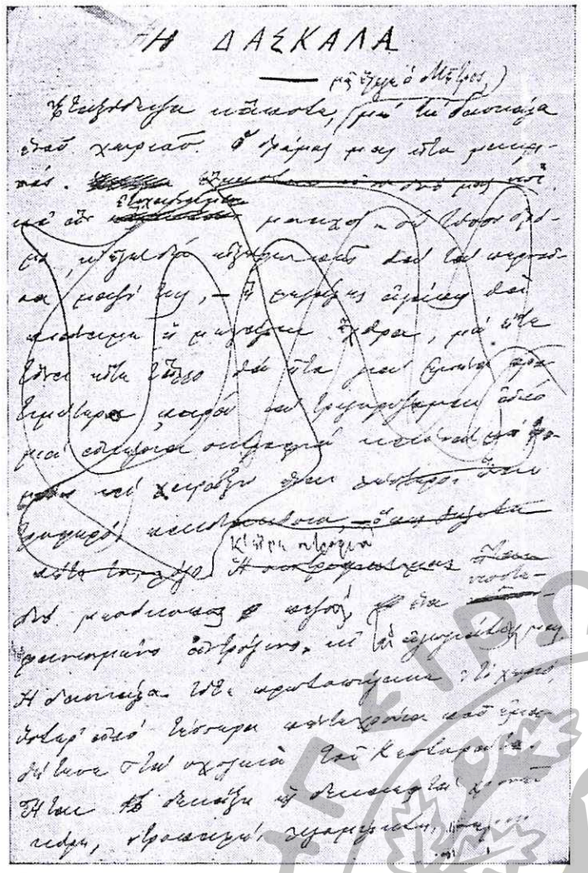
Η ΔΑΣΚΑΛΑ

Στὰ πεζογραφήματα τοῦ Κρυστάλλη ξεχωρίζει ἡ «Δασκάλα» τὸ καλύτερο διήγημα τῆς σειρᾶς του μὲ ἡρωΐδα μία δασκάλα ἀπόφοιτον τῶν Ζωγραφείων Διδασκαλείων τοῦ Κεστορατείου, τῆς Βορείου Ἠπείρου.

Τὸ εἰκονιζόμενον εἶναι τὸ πρῶτο χειρόγραφον τῆς «Δασκάλας».

Η ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

Τὰ συμβάντα ἐν Κονίτσῃ, σχετικῶς μὲ τὴν κατάργησιν τῆς Μητροπόλεως ταύτης μᾶς ἀναγκάζουσι νὰ ἐκφράσωμεν τὴν βαθεῖαν μας λύπην καθ' ὅσον δι' ἀμφοτέρωθεν εἰλικρινῶν ἐξηγήσεων θὰ ἠδύναντο νὰ ἀποφευχθῶσι διά τε τὸ γόητρον τῆς ἐκκλησίας ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ καλῶς νοούμενα συμφέροντα τῆς ἐπαρχίας ταύτης. Ἐλάβομεν καὶ ἡμεῖς διαμαρτυρίαν τῶν κατοίκων Δελβινακίου ἐπὶ τῆς ἀποφασισθείσης συγχωνεύσεως τῶν δύο Μητροπόλεων καὶ ἐνομίσαμεν ὅτι δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναμιχθῶμεν εἰς τὰς ἐσωτερικὰς διενέξεις τῶν δύο ἀδελφῶν ἐπαρχιῶν πρὸς ἀποφυγὴν ὄθεν δήποτε παρεξηγήσεων. Ἐκεῖνο ὅπερ ἐνδιαφέρει ἡμᾶς τοὺς Βορειοηπειρώτας ὅπερ καὶ ἐτονίσαμεν εἰς τοὺς ἁρμοδίους καὶ ἐγράψαμεν ἐν ἐν τῷ ἐπισήμῳ τοῦ Συλλόγου δελτίῳ «Ἡ Βόρειος Ἤπειρος» καὶ δι' ὃ ἐλπίζομεν ὅτι δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν οὐδαμόθεν νὰ παρεξηγηθῶμεν ἢ νὰ κατηγορηθῶμεν εἶναι τοῦτο: ὅτι μετὰ τὴν βίᾳ ἐκδίωξιν τοῦ ἀοιδίμου Μητροπολίτου Βασιλείου ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν ἐξ Ἀργυροκάστρου καὶ τὸ ἐπακολουθῆσαν ἐν Ἀλβανίᾳ ἐκκλησιαστικὸν πραξικόπημα οἱ Βορειοηπειρῶται ὡς κανονικὴν ἕδραν τῆς Μητροπόλεώς των ἐθεώρουν τὸ Δελβινάκιον ἔνθα εἶχεν ἐγκατασταθῆ ὁ Μητροπολίτης των Βασίλειος. Ὁ ἀοίδιμος Βασίλειος οὐ μόνον διετήρησε τὸν τοῦ Δρυϊνουπόλεως τίτλον ἀλλὰ καὶ ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν ὑποδούλων ἀδελφῶν μας ὁ νόμιμος Μητροπολίτης των καὶ πρὸς αὐτὸν ὡς πραγματικὸν πατέρα ἠτένιζον, ἐνισχυόμενοι εἰς τὰ χριστιανικά των ἰδεώδη. Ἤδη ἐκλιπόντος τοῦ ἀοιδίμου Βασιλείου τοῦ νομίμου, ἐπαναλαμβάνομεν, Μητροπολίτου Δρυϊνουπόλεως, ἐκφράζομεν τὴν εὐχὴν ἀλλὰ καὶ τὴν ἀξίωσιν ὅπως ὁ νέος Μητροπολίτης διατηρήσῃ τὸν τίτλον τοῦ Δρυϊνουπόλεως καὶ εἰ δυνατόν, συμπληρώσῃ τοῦτον διὰ τοῦ ἀνέκαθεν τίτλου «Δρυϊνουπόλεως, Δελβίνου, Χειμάρρας, Παγωνιανῆς, καὶ πάσης Χαονίας». Ἀξιοῦμεν ὅθεν τὴν διατήρησιν τῆς Μητροπόλεως ἀθίκτου καθόσον ταύτην θεωροῦμεν ὡς τὴν ἱερὰν σκοπιὰν τῆς ἐθνικῆς μας ἑνότητος. Οἱ Βορειοηπειρῶται ἔχουσιν ἀτυχῶς νὰ διεξαγάγωσι νέους τραχεῖς ἀγῶνας πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν των δικαίων καταπατηθέντων, ὡς γνωστόν, διὰ τοῦ γνωστοῦ πραξικοπήματος, καίτοι ἡγουμένων ὑπὸ διεθνῶν συνθηκῶν, καὶ ἐλπίζουσιν ὅτι ὁριστικῶς θὰ τοῖς ἀποδοθῇ τὸ δίκαιον. Ἐπίσης οἱ Β. Η. θὰ ἐξέφραζον τὴν εὐχὴν ὅπως ἀμφότεραι αἱ ἀδελφαὶ ἐπαρχίαι μὴ ἐστεροῦντο τῶν ἐκκλησιαστικῶν των ἀρχηγῶν καὶ λόγῳ σκοπιμότητος, ἀλλὰ καὶ λόγῳ ἱκανοποιήσεως τῶν δικαίων ἄλλως τε ἀξιώσεών των.

[Ἐκ τοῦ Γραφείου τοῦ Συλλόγου Βορειοηπειρωτῶν]

ΨΗΦΙΣΜΑ
ΤΟΥ ΣΥΛ. ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΩΝ

Ὁ Σύλλογος Βορειοηπειρωτῶν ὡς ἐκπρόσωπος τῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ τῷ Ἐξωτερικῷ Συλλόγων ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων Ἐλευθερίου Βενιζέλου συνέταξε τὸ κατωτέρω ψήφισμα.

Τὸ Δ. Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου Βορειοηπειρωτῶν ὡς ἐκπρόσωπον τῶν Βορειοηπειρωτικῶν Συλλόγων τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ ἐπὶ τῇ ἀναγγελίᾳ τοῦ θανάτου τοῦ Μεγάλου πολιτικοῦ τῆς Ν. Ἑλλάδος

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

προσενεγκόντος μεγίστας ὑπηρεσίας εἰς τὸ Ἔθνος ψηφίζει:

1ον) Νὰ ἀποστελῶσιν συλλυπητήρια γράμματα εἰς τοὺς οἰκείους τοῦ μεταστάντος. 2ον) Νὰ ἀργήσωσι τὰ Γραφεῖα τοῦ Συλλόγου κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κηδείας. 3ον) Νὰ ἀναρτηθῇ ἡ σημαία τοῦ Συλλόγου μεσίστιος κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κηδείας. 4ον) Νὰ διατεθῶσιν ἀντὶ στεφάνου καὶ εἰς μνήμην τοῦ μεταστάντος δραχ. δύο χιλιάδες εἰς τοὺς ἀπόρους Βορειοηπειρώτας. 5ον) Νὰ δημοσιευθῇ τὸ παρὸν διὰ τοῦ τύπου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 27 Μαρτίου 1936

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ
ΕΝ ΑΛΒΑΝΙΑ

Μεγάλος ἀναβρασμὸς ἐπικρατεῖ ἐν Ἀλβανίᾳ καὶ ἀλγεινὴν ἐντύπωσιν προὐξένησεν ἡ σύναψις τῶν τελευταίων Ἰταλοαλβανικῶν συμφωνιῶν. Ὡς καθίσταται φανερὸν οἱ κάτοικοι οὐχὶ μετὰ συμπαθείας βλέπουν τὴν Ἰταλικὴν διείσδυσιν ἐν Ἀλβανίᾳ. Ἐξ ἄλλου ἡ πληροφορία ὅτι προσεχῶς πρόκειται νὰ ἐγκατασταθοῦν εἰς τὴν περιφέρειαν Δρυϊνουπόλεως μεταξὺ Δερβιτσιάνης καὶ Γοραντζῆς Ἰταλικαὶ οἰκογένειαι ἔφερε ἀληθῆ ἀναστάτωσιν. Ἡ εἴδησις αὕτη μολονότι δὲν ἐπεβεβαιώθη ἐπισήμως εἶναι καθ' ὅλα ἀληθής.

—Κατὰ πληροφορίας, τὰς ὁποίας ἔχω ἐκ Δελβίνου, τὸ σχολεῖον τοῦ χωρίου Καραλήμπεη παραμένει κλειστόν.

Ὡσαύτως ὡς πληροφοροῦμαι ἐκ Δελβίνου λειτουργοῦν ἐν Χειμάρρᾳ σχολεῖα μόνον εἰς τὰς Ἑλληνοφώνους Κοινότητας.

—Ὅσον ἀφορᾷ διὰ τὴν ἐπιστράτευσιν διὰ τὴν ὁποίαν ἔγραψαν πρὸ ἡμερῶν αἱ αὐτοῦ Ἑλληνικαὶ ἐφημερίδες, ἔχω νὰ ἐπιβεβαιώσω τὰς πληροφορίας ἐξ ὁλοκλήρου.

Εἰς τινα τμήματα καὶ ἰδίως εἰς τὴν Ἄνω Ἀλβανίαν ἐκλήθησαν ὡρισμέναι ἡλικίαι πρὸς ἐκγύμνασιν.

Εἰς τὰς Ἑλληνοφώνους Κοινότητος ἐκτὸς τῶν κατ' ἔτος κληρωτῶν οὐδεμία σχετικὴ διαταγὴ ἐδόθη. Μόνον εἰδοποιήθησαν ὡρισμένα ἄτομα ὅπως ὦσιν ἕτοιμα ὅταν κληθοῦν.

—Ἐνταῦθα ἀπὸ πολλοῦ καιροῦ ἔχει κηρυχθῆ ἕνα ἄγριον μποϋκοτὰζ μεταξὺ Ἑλλήνων Χριστιανῶν καὶ Τουρκαλβανῶν.

Οἱ Τουρκαλβανοὶ ἀποφεύγουν νὰ ἔρχωνται εἰς ἐμπορικὰς σχέσεις μετὰ τῶν ἐχόντων ἐδῶ καταστήματα Ἑλλήνων. Γενικῶς μία ἐχθρότης καὶ μία δυσπιστία ἐκδηλοῦται καθ' ἡμῶν, ἡ ὁποία δὲν ἔχει ἀφήσει ἀνεπηρέαστον τὴν ἐμπορικὴν κίνησιν τῆς ἀγορᾶς.

Ὡς καὶ εἰς τὰ καπνὰ ἀκόμη οἱ Μπέηδες Τουρκαλβανοὶ τοῦ Ἀργυροκάστρου ἐκδηλοῦν τὴν ἐχθρότητα καὶ τὸν μουσουλμανικὸν φανατισμόντους. Ἀποφεύγουν ν' ἀγοράζουντὶς μάρκες « Dait » καὶ « Nuse» τῶν Ἀδελφῶν Ζέρη ἐν Ἁγίοις Σαράντα.

Ἑλληνικὰς ἐφημερίδας ἀναγινόσκομεν τακτικά, ὅσαι δὲν καταφέρονται ἐναντίον τῆς Ἀλβανίας καὶ ὅσας μᾶς ἐπιτρέπει ἡ ὑπηρεσία λογοκρισίας.

Σχετικῶς μὲ τὸ ζήτημα τῶν ἐφημερίδων ἔχω νὰ σᾶς πληροφορήσω ὅτι αὗται πωλοῦνται μονοπωλιακῶς ἐνταῦθα.

Τὸ πρακτορεῖον τύπου εἶχεν μέχρι πρὸ τινος ὁ Ἕλλην κ. Τσίτσης.

Σχετικαῖς ἐνεργείαις ὅμως καὶ ἡ ἐπιχείρησις αὐτὴ περιῆλθεν εἰς χεῖρας τοῦ Τουρκαλβανοῦ Μουχαρὲμ Γκορίτσα.

Ἀργυρόκαστρον—Μάρτιος

Ὁ Ἀνταποκριτὴς

ΟΙ ΑΛΒΑΝΟΙ ΕΞΟΡΙΣΤΟΙ

ΠΑΤΡΑΙ (Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας).— Διῆλθον ἐντεῦθεν ἀπελαθέντες ἐκ Κερκύρας εἰς Ζάκυνθον οἱ Ἀλβανοὶ πολιτικοὶ φυγάδες Σ. Κολέκας καὶ Ἰσμαὴλ Τατεζάτη πρώην ὑπουργὸς ὡς καὶ οἱ Ζενὲλ Γκιολέκα, Κῶτσο Μοῦκο, Δημήτρη Μπάλια ἀξιωματικοί.

Ἀφορμὴτῆς μεταφορᾶς τῶν ἄνω

Κίνησις Σωματείων

Γενομένων ἀρχαιρεσιῶν τοῦ Συλλόγου Βορειοηπειρωτῶν Λαρίσσης ἐξελέγησαν οἱ κ. κ. Μιχ. Παπᾶς ἀλευροβιομήχανος Πρόεδρος, Παντ. Θωμᾶ Μπίττας ὑποδιευθυντὴς τοῦ ἐκεῖ Γυμνασίου ἀντιπρόεδρος, Ἀλ. Κωνσταντινίδης Γεν. Γραμματεύς, Δ Χαρίτων Ταμίας, Κ. Χριστόπουλος εἰδ. Γραμματεύς, Νικολ. Φίλιος καὶ Ἠλίας Κολέσκας σύμβουλοι.

—Νέον Βορειοηπειρωτικὸν Σωματεῖον

Κατ' αὐτὰς ἱδρύεται πρωτοβουλίᾳ φιλοτίμων καὶ φιλογενῶν Σωτηριωτῶν κ. κ. Δημ. Βασιλείου, Θωμ. Καράσα, Γ. Μπίλη κ. λ. π. Ἀδελφότης τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ ἁπανταχοῦ εὑρισκομένων Σωτηριωτῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα ἡ «Μεταμόρφωσις» Ἤδη κατηρτίσθη τὸ καταστατικόν, τὸ ὁποῖον θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὸ Πρωτοδικεῖον.

τέρω εἰς Ζάκυνθον ὑπῆρξεν ἡ ὑπόνοια τῶν Ἑλληνικῶν ἀρχῶν ὅτι οὗτοι ὑπεκίνουν καὶ διενήργουν φιλαλβανικὴν προπαγάνδαν ἐν Τσαμουριᾷ.

Οἱ ἀπελαθέντες πολιτικοὶ ἐξόριστοι ὑπέβαλον μακροσκελῆ ὑπομνήματα εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν, εἰς τὰ ὁποῖα προσπαθοῦν νὰ ἀνασκευάσουν τοὺς λόγους τῆς ἀπελάσεώς των.

Σχετικῶς ἔλαβον καὶ ἐπιστολὴν τοῦ Φὰν—Νόλη, ὁ ὁποῖος τοὺς συνιστᾷ νὰ ἀγωνισθοῦν διότι ἡ ἐλευθερία ἀνακτᾶται δι' ἀγώνων καὶ ὄχι «διὰ παρακλήσεων πρὸς ξένους» τῶν ὁποίων ζητοῦν τὴν παρέμβασιν.

Τὴν ἀπέλασὶν των ἀποδίδουν εἰς ἐνεργείας τῆς Ἰταλικῆς προπαγάνδας, ἡ ὁποία ὀργιάζει ἐν Κερκύρᾳ.

Οἱ Βορειοηπειρῶται Θεσσαλονίκης

Τὴν Κυριακὴν 22αν Μαρτίου, οἱ ἐν Θεσσαλονίκῃ διαμένοντες Βορειοηπειρῶται, κατόπιν προσκλήσεως τῆς Ἑνώσεώς των, συνῆλθον εἰς ἐτησίαν Γενικὴν Συνέλευσιν, ἐν τῷ παρὰ τῇ πλατείᾳ Ἐλευθερίας, Καφεζυθοπωλείῳ «Σαράντης Πεντζίζης». Κατὰ τὴν συνέλευσιν ταύτην, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑνώσεως Π. Β. Μ. Θ. κ. Α. Παπαγιάννης, ἐνώπιον ἑκατοντάδος συμπατριωτῶν, ἐξέθεσε τὰ πεπραγμένα τοῦ ὑπ' αὐτὸν Δ. Συμβουλίου.

Ἀνέφερεν ἐν ἀρχῇ ὁ κ. Παπαγιάννης τὰς συνθήκας ὑφ' ἃς, μόλις πρὸ ὀλίγων μηνῶν καὶ τῇ πρωτοβουλίᾳ ὡρισμένων Βορειοηπειρωτῶν, ἱδρύθη ἡ Ἕνωσίς των. Ἀνέπτυξεν ἀκολούθως τὰ ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ συγκληθέντος κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1935 Α' Παμβορειοηπειρωτικοῦ Συνεδρίου, εἰς τὸ ὁποῖον ἔλαβον μέρος δέκα ὀργανώσεις ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Ἐξέθεσεν ἐν συνεχείᾳ τὰς ἐνεργείας τῆς Ἑνώσεως παρὰ ταῖς Ἀρχαῖς σχετικῶς μὲ τὴν θέσιν τῶν ἐν Ἑλλάδι καταφυγόντων Βορειοηπειρωτῶν, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν θετικὴν ἐξυπηρέτησιν αὐτῶν. Ἐξέθεσεν ἐπίσης λεπτομερῶς τὰς ἐνεργείας τῆς Ἑνώσεως παρὰ τῇ Γενικῇ Διοικήσει Μακεδονίας, πρὸς ἀστικὴν ἀποκατάστασιν τῶν μελῶν της, ἀναφέραν ἐν τέλει ὅτι, ἔστω καὶ τὴν τελευταίαν στιγμήν, ἡ Ἕνωσις κατώρθωσεν νὰ ἀποκατασταθῇ εἰς τὸν νέον καὶ ὑγιεινότατον Συνοικισμὸν τῆς ὁδοῦ Ἀλλατίνη τέσσαρας οἰκογενειάρχας Βορειοηπειρώτας, ἐκ τῶν ἐχόντων ἄμεσον ἀνάγκην ἀστικῆς ἀποκαταστάσεως. Τὸ τέλος τῆς λογοδο-

Εἰδήσεις ἀπὸ τὴν Πατρίδα

—Ὁ Τουρισμὸς

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς Ἀλβανίας συνιστᾷ δι' ἐγκυκλίου εἰς τὰς Διοικητικὰς ἀρχὰς τοῦ Κράτους νὰ ἐνθαρρύνουν τὴν Τουριστικὴν κίνησιν.

—Ἀντὶ κλάδου ἐλαίας

Πέριξ τῶν Τιράνων ἐφονεύθη μία περιστερὰ ἔχουσα ε'ς τὸν ἀριστερὸν πόδα μία κὰρτ βιζίτ ἐπὶ τῆς ὁποίας ἦσαν σημειωμένα τὰ ἑξῆς : Υ 102.003. «Ἡ Πολωνικὴ Πρεσβεία—εἰδοποίησις».

—Ἐπαγγελματικὰ Αὐλῶνος

Οἱ ὑποδηματοποιοὶ Αὐλῶνος εὑρίσκονται ἐν ἀναστατώσει διὰ τὸ νέον μέτρον τῆς ἐλευθέρας εἰσαγωγῆς ὑποδημάτων ἐκ Καουτσούκ, τὸ ὁποῖον ἔλαβε μεγάλην ἔκτασιν καὶ τὸ ὁποῖον τοὺς κατέστρεψε κυριολεκτικῶς. Δι' αἰτήσεως πρὸς τὴν Κυβέρνησιν οἱ ὑποδηματοποιοὶ ζητοῦν τὴν κατάργησιν τῆς ἐλευθέρας εἰσαγωγῆς ὑποδημάτων.

—Διπλωματικὰ

Ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Τουρκίας ἐν Ἀλβανίᾳ Γιακοὺπ Καδρὶ Βέης μετατεθεὶς εἰς Πράγαν ἐγκατέλειψε τὰ Τίρανα.

—Ἡ Ἰταλικὴ προπαγάνδα

Ὁ Ἰταλικὸς Σύλλογος «Δάντης Ἀλιγέρης» ὅστις ἔχει ἀντιπροσωπείας εἰς ὅλας τὰς χώρας τῆς Βαλκανικῆς ὠργάνωσε εἰς τὰ Τίρανα μαθήματα Ἰταλικῆς φιλολογίας.

—Ἀλβανικαὶ ἐξαγωγαὶ

Κατὰ τὸ ἔτος 1935 ἐξήχθησαν ἐξ Ἀλβανίας 817000 κιλὰ τυροῦ ἀξίας 927.737 χρ. φράγκων.

—Διπλωματικὰ

Ὁ πρεσβευτὴς τῆς Βουλγαρίας ἐν Τιράνοις κ. Μίντσο Μίντσεφ μετετέθη εἰς Κάϊρον. Ἐπὶ τῇ ἀναχωρήσει ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἀλβανίας παρέθεσε γεῦμα. Λέγεται ὅτι προσεχῶς θὰ ἀναπληρώσῃ τὴν ἔδραν ὁ κ. Πέτσεφ.

—Κακὴ δημοσιογραφία καὶ Θέμις

Ὁ κ. Τ. Ντίλιος διευθυντὴς τῆς «Vatra» ὑπέβαλεν μήνυσιν ἐπὶ ἐξυβρίσει κατὰ τοῦ ὑπευθύνου τῆς «Besa» κ. Φικρὶ Ρεούση.

—Ὁ Πρόξενος Ἀργυροκάστρου

Ὁ κ. Γ. Καλούτσης ὁ νέος πρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἀργυροκάστρῳ ἀνεχώρησε διὰ τὴν νέαν του θέσιν.

—Ὁ Πρόξενος Κορυτσᾶς

Παρεπιδημεῖ ἐν Ἀθήναις ὁ Πρόξενος Κορυτσᾶς κ. Ἀνυσᾶς.

—Πρὸς θεραπείαν νομισματικῆς ἐνδείας !

—Ἀνεκαλύφθησαν ἐν Ἀλβανίᾳ κυκλοφοροῦντα κίβδηλα νομίσματα.

—Πλήμμυραι

Κατόπιν τῶν τελευταίων μεγάλων βροχῶν ἐν Ἀλβανίᾳ κατέρρευσεν ἡ γέφυρα ἐπὶ τοῦ Σκούμπι καὶ ἐπνίγησαν δύο φοιτηταὶ Ἐμπορικῆς Σχολῆς.

σίας τοῦ κ. Παπαγιάννη ἐκάλυψαν ραγδαῖα χειροκροτήματα τῶν παρισταμένων, οἵτινες ἔκρινον ἱκανοποιητικωτάτην τὴν δρᾶσιν τοῦ ὑπὸ τὸν κ. Παπαγιάννην Δ. Συμβουλίου τῆς Ἑνώσεως.

Ἀκλούθως εἰς τὴν Συνέλευσιν ἀνεγνώσθη ὁ Ἰσολογισμὸς τῆς Ἑνώσεως ὅστις καὶ ἐνεκρίθη παμψηφεί, Ἐπηκολούθησαν ἀρχαιρεσίαι πρὸς ἀνάδειξιν νέου Δ. Συμβουλίου διὰ τὸ τρέχον ἔτος 1936, ἐξελέγη δὲ παμψηφεὶ τὸ ἀκόλουθον τοιοῦτον : Α. Παπαγιάννης Πρόεδρος, Δ. Ἀβέτζας ἀντιπρόεδρος, Ν. Φοῦντος Γεν. Γραμματεύς, Π. Φίλλιος ταμίας καὶ Χρ. Βασιλειάδης, Θ. Νώτης, Δ. Μπογδάνες. Π. Κοκκέρης καὶ Π. Κοτροβάνης Σύμβουλοι.

—Διὰ τοὺς ὀρεινοὺς κατοίκους

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιὸν ἐξουσιοδότησε τὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸν ὅπως ἀγοράσῃ 2000 στατῆρας ἀραβοσίτου ἵνα διαμοιρασθῇ εἰς τὸν πιωχὸν πληθυσμὸν τῶν ὀρεινῶν μερῶν.

—Ἡ τιμὴ τῶν ἐλαιῶν ἐν Αὐλῶνι ἀνέρχεται εἰς 20—28 φραγ. χρ. κατὰ στατῆρα.

—Χρεωστάσιον

Δέκα χιλιάδες μικροχρεωστῶν ἐτηλεγράφησαν πρὸς τὸν Βασιλέα ζητοῦντες ἀναστολὴν τῆς ἐκποιήσεως τῶν ὑποθηκευμένων κτημάτων των.

—Γιὰ... τὸν τύπον !

Τὸ γραφεῖον Τύπου τῶν Τιράνων ἀνακοινοῖ ὅτι ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις δὲν ἔχει ἐπίσημον ἐφημερίδα ἐκτὸς ἐννοεῖται τοῦ ἐπισήμου «Μηνύτορος».

—Ὑπὸ διωγμὸν

Τὰ τυχηρὰ παιχνίδια ἀπηγορεύθησαν καθ' ὅλην τὴν Ἀλβανίαν.

—Γειτονικαὶ πρόοδοι

Ὁ Δήμαρχος Κορυτσᾶς ὑπεχρέωσε ὅλα τὰ Φαρμακεῖα τῆς πόλεως νὰ ἐγκαταστήσουν τηλέφωνα.

—Διπλωματικὰ

Ἡ Α. Ε. ὁ κ. Λ. Μερσιὲ διορισθεὶς Πρεσβευτὴς τῆς Γαλλίας εἰς τὰ Τίρανα ἐπέδωσε τὰ διαπιστευτήριά του.

—Συνέδριον Νομικῶν

Οἱ Δικηγόροι Τιράνων συνῆλθον ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ κ. Φράσαρι ἐν τῇ ἰδιότητί του ὡς ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης καὶ συνεσκέφθησαν διὰ τὴν ὀργάνωσιν τοῦ Σώματος.

—Νέος Βουλευτὴς

Εἰς τὴν κενὴν θέσιν τοῦ Βουλευτοῦ Δυρραχίου ἐξελέγη ὁ Φερὶτ Δερβίσης.

—Ὁ Τουρισμὸς

Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν τῆς Ἀλβανίας προέβη εἰς τὴν ἔκδοσιν τουριστικῶν ὁδηγῶν εἰς διαφόρους γλώσσας, οἱ ὁποῖοι θέλουν ἀποσταλῇ εἰς Τουριστικὰς λέσχας πολλῶν κρατῶν.

Εἰκόνες ἀπὸ τὴν Πατρίδα

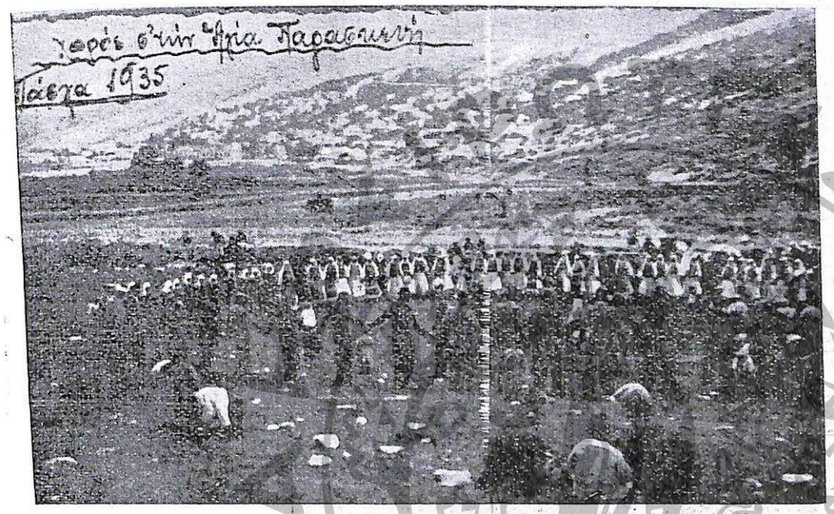

Ἀπὸ τὰ γλέντια στὴ σκλαβωμένη Β. Ἤπειρο
Χορὸς στὸ ΔΕΡΒΙΤΣΙΑΝΙ
(Φωτ. κ. Μ. Μάνου)

—'Αλβανικὴ Διπλωματία

'Η ἐφημερὶς «Δημοκρατία» σημειώνει ἓν πρόβλημα μεγάλης σπουδαιότητος. Πρόκειται διὰ τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς 'Αλβανίας ἐν τῷ ἐξωτερικῷ. 'Η ρηθεῖσα ἐφημερὶς ἔχει τὴν γνώμην ὅτι ἡ 'Αλβανία δὲν ἀντιπροσωπεύεται ἀρκετὰ καλὰ καὶ ζητεῖ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ προβῇ εἰς μίαν τελείαν ἀνασυγκρότησιν τοῦ 'Αλβανικὸν Διπλωματικοῦ σώματος. 'Η ἐφημερὶς αὕτη ἔχει τελείως δίκαιον. 'Η 'Αλβανία σήμερον ἔχει μίαν φάλαγγα νέων καλῶς κατηρτισμένων εἰς τὰ διάφορα σχολεῖα καὶ πανεπιστήμια τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἥτις ἤθελεν κάμει καλὴν ἐπίδειξιν εἰς τοὺς πολιτικοὺς καί διπλωματικοὺς κύκλους.

—Τὰ οἰκονομικὰ τῆς 'Αλβανίας

'Η ἐφημερὶς «Arbenia» ἐξετάζουσα τὰ σύγχρονα οἰκονομικὰ προβλήματα τῆς 'Αλβανίας λέγει ὅτι σχετικῶς ἡ παγκόσμιος κρίσις εἶναι ἀνεπαίσθητος καὶ ὅτι αὕτη ἐκδηλοῦται λόγῳ νομισματικῆς ἐνδείας. Τονίζει ὅτι λόγῳ τῆς ὑπερπαραγωγῆς ἐσημειώθη πτῶσις τῶν βιομηχανικῶν τιμῶν.

'Ακολούθως κακίζει τὴν στάσιν τοῦ τύπου, ὁ ὁποῖος παριστᾷ τὴν κατάστασιν ὑπερβολικὴν καὶ διογκωμένην γράφουσα ὅτι ἡ «Besa» εἶναι τὸ ὄργανον τῶν ἀντιδραστικῶν.

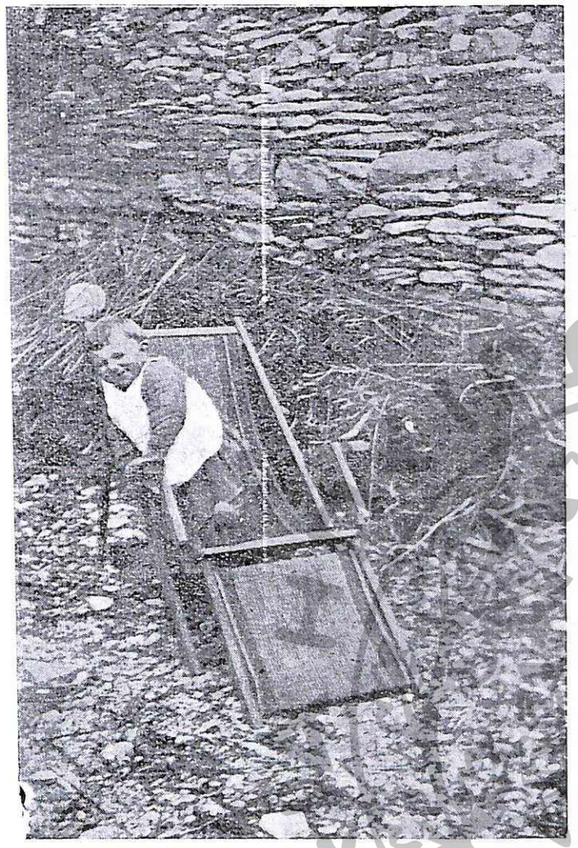

Εἰκόνες ἀπὸ τὴν Πατρίδα

ΔΕΡΒΙΤΣΙΑΝΗ :

Συλλογίζεται ἆρα γε ὁ εὐτυχισμένος αὐτὸς μικρούλης τὶς χειροπέδες τῆς σκλαβιᾶς ;

(Φωτογρ. κ. Μ. Μάνου).

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

Προσεχῶς ἐκδίδεται ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ φίλου κ. Παναγ. Χριστάτου τὸ «Κεφαλληνιακὸν Βῆμα» ὄργανον τῶν ἀπανταχοῦ Κεφαλλήνων καὶ Ἰθακησίων.

Μεγάλη ἑβδομαδιαία πολιτικοκοινωνικὴ ἐφημερίς, ἀνεξάρτητος, ἀσχοληθησομένη ἀποκλειστικῶς μέ τὴν ἀντικειμενικὴν ἀνασκόπησιν καὶ ἐξονύχισιν τῶν Κεφαλληνιακῶν ζητημάτων καὶ τὴν βαθεῖαν ἔρευναν τῶν ἐν γένει τοπικῶν προβλημάτων διαθέτουσα πλῆρες δίκτυον ἀνταποκριτῶν καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἐξωτερικόν.

—Ἐξεδόθη καὶ ἐκυκλοφόρησεν τὸ 198ον φύλλον τῆς «Φωνῆς τοῦ Πωγωνίου» ὀργάνου τοῦ Πωγωνισιακοῦ λαοῦ μὲ ἐξαιρετικῶς πλουσίαν ὕλην γύρω ἀπὸ τὰ φλέγοντα ζητήματα τῆς Ἐπαρχίας.

—Προσεχῶς θὰ ἐπανεκδοθοῦντὰ «Ἠπειρωτικὰ Νέα» τοῦ συναδέλφου καὶ συμπατριώτου κ. Δ. Κάτση.

—Ἐπανεξεδόθη ἡ «Ἐλευθερία» τοῦ σεβαστοῦ συναδέλφου κ. Χρ. Χρηστοβασίλη. Ἡ «Ἐλευθερία» προσέλαβεν ὡς μόνιμον συνεργάτην τὸν φίλον κ. Κ. Τέκτονα, Διευθυντὴν ἄλλοτε τῆς «Πρωΐας» Ἰωαννίνων».

Εὐχόμεθα εἰς τὴν γηραιὰν «Ἐλευθερίαν» νὰ συνεχίσῃ ἀπρόσκοπτον τὴν σταδιοδρομίαν της.

Προσφοραί

Εἰς μνήμην τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίνου Δρυϊνουπόλεως Βασιλείου ἀπέστειλεν εἰς τὸν Σύλλογον Βορειοηπειρωτῶν ὁ κ. καὶ ἡ κ.Μ. Πασχοπούλου δραχμὰς 300.

Ὡσαύτως εἰς μνήμην τοῦ ἀειμνήστου Βασιλείου ἀπέστειλεν πρὸς τὸν Σύλλογον Βορειοηπειρωτῶν ὁ κ. Ἀχιλ. Τζώρης δραχ. 200.

Βιβλιογραφία Ἀνδρ. Ἀνδρεάδου

Φροντίδι καὶ ἐπιμελείᾳ τοῦ κ. Ε. Φωτιάδη συμπατριώτου μας ἐκ Λαμπόβου βιβλιοφύλακος τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης. Ἐξεδόθη βιβλιογραφία τοῦ ἀειμνήστου Ἀνδρέα Ἀνδρεάδου.

Πρόκειται περὶ ἔργου ἀξιολόγου καὶ πολυτίμου, ἀποτελοῦντος συμβολὴν εἰς τὴν πολυσχιδῆ ἐργασίαν τοῦ ἀειμνήστου Ἀνδρεάδου καὶ ἀπαραιτήτου διὰ τοὺς θαυμαστάς του.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Δηλοῦμεν πρὸς τοὺς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ συνδρομητὰς μας ὅτι ἡ «Βόρειος Ἤπειρος» στέλλεται μόνον εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι προπληρώνουν τὴν συνδρομήν των.

Μὲ τὸ ἀνὰ χεῖρας τεῦχος «ἡ Βόρειος Ἤπειρος» συμπληρώνει ἔτος. Ὅσοι δὲν ἔχουν ἐκπληρώσει τὰς πρὸς αὐτὴν ὑποχρεώσεις των —καὶ εὐτυχῶς εἶναι ἐλάχιστοι— διαγράφονται ἀπὸ τοῦ ἑπομένου φύλλου.

Ὅσοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἐξακολουθήσουν νὰ τὴν λαμβάνουν παρακαλοῦνται ν' ἀνανεώσουν τὰς συνδρομάς των, οἱ τῶν Ἀθηνῶν εἰς τὸν διερχόμενον εἰσπράκτορα ἐφωδιασμένον μὲ ὑπογεγραμμένα διπλότυπα, οἱ τῶν ἐπαρχιῶν ἀπ' εὐθείας διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς πρὸς τὴν «Βόρειον Ἤπειρον».

—Παρακαλοῦνται ὅσοι ἐκ τῶν συμπατριωτῶν μας ἔχουν φωτογραφίας ἀπό τὴν ἰδιαιτέραν αὐτῶν πατρίδα νὰ μᾶς τὰς ἀποστέλλουν προκειμένου νὰ τὰς δημοσιεύομεν μὲ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι θὰ τοὺς ἐπιστραφοῦν.

Ἀλληλογραφία

κ. Τ. Βιδούρην, Πάτρας.—Ἐλάβομεν καὶ εὐχαριστοῦμεν θερμότατα. Ἡ συνέντευξις ἦτο ἀρκούντως διαφωτιστική. Συμφωνοῦμεν ἀπολύτως, μὲ ὅλα τὰ σημεῖα της.

Ἐπειδὴ ὅμως πολλὰ ἀπ' αὐτὰ δὲν συνεβιβάζοντο πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ Δελτίου τὰς ὁποίας εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ τηροῦμεν ἀπαρεγκλίτως ἠναγκάσθημεν νὰ περικόψωμεν μερικά. Δι' ὅλα αὐτὰ καὶ τὰς φροντίδας σας εὐχαριστοῦμεν ἀπείρως.

Θὰ ἐνεργήσω σχετικῶς θὰ σᾶς κρατήσω ἐνήμερον τῶν ἐνεργειῶν μου. Ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ ὑποθέσεως δικαίας καὶ νομίμου νὰ εἶσθε ἥσυχος.

κ. Σλύταν, Βόλον.—Εἰδοποιήσαμεν ἁρμοδίαν ὑπηρεσίαν διεκπεραιώσεως, ὅπως ἀποστείλῃ ἀνελλιπῶς τὴν «Β. Ἤπειρον». Ἡ ἀλληλεγγύη τῶν Ἠπειρωτῶν πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀλυτρώτους ἀδελφούς των μᾶς συγκινεῖ βαθύτατα. Μᾶς γνωρίζετε ἑκάστοτε τὴν κίνησιν τοῦ Σωματείου σας προκειμένου νὰ τὴν δημοσιεύομεν.

κ. Γ. Μαυραντζᾶν. Ἐλάβομεν εὐχαριστοῦμεν θερμότατα.

κ. Ἀν—ζης, ἐνταῦθα.—Τὸ ἀποσταλὲν μᾶς ἤρεσε. Διὰ τὴν προσεχές. Γιατὶ δὲ γράφετε τὸ ὄνομά σας ; Ἐφ' ὅσον μετριοφρόνως τὸ παραλείπετε ὑπὸ τὴν ἐργασίαν σας, θὰ ἔπρεπε νὰ μᾶς τὸ σημειώσετε κάπου. Περᾶστε στὰ γραφεῖα 7—9 κάθε βράδυ. Ζητεῖστε τὸν Συντάκτη τοῦ Δελτίου.

κ. Παπαϊωάννου, Κομοτινήν.—Ἐλάβομεν. Εὐχαριστοῦμεν θερμότατα διὰ τὸ ἐνδιαφέρον σας. Θὰ κάνωμεν τὴν μεταβολὴν διὰ τὸν ἄλλον φίλον μας.

κ. Σ. Σταυρόπουλον, Πάτρας.—Ταχυδρομικῶς σᾶς γράφομεν. Ἐσωκλείομεν καὶ κατάστασιν διαφημίσεως.

Μ.

Ἡ εἰς τὴν σελίδα 15 δημοσιευομένη εἰκὼν τοῦ ἀνταρτικοῦ λόχου εἰς τὸν Δρῖνον ἐστάλη ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Παπαδοπούλου.

Τυπογραφεῖον Α)ΦΩΝ ΚΟΝΤΟΕ Νεοφ. Μεταξᾶ 6β—Τηλ. 31-121—Ἀθῆναι

ΕΤΑΙΡΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΑΚΡΥΝΙΤΩΝ

ΝΕΟΝ ΕΛΛΗΝΟ-ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ

Διὰ τοὺς Ἑλληνοαμερικανοὺς ταξειδιώτας

Ὑπὸ τὴν Διεύθυνσιν τῶν Ἑλληνοαμερικανῶν ἀδελφῶν

Κωνστ. καὶ Σταύρου Σταυροπούλων

ΤΟ ΝΕΟΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ - ΗΠΕΙΡΟΥ

50 Ὄθωνος—Ἀμαλίας, ἐν Πάτραις, εἶναι
ἐπὶ τῆς προκυμαίας καὶ εἰς τὸ κέντρον τῆς Πόλεως!

Νέα ἔπιπλα, Ἀμερικανικοῦ συστήματος, καθαρώτατον, εὐάερον καὶ ἠλεκτροφώτιστον. Ὑπηρεσία Ἀμερικανική.

ΤΑΞΕΙΔΙΩΤΑΙ!

Ὅταν ἀποβιβάζεσθε εἰς Πάτρας, ὑπάλληλοι τοῦ Ξενοδοχείου ΠΑΡΙΣΙΩΝ—ΗΠΕΙΡΟΥ, σᾶς ἀναμένουν εἰς τὴν ἀποβάθραν καὶ σᾶς διευκολύνουν.

ΖΗΤΗΣΑΤΕ ἀντιπρόσωπον τοῦ Ξενοδοχείου μας.

Ὅλας τὰς εὐκολίας καὶ ἀνέσεις ἑνὸς Ἀμερικανικοῦ Ξενοδοχείου. Νερὰ τρεχούμενα εἰς κάθε δωμάτιον. Μπάνια Ἀμερικανικά! Διευθυνταί, ποὺ ἔχουν πεῖραν ἀπὸ Ἀμερικανικὰ Ξενοδοχεῖα, ὅπου ὁμιλεῖται ἡ Ἀμερικανικὴ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ καὶ σᾶς ἐννοοῦν.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ

ΠΑΡΙΣΙΩΝ - ΗΠΕΙΡΟΥ

50 Ὄθωνος—Ἀμαλίας ΠΑΤΡΑΙ